

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ОСНОВИ КРИМІНАЛЬНОГО АНАЛІЗУ

ПОСІБНИК З ЕЛЕМЕНТАМИ ТРЕНІНГУ

Одеса
ОДУВС
2016

УДК 343.1:355.012 (477)
ББК 67.99(4Укр)Я73
К70

Рекомендовано до друку
Вченою радою Одеського державного університету внутрішніх справ
Протокол від 05.07.2016 р. № 12.

Рецензенти:

- *Никифорчук Дмитро Йосипович*, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри оперативно-розшукової діяльності Національної академії внутрішніх справ;
- *Балтовський Олексій Анатолійович*, доктор технічних наук, доцент, професор кафедри кібербезпеки та інформаційного забезпечення Одеського державного університету внутрішніх справ.

Авторський колектив:

- *Користін Олександр Євгенійович*, доктор юридичних наук, професор;
- *Албул Сергій Володимирович*, кандидат юридичних наук, доцент;
- *Холостенко Андрій Володимирович*, кандидат юридичних наук, доцент;
- *Заєць Олександр Михайлович*, кандидат юридичних наук, доцент;
- *Ісмайлов Карен Юрійович*, кандидат юридичних наук;
- *Тетерятник Ганна Костянтинівна*, кандидат юридичних наук;
- *Горбаньов Ігор Миколайович*, кандидат юридичних наук, доцент, старший науковий співробітник;

Основи кримінального аналізу : посіб. з елементами тренінгу / Користін О. Є., С. В. Албул,
К70 А. В. Холостенко та ін. — Одеса : ОДУВС, 2016. — 112 с.
ISBN 978-617-7215-54-6

У посібнику розглянуті питання щодо визначення складових процесу кримінального аналізу. Надано роз'яснення щодо побудови асоціативних матриць і варіативних схем. Розкрито процес формування і оцінки висновків (логічна, дедуктивна та індуктивна матриці). Визначено специфіку усних брифінгів та письмових звітів. Викладено алгоритми складання схем подій, дій і аналізу телефонних номерів.

Посібник призначений для забезпечення аналітиків і співробітників правоохоронних органів, що здійснюють оперативні розробки і розслідування кримінальних правопорушень навичками, необхідними для аналізу великих обсягів інформації з різних джерел і формування якісного звіту кримінального аналізу.

УДК 343.1:355.012 (477)
ББК 67.99(4Укр)Я73

ISBN 978-617-7215-54-6

© Користін О. Є., Албул С. В., Холостенко А. В., Заєць О. М.,
Ісмайлов К. Ю., Тетерятник Г. К., Горбаньов І. М., 2016.

© ОДУВС, 2016.

З М І С Т

Тематичний план	3
Тема 1. Кримінальний аналіз: складові процесу (збір, оцінка, впорядковування даних, логічне обґрунтування)	7
1.1. Лекційний матеріал	7
1.2. Питання для обговорення	23
Тема 2. Аналіз зв'язків: побудова асоціативних матриць і варіативних схем	24
2.1. Лекційний матеріал	24
2.2. Практична вправа	33,42
2.3. Питання для обговорення	44
Тема 3. Формування і оцінка висновків: логічна, дедуктивна та індуктивна матриці; практичний підхід до формування висновків	45
3.1. Лекційний матеріал	45
3.2. Практична вправа	47,58
3.3. Питання для обговорення	60
Тема 4. Усні брифінги і письмові звіти	61
4.1. Лекційний матеріал	61
4.2. Практична вправа	71
4.3. Питання для обговорення	71
Тема 5. Алгоритм складання схем подій, дій і аналіз телефонних номерів	72
5.1. Лекційний матеріал	72
5.2. Практична вправа	5,76,84,86,95,98
5.3. Питання для обговорення	100
Література	101

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

тренінгу: «Основи кримінального аналізу»

Тими	Кількість занять	Всього часу		
		Лекція, хв.	Практичне заняття хв.	Дискусія, хв.
Тема 1. Кримінальний аналіз: складові процесу (збір, оцінка, впорядкування даних, логічне обґрунтування)	1	80	---	---
Тема 2. Аналіз зв'язків: побудова асоціативних матриць і варіативних схем	1	30	20	30
Тема 3. Формування і оцінка висновків: логічна, дедуктивна та індуктивна матриці; практичний підхід до формування висновків	1	20	30	30
Тема 4. Усні брифінги і письмові звіти	1	30	30	20
Тема 5. Алгоритм складання схем подій, дій і аналіз телефонних номерів	2	70	70	20
Всього:	6	41 %	26,8 %	32,2 %

ЕТАПИ ТРЕНІНГУ

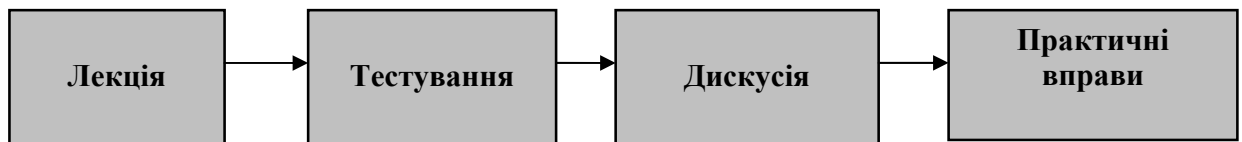
- Ознайомлення з тренінгом шляхом попереднього ознайомлення зі змістом і тематичним планом;
- Представлення підходу до проведення тренінгу, докладне ознайомлення з адмініструванням тренінгу і вирішення питань, що стосуються діяльності протягом наступних занять.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТРЕНІНГУ

Тренінг призначений для забезпечення аналітиків та співробітників, що здійснюють оперативні розробки і розслідування кримінальних правопорушень навичками, необхідними для аналізу великих обсягів інформації з різних джерел і формування якісного звіту кримінального аналізу. Робота аналітика не вичерпується збором і наданням інформації або розробкою аналітичних продуктів (наприклад, графіків, схем тощо), хоча вони є важливими аспектами даної роботи. Кінцевою метою аналітичного процесу є виявлення сутності наявної інформації. З цієї причини, необхідно зробити наголос на формуванні, оцінці і доведенні до цільової аудиторії умовиводів.

Основними властивостями тренінгу є:

- Неформальність;
- Активність (практична спрямованість);
- Увага на принципи і методи;
- Відсутність попередніх умов (ми починаємо з початку);
- Конкретне і особливе вживання;
- Забезпечуються всі учбові обладнання;
- Випробуваний підхід до навчання (розвиток протягом 22 років);
- Навчання > Демонстрація > Практика >Зворотний зв'язок.

Вживаний підхід для проведення тренінгу

ПРАКТИЧНІ ВПРАВИ

Даний тренінг призначений забезпечити максимальні можливості для застосування спеціальних методів і отримання суттєвих результатів. Нова інформація, представлена на аудиторних заняттях в подальшому буде використана в практичних вправах. Зворотний зв'язок забезпечується розподілом типових рішень для порівняння та обговорення.

В практичних вправах, які засновані на ситуаціях, що фактично відбувалися, застосовується поєднання концепцій і методів.

Тренінг містить дві практичні вправи, які будуть розподілені серед команд. Працюючи самостійно, кожна команда завершує аналіз і готується до усного представлення результатів. Практичні вправи вимагають вживання належних аналітичних концепцій і методів.

ТЕМА 1.
КРИМІНАЛЬНИЙ АНАЛІЗ: СКЛАДОВІ ПРОЦЕСУ
(ЗБІР, ОЦІНКА, ВПОРЯДКОВУВАННЯ ДАНИХ,
ЛОГІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ)

1.1. Лекційний матеріал

Інформація – це матеріали з різних джерел, у тому числі спостережень, звітів, чуток та інших джерел. Сама інформація може бути правдивою або помилковою, достовірною або недостовірною, підтвердженою або непідтвердженою, актуальною або неактуальною.

Інформаційна цінність – це властивість, яка встановлюється наявністю можливого впливу на прийняття відповідного рішення. Критерії оцінювання інформації мають базуватися на адекватності завданням, які постають у кожному конкретному випадку та мають стратегічний характер. Загальними критеріями такої оцінки можуть виступати наступні:

- **Актуальність.** Інформація може стосуватися різноманітних галузей. Така інформація має бути не застарілою, адже інформаційний продукт є річчю «швидкопсувною».

- **Важливість.** Інформація буде відповідати критерію важливості, якщо вона є релевантною, змістовною, тобто відповідає завданню, має зв'язок зі стратегічним напрямом роботи. Важливість інформації може бути визначена трьома категоріями: а) відомості, які потребують негайного реагування; б) відомості, які не потребують негайного реагування, але мають суттєве значення для прийняття подальших стратегічних рішень; в) відомості, які на даний момент безпосередньо не впливають на прийняття рішень, але мають довідковий характер та при належному підході можуть бути використані для вирішення проміжних завдань.

- **Достовірність.** Це критерій, який визначає об'єктивність інформації, тобто її відповідність дійсності. Цей факт визначається за

принципом верифікації, тобто осмислення можливості його існування взагалі. Достовірність може встановлюватися пошуком відповідей на такі запитання: *чи можливий є факт взагалі? чи не суперечить отримана інформація самій собі? як співвідноситься нова інформація із тою, що вже відома? якщо нова інформація не співвідноситься з існуючою, то яка з них є достовірною?* Достовірність залежить від надійності джерела здобутої інформації.

- **Корисність.** Такий критерій визначає прийнятність інформації для вирішення конкретних завдань. Зрозуміло, що отримана інформація може мати довідковий, загальний характер. Але таке узагальнення завжди стосується головного об'єкту впровадження.

- **Своєчасність.** Інформація повинна бути корисною саме у теперішній час, якщо вона потребує негайного реагування.

- **Повнота.** Такий критерій визначатиме наскільки інформація з'ясовує та описує проблему, подію чи явище. Він окреслює, чи встановлено вичерпний перелік складових, наявність яких є достатньою для прийняття відповідного рішення.

- **Безперервність.** Інформація не може бути дискретною, разовою. Висвітлення тих чи інших процесів та подій має носити постійний, безперервний характер.

- **Прогностичність.** Це комплексний критерій. Він передбачає властивість інформації сприяти визначенню ймовірних тенденцій та перспектив розвитку ситуацій. В свою чергу, прогнозування є процесом неоднорідним та охоплює: а) прогнози, як імовірнісні твердження про майбутні події та процеси з відносним великим ступенем ймовірності; б) передбачення, як самоочевидні (не імовірнісні) твердження про майбутні події та процеси, що ґрунтуються на абсолютній достовірності; в) антиципації, як логічно сконструйовані моделі майбутнього з досі не визначеним ступенем ймовірності; г) сценарії, які не передбачають майбутнього, а лише формують його варіанти.

Кримінальний аналіз – це мисленнєво-аналітична діяльність працівників правоохоронних органів, що полягає у перевірці та оцінці інформації, її інтерпретації, встановленні зв'язків між даними, що отримуються у процесі розслідування та мають значення для кримінального провадження, з метою їх використання правоохоронними органами та судом, подальшого проведення оперативного і стратегічного аналізу.

По своєму характеру, кримінальний аналіз може бути загального характеру або спеціалізованим. Кримінальний аналіз загального характеру націлений на широкий спектр злочинних діянь, звичайно у сфері невеликих відомств або юрисдикцій. Спеціалізований кримінальний аналіз призначена для певного типу злочинної діяльності або об'єкту, як наркотики, промислове шпигунство або організована злочинність.

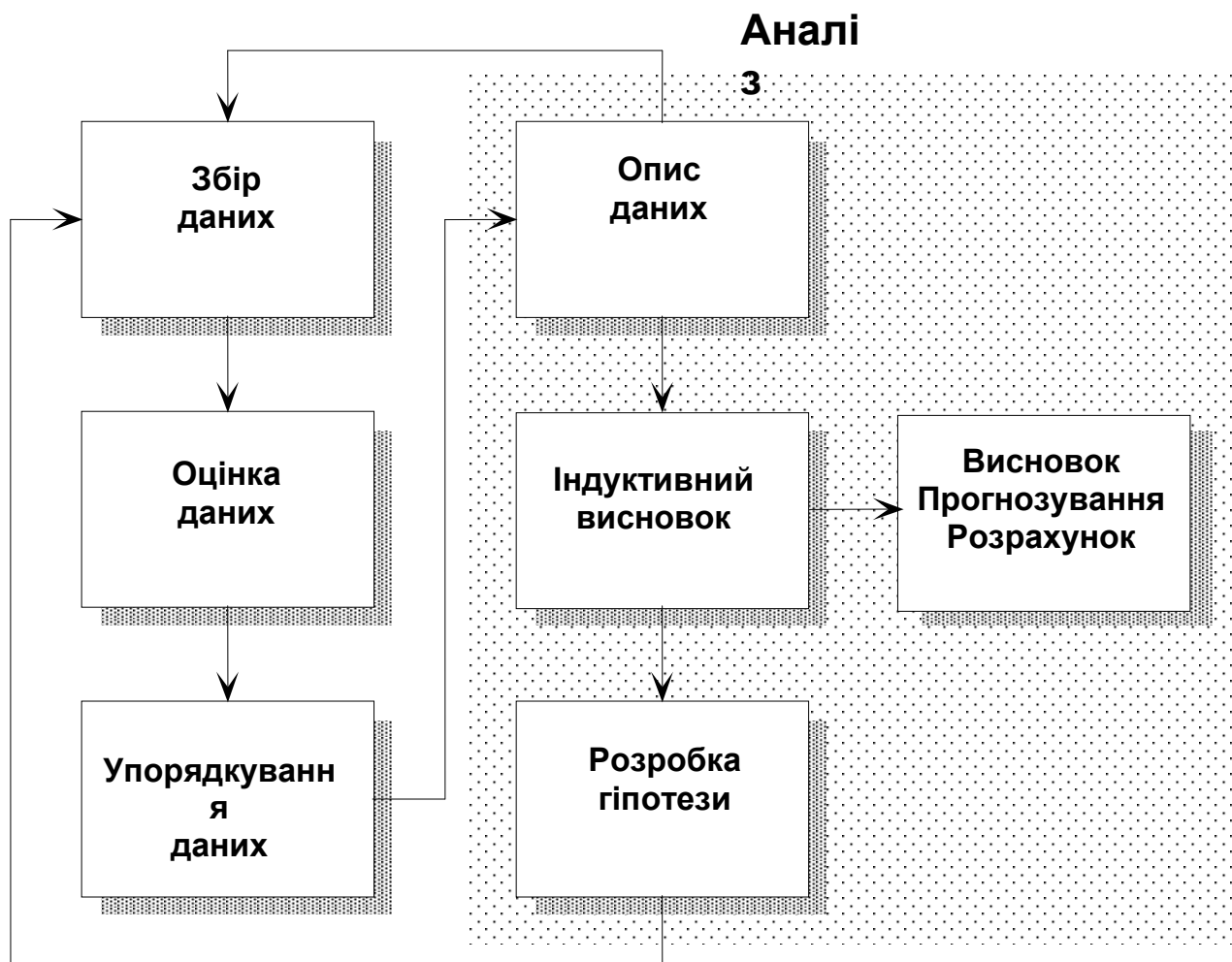
Кримінальний аналіз має тактичне і стратегічне застосування. Тактичний кримінальний аналіз націлений на короткострокові задачі правоохоронних органів або кримінальне провадження, яке безпосередньо розслідується. Він передбачає негайні дії – затримання осіб, накладення арешту, вилучення предметів або документів тощо.

Стратегічний кримінальний аналіз застосовується для вирішення більш масштабних довгострокових проблем і цілей, зокрема, для виявлення крупних фігур злочинного світу або синдикатів, прогнозування зростання видів злочинної діяльності і встановлення пріоритетів діяльності правоохоронних органів.

СКЛАДОВІ ПРОЦЕСУ КРИМІНАЛЬНОГО АНАЛІЗУ

Для розуміння процесу кримінального аналізу доцільно охарактеризувати його основні складові як окремі і специфічні етапи або функції. Але слід пам'ятати, що ці складові взаємозв'язані і зрештою їх необхідно розглядати як систему.

На малюнку 1.1 проілюстровано взаємозв'язки компонентів.

Малюнок 1.1. Складові процесу кримінального аналізу

Процес кримінального аналізу є ланцюгом оперативних дій або процедур, що ведуть до найточнішого і обґрунтованого висновку з даної інформації. Інформація збирається, оцінюється, і упорядковується. Аналітичний етап процесу починається з отримання відповідних даних і їх організації у формі, що дозволяє розумінню їх значення. Даний етап, опис даних, сприяє виявленню відсутньої інформації і допомагає направляти подальші заходи зі збору даних на отримання відсутніх даних (згідно напрямку стрілки від опису даних до збору даних). Під час нього утворюється основа для застосування індуктивного

висновку з метою розробки однієї або декількох гіпотез про ключові аспекти злочинної діяльності.

Гіпотези апробуються повторенням збору, оцінки, впорядкування, опису даних і індуктивного циклу обґрунтування. Кожного разу при повторенні циклу, він щоразу більше фокусується на конкретних видах інформації, необхідній для підтвердження або спростування гіпотези. Це веде до формування висновку з високим рівнем надійності. Кінцева мета цього процесу полягає в забезпеченні висновку – підсумку, прогнозування або розрахунків, на основі яких можна діяти з упевненістю.

Кожний з компонентів процесу кримінального аналізу більш детально розглядається в решті частини даного розділу.

ЗБІР ДАНИХ

Збір даних є цілеспрямованим збором інформації відкритими і прихованими методами, зі всіляких джерел, у тому числі з правоохоронних і інших відомств і осіб. Нижче перераховані деякі джерела збору даних:

Конфіденційні інформатори: особи з безпосереднім доступом до інформації, що має відношення до незаконних форм діяльності і систем, які надають цю інформацію правоохоронним органам.

Операції під прикриттям: сплановане впровадження співробітників (необов'язково, щоб це були штатні співробітники правоохоронних органів) в злочинні групи, злочинні організації або їх інфраструктуру з метою отримання певних елементів інформації про систему.

Попередні розслідування: висновки, зроблені на основі попереднього збору і аналізу інформації про відповідні заходи боротьби з кримінальною діяльністю, організаціями і особами.

Правові інструменти: застосування таких інструментів як арешт і повістки в суд для отримання інформації із захищених джерел або осіб, що відмовляються від співпраці.

Системи по зберіганню і отримання інформації: застосування даних, які вже зібрані і зберігаються в сховищі даних, таких як картотека або комп'ютерна база даних.

Речові докази: інформація про фізичне положення, одержана з місця злочину, про жертву, про підозрювану особу і його оточення.

Аудіо-, відеоконтроль особи: таємне спостереження за діяльністю особи.

Технічне спостереження: приховане спостереження за діяльністю і фіксація із застосуванням технічних засобів.

Взаємний обмін: інформація, яка одержана або обмінена з іншим правоохоронним органом.

Регіональні мережі «кримінальної розвідки»: агентства по обміну інформацією, які надають певні послуги з підтримки в конкретному регіоні;

Відкриті джерела: залучення інформації, вже зібраної державними відомствами і іншими установами, у тому числі і даних держустанов;

Відкриті посилання: наукові роботи і інші джерела, такі як газети, журнали, ЗМІ.

Інтерв'ю: інформація, одержана шляхом використання запланованого, але неформального діалогу, при цьому учасники не відносяться один до одного вороже.

Допит: аналогічно інтерв'ю, але з виключенням, що між сторонами може бути атмосфера ворожості та недовіри.

Дебріфінг: офіційна сесія питань і відповідей між членами того ж підрозділу, агентства або професії.

ОЦІНКА ДАНИХ

Після збору інформації, її необхідно оцінити. Належна оцінка вимагає, перш за все, оцінки надійності джерела інформації, а також достовірності або правдивості її змісту. Оцінка має критично важливе значення для аналітичного процесу і формуванню висновків. Упевненість, з якою можна зробити висновки залежить від якості даних, які ведуть до висновку. На малюнку 1.2 демонструється підхід до оцінки даних.

Малюнок 1.2. Модель оцінки даних

Ефективна оцінка вимагає встановлення деяких знаків надійності джерела і обґрунтованості інформації для подальшого використання. В цих цілях використовуються засоби за оцінкою даних. В таблицях 1.1 і 1.2 ілюструються загальноприйняті шкали надійності джерела і обґрунтованості інформації.

Таблиця 1.1
Шкала надійності джерела

A = Надійний	<ul style="list-style-type: none"> • Немає сумнівів в достовірності або компетентності • Цілком надійне минуле
B = Як правило, надійний	<ul style="list-style-type: none"> • Незначні сумніви про автентичність, надійність або компетентність • В минулому, в більшості випадків інформація була достовірною
C = Досить надійний	<ul style="list-style-type: none"> • Сумнів в автентичності, достовірності • В минулому частина інформації була надійною
D = Як правило, ненадійний	<ul style="list-style-type: none"> • Серйозні сумніви про автентичність, достовірність або обґрунтованість • Іноді є надійним
E = Ненадійний	<ul style="list-style-type: none"> • Відсутність автентичності, надійності і компетентності • В минулому інформація була ненадійною
F = Неможливо оцінити	<ul style="list-style-type: none"> • Підстави для оцінки надійності джерела відсутні

Таблиця 1.2
Шкала надійності інформації

1 = Підтверджена	<ul style="list-style-type: none"> • Підтверджена іншими незалежними джерелами • Логічна за своєю суттю • Відповідають іншій інформації з цього питання
2 = Представляється достовірною	<ul style="list-style-type: none"> • Не підтверджена • Логічна за своєю суттю • Відповідають іншій інформації з цього питання
3 = Можливо, що достовірна	<ul style="list-style-type: none"> • Не підтверджена • Достатньо логічна за своєю суттю • Відповідають деякій іншій інформації з цього питання
4 = Достовірність береться під сумнів	<ul style="list-style-type: none"> • Не підтверджена • Можлива, але нелогічна • Не представляється достовірним на момент отримання, але вірогідність не виключається
5 = Маловірогідний	<ul style="list-style-type: none"> • Не підтверджена • Нелогічна за своєю суттю • Суперечить іншій інформації з цього питання
6 = Неможливо оцінити	<ul style="list-style-type: none"> • Підстави для оцінки достовірності інформації відсутні

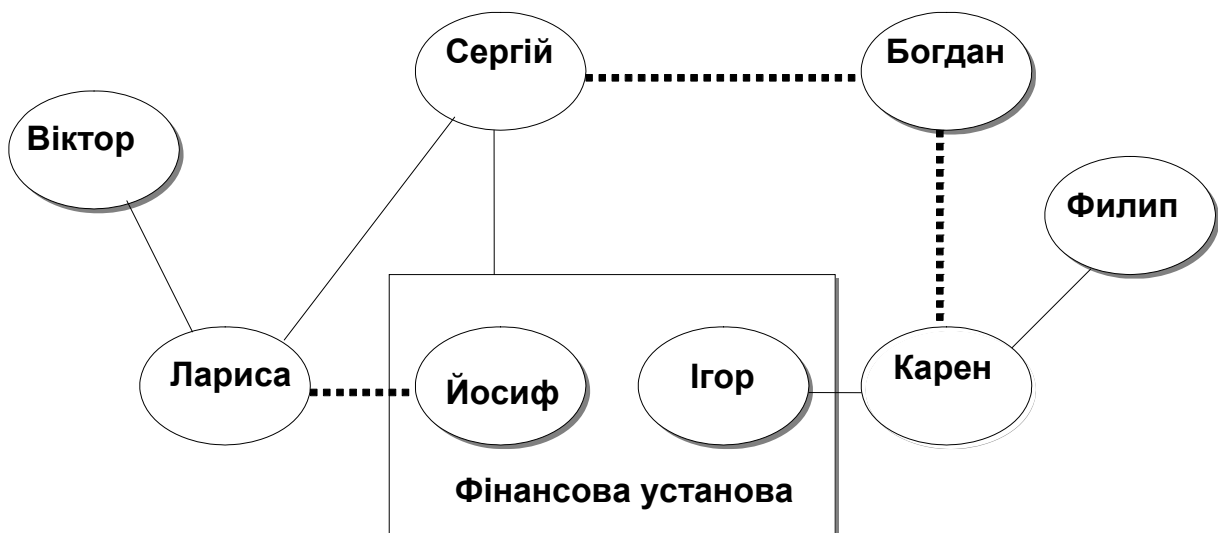
УПОРЯДКОВУВАННЯ

Упорядкування включає зберігання інформації і систему індексованих перехресних посилань для її отримання. Незалежно від засобів, що використовуються для впорядкування, мета полягає в забезпеченні оперативного і точного доступу до інформації, необхідної для аналізу.

ОПИС ДАНИХ

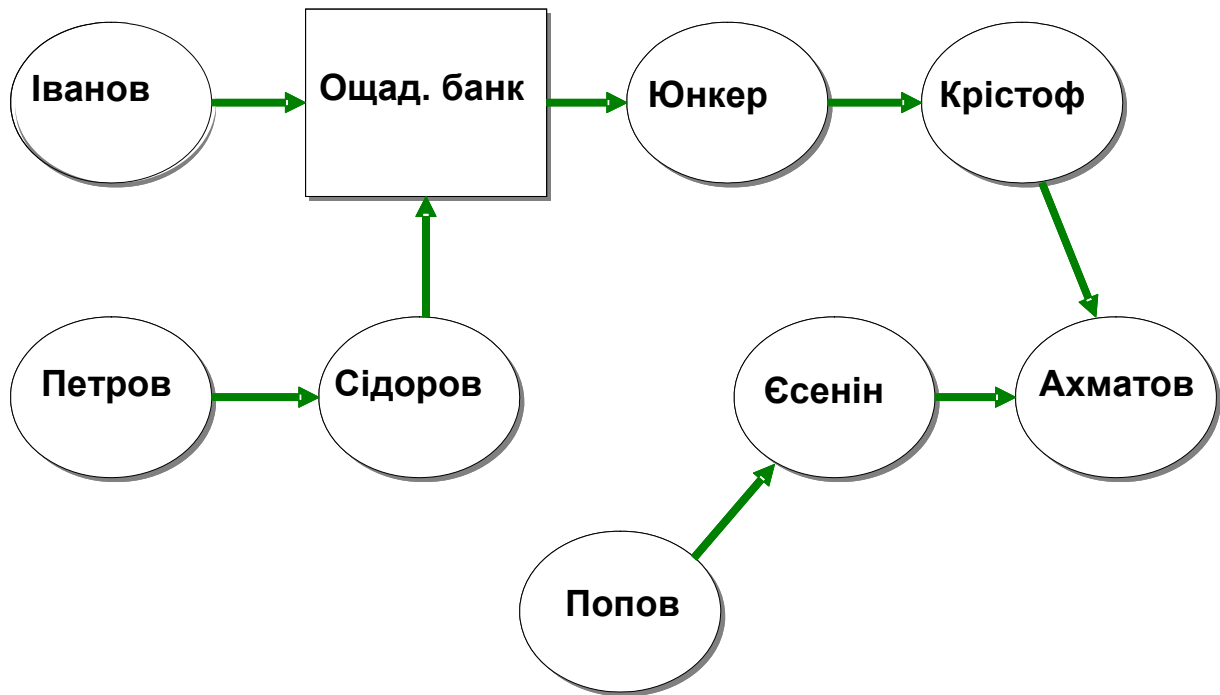
Мета опису даних полягає в зборі і узагальненні наявної інформації, щоб її значення стало більш зрозумілим аналітику. Частки інформації організуються у такі форми, які сприяють розумінню, і можуть допомогти аналітику або оперативній групі у зборі додаткової інформації, яка може бути корисною, потрібною. Приклади деяких методів інтеграції і опису даних представлені і обговорюються нижче.

Аналіз взаємозв'язків. Аналіз взаємозв'язків демонструє відносини між суб'єктами (фізичні особи, організації тощо). Нижче наведений приклад.

**Малюнок 1.3. Приклад діаграми взаємозв'язки
Схема потоку.**

Схема потоку дій застосовується для ілюстрації потоку певних цінностей (гроші, наркотики, крадені товари і т.д.) серед груп суб'єктів – людей, місць, організацій, і т.д.

Малюнок 1.4. Приклад схеми послідовності дій

Складання схеми подій

Складання такої схеми ілюструє хронологічний зв'язок між взаємозв'язаними подіями. Приклад наводиться на малюнку 1.5.

Малюнок 1.5. Приклад схеми подій

Складання схеми діяльності

Складання схеми діяльності ілюструє взаємодію декількох напрямів діяльності. Її можна використовувати для встановлення і опису системи або послідовності злочинного діяння – тобто *modus operandi* (з *lat.* «образ дії» тобто описи способу здійснення злочину).

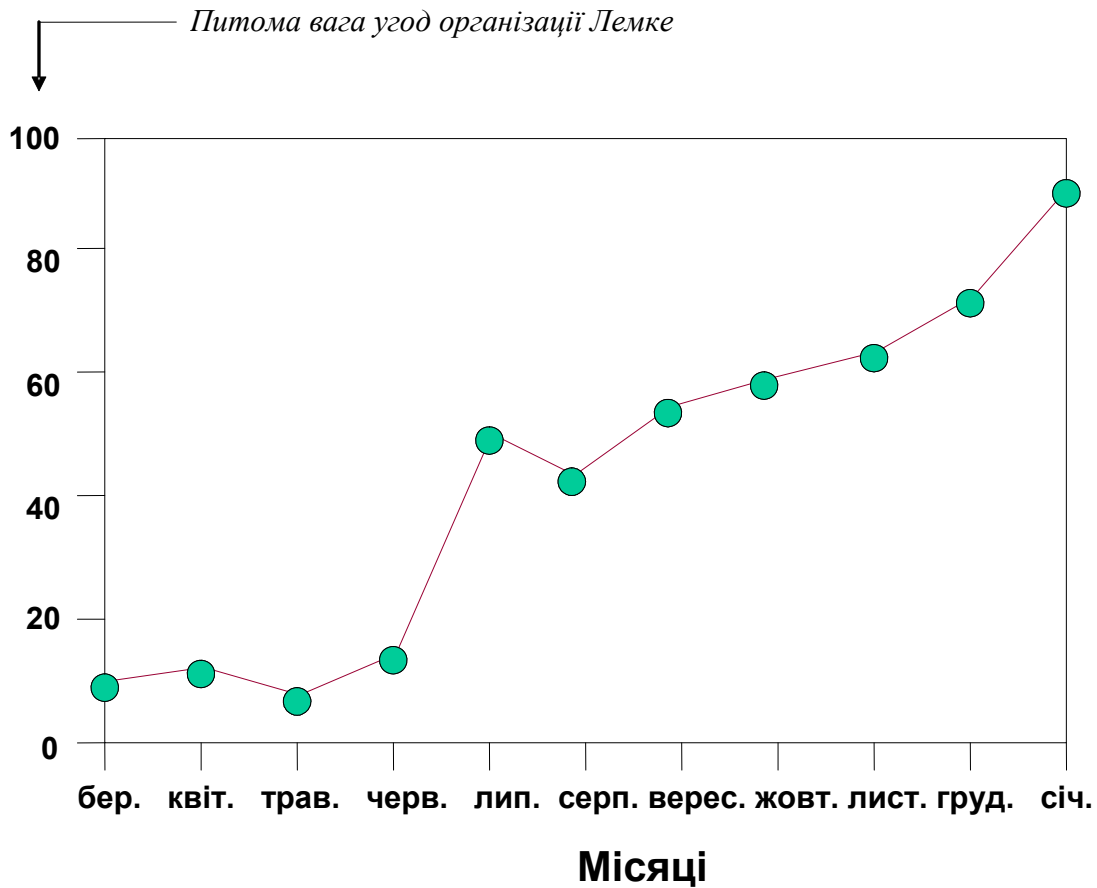
На малюнку 1.6 наводиться зразок схеми діяльності.

Малюнок 1.6. Приклад схеми діяльності

Складання схеми частоти

Складання схеми частоти є засобом для організації, узагальнення та інтерпретації кількісної інформації, особливо інформації про частоту подій і заходів. На малюнку 1.7 наводиться приклад схеми частоти.

Малюнок 1.7. Приклад схеми частоти

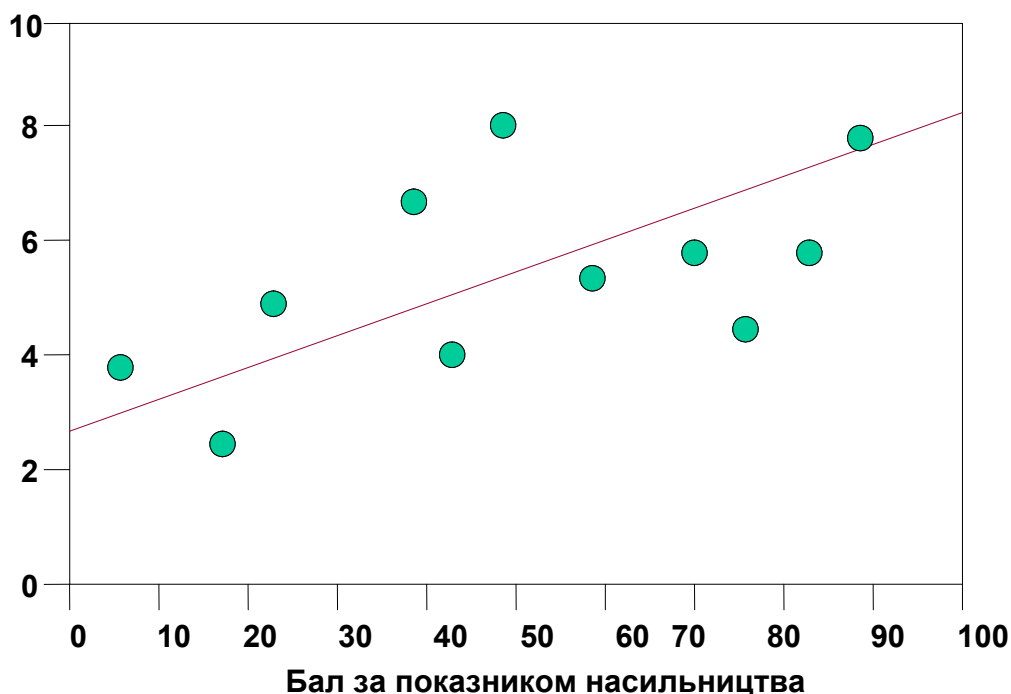
Кореляція даних

Кореляція даних – це підхід до виявлення та ілюстрації взаємозв'язків між парою змінних – між рівнем злочинності і деяким чинником, який може зробити вплив на злочинність.

Кореляція характеризується певним коефіцієнтом. Коефіцієнт кореляції Пірсона (позначають «r») показник кореляції (лінійної залежності) між двома змінними X та Y, який набуває значень від -1 до $+1$ включно. Він широко використовується в науці для вимірювання ступеня лінійної залежності між двома змінними. Показник був розроблений Карлом Пірсоном (Karl Pearson) зі схожої ідеї, представленої Френсісом Гальтоном в 1880-х рр.

На малюнку 1.8 наводиться приклад точкової діаграми (один метод рішення кореляції даних).

Кількість насильницьких злочинів

**Малюнок 1.8. Приклад кореляції даних з точковою діаграмою
ЛОГІЧНЕ ОБҐРУНТОВУВАННЯ**

Критичний елемент аналізу полягає у застосуванні індуктивної логіки для формування висновків про злочинну діяльність, її методи, ключових осіб, ступінь кримінальної діяльності або впливу. Індуктивна логіка є процесом розумового обґрунтування для виокремлення значення з деталей і специфічних даних. Вона особливо корисна в аналізі, основна мета якого полягає у формулюванні цілісної думки з уривчастої інформації з різних джерел.

Аналіз вимагає не обмежуватися фактами

Аналітичний компонент скорочує дані до керованої форми шляхом перетворення в графічний формат, зазвичай у формі графіка. Графік допомагає аналітику інтерпретувати дані, які часто є неповними, і сприяє встановленню сутності або значення даних.

РОЗРОБКА ГІПОТЕЗИ

Гіпотеза є попереднім роз'ясненням або теорією, яка потребує більшої інформації для підтвердження або спростування. Допускається розробка декількох гіпотез для пояснення одного набору даних.

Гіпотеза забезпечує теорію, на основі якої можна далі направляти зусилля по збору даних

Гіпотеза існує тільки для підтвердження або спростування шляхом випробування

Гіпотеза або будь-який висновок складається з двох частин – самої теорії і ступеня достовірності теорії. Зазвичай теорія описує не менше **шести** аспектів ситуації.

Хто?	Ключові фігуранти, організації
Що?	Характер злочинних діянь
Як?	Методи роботи
Де?	Географічне охоплення
Коли ?	Час
Чому?	Мета діяльності

Рівень достовірності висловлюється за ступенем вірогідності (шанси вірного висновку) аналогічно тому, як Гідрометцентр оголошує прогноз погоди – «існує 70% вірогідність опадів».

**Олександр Усатов очолює злочинну організацію з примусового банкрутства і придбання приватних лікарень. В цій організації Усатов і його спільники, застосовують підбурювання працівників, саботаж і відтік засобів. З минулого року вони працюють в Одесі, Миколаєві і Херсоні.
Вірогідність = 0.65**

Випробування гіпотези

Для підтвердження або спростування гіпотези потрібен подальший збір даних або вибір серед альтернативних гіпотез. Гіпотеза допомагає аналітику концентруватися на конкретних питаннях, які потрібні в процесі збору додаткових даних. Яким чином?

Збираються тільки необхідні дані, а непотрібні відкидаються.

За менший час збирається більше даних з меншими витратами.

Посилюються координація і розуміння.

ВИСНОВОК, ПРОГНОЗУВАННЯ АБО РОЗРАХУНКИ

Кінцевий продукт логічного обґрунтування полягає у формуванні висновків, прогнозів або розрахунків. Висновки про діяльність Олександра Усатова і його спілників були представлені раніше.

РОЗПОВСЮДЖЕННЯ

Розповсюдження завершеної інформації з властивостями кримінального аналізу від аналітиків до користувачів є невід'ємною частиною аналітичного процесу. Навіть найглибинніший аналіз не має цінності, якщо не зуміти ефективним чином продемонструвати користувачу зміст і значення його процесу та результатів. Керівник і його підлеглі, керівники відділів, слідчі/оперативні працівники, інші співробітники поліції, цивільні або адміністративні працівники можуть бути серед користувачів.

Процес розповсюдження може бути письмовим або усним. У швидко змінюваній ситуації або при тактичному плануванні усне розповсюдження інформації представляється оптимальним, оскільки завдяки йому трапляється нагода для взаємодії між аналітиком і користувачем.

1.2. Питання для обговорення

1. Історія виникнення процесу кримінального аналізу.
2. Роль інформації в життєдіяльності людини.
3. Співвідношення понять «дані» і «інформація».
4. Значення аналітика для розслідування кримінальних правопорушень.
5. Співвідношення понять «інформація» і «розвідувальна інформація».
6. Функції розвідувальної інформації.
7. Охарактеризуйте етапи кримінального аналізу.

ТЕМА 2.
АНАЛІЗ ЗВ'ЯЗКІВ: ПОБУДОВА АСОЦІАТИВНИХ МАТРИЦЬ
І ВАРІАТИВНИХ СХЕМ

2.1. Лекційний матеріал

У процесі розслідування кримінальних проваджень, а також проведення оперативно-розшукової діяльності більша частина «сірих даних» перетворюється в комплексні і докладні письмові звіти. Інші дані, що відносяться до аналізу кримінально-карного діяння або можливої злочинної діяльності, найчастіше доволі об'ємні і містяться в різних формах.

Основна проблема для аналітиків полягає в організації інформації таким чином, щоб полегшити завдання з вилучення змісту із зібраної інформації.

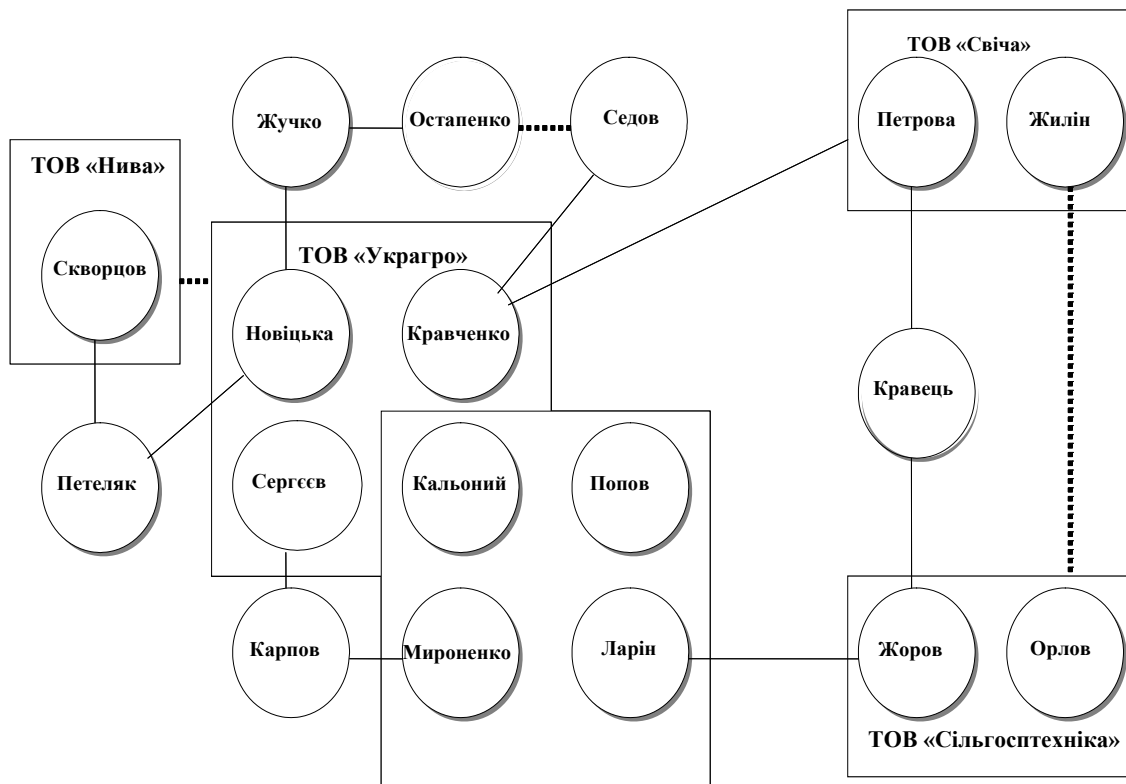
Аналітичний метод, що вивчається на описуваній сесії, називається аналізом взаємозв'язків. Інформація про взаємозв'язки між суб'єктами – фізичними особами, організаціями, місцями та ін. в означеному тренінгу викладається в графічному зображенні, для уточнення взаємозв'язків між ними і полегшення подальших висновків. Аналіз взаємозв'язків можна застосовувати щодо осіб, встановлених під час аналізу отриманої інформації.

Як процес, аналіз взаємозв'язків складається із семи етапів. Результатом вказаного процесу є схема взаємозв'язків на прикладі Малюнка 3-1.

Сім етапів аналізу взаємозв'язків викладені нижче:

1. Збір усіх «сірих» даних.
2. Визначення об'єктів схеми.
3. Складання матриці взаємозв'язків.
4. Кодування взаємозв'язків у матриці.
5. Визначення кількості взаємозв'язків для кожного об'єкта.
6. Складання попередньої схеми.
7. Уточнення і складання нового графіка.

Приклад схеми взаємозв'язків

1. Збір «сірих даних»

Збір усіх необхідних інформацій, відомостей, повідомлень джерел оперативної інформації, автоматизованих баз даних тощо.

2. Визначення об'єктів схеми

Визначте об'єкти своєї схеми. Прочитайте свою інформацію і підкресліть або виділіть іншим кольором ті відомості, які можуть бути іменами людей та / або організацій, автомобільними номерами, адресами тощо.

3. Складання асоціативної матриці

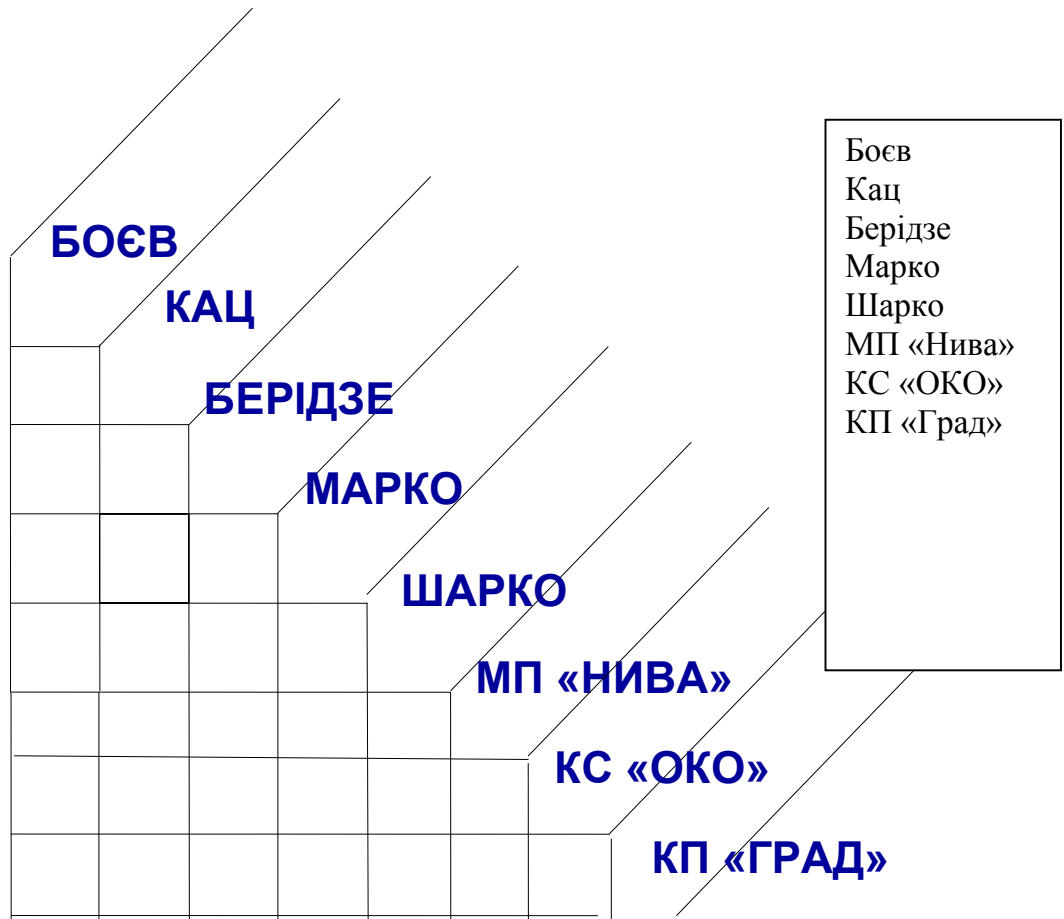
Матриця є проміжним кроком у складанні схеми взаємозв'язків. В діагональній осі матриці введіть імена осіб, що вказані в схемі. Введіть імена приватних осіб в алфавітному порядку. Після приватних осіб, в алфавітному порядку введіть назви організацій. Такі дані як автомобільні номери або адреси слід викласти у буквено-цифровому порядку після організацій.

Малюнок 3-2 являє собою приклад асоціативної матриці. Відстань між містами є основою для асоціації.

	КИЇВ			
		ЛЬВІВ		
			ОДЕСА	
				СУМИ
				ХАРКІВ
541				
489	796			
322	863	707		
487	1028	640	188	

Малюнок 3-2. Асоціативна матриця відображає відстань між містами

На малюнку 3-3 викладена асоціативна матриця з іменами приватних осіб і організацій.

Малюнок 3-3. Асоціативна матриця для приватних осіб та організацій

Докази про підтверджений або можливий зв'язок між приватними особами, приватною особою та організацією чи організаціями є основою для матриці в малюнку 3-3.

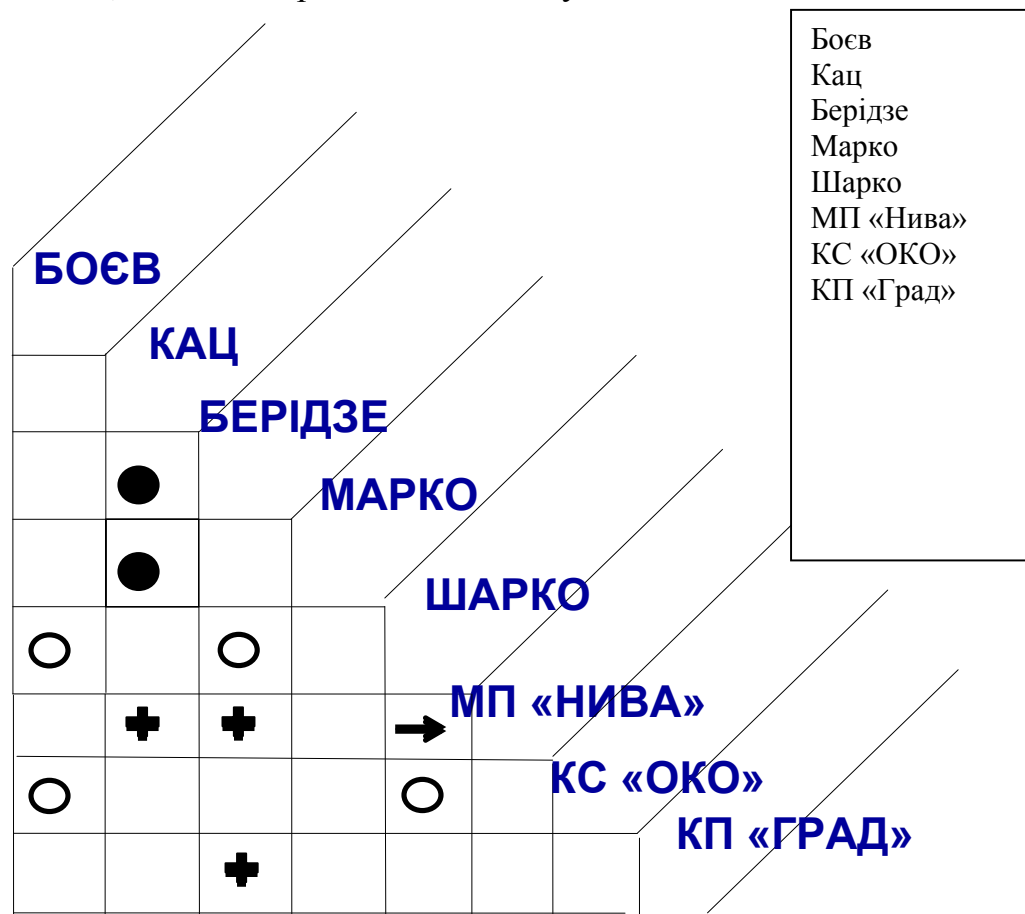
4. Кодування взаємозв'язків у матриці

Коди взаємозв'язку застосовуються для визначення підстави або характеристики всіх викладених в матриці взаємозв'язків. Нижче викладені пропонувані коди взаємозв'язків та їх можливі назви.

КОДИ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКІВ	
Код	Значення
●	Підтверджені взаємозв'язки між двома особами
○	Ймовірні взаємозв'язки між двома особами
+	Підтверджений член організації – офіцер, менеджер, співробітник, член клубу
—	Ймовірна участь в організації
→	Підтверджені інвестиції без інших учасників – акціонерів, визначених партнерів (напрямок від власника до об'єкту)
▶	Ймовірні інвестиції без участі інших осіб (напрямок від власника до майна)

Малюнок 3-4. Пропоновані асоціативні коди

Малюнок 3-5 являє собою зразок заповненої матриці із вказівкою взаємозв'язків осіб, означених раніше в малюнку 3-3.

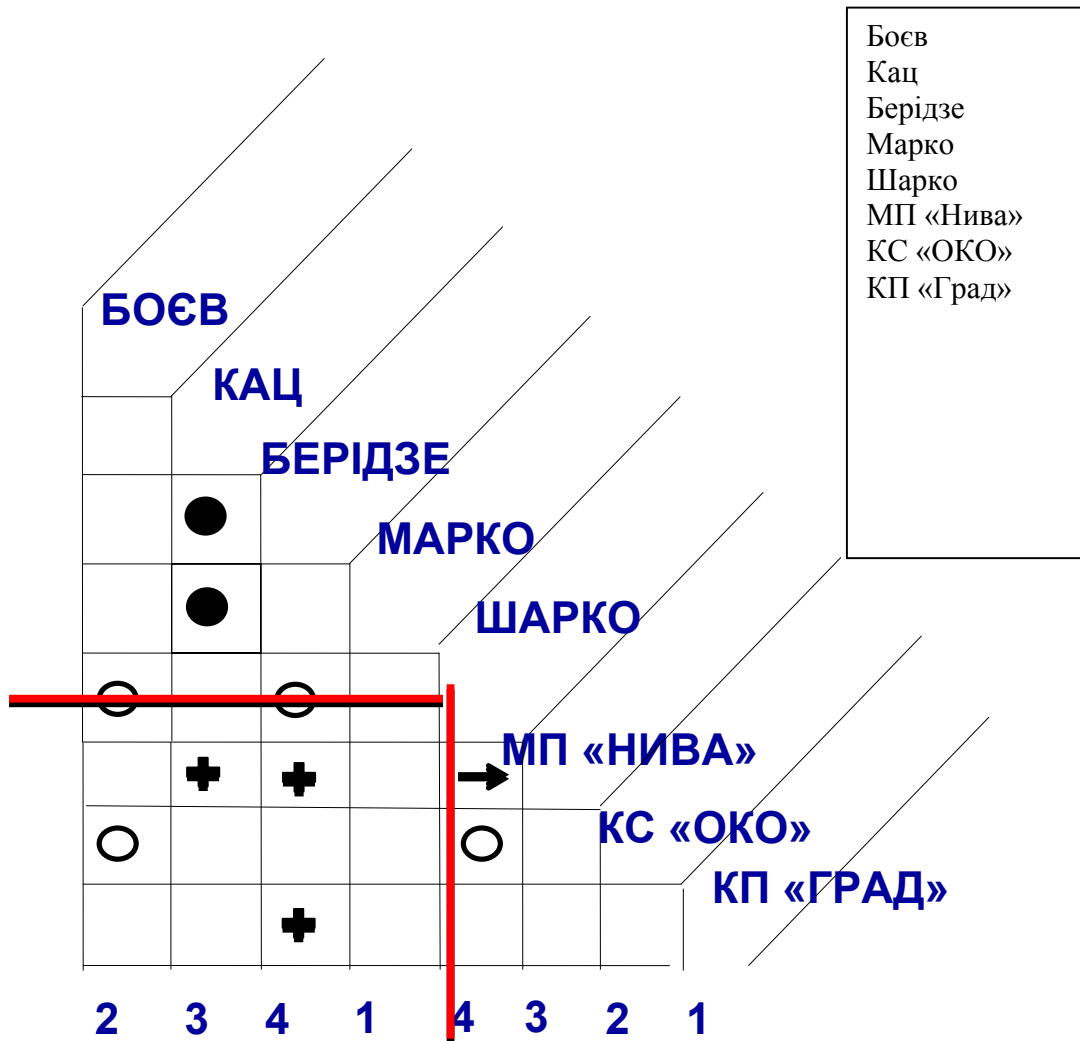
Малюнок 3-5. Приклад заповненої асоціативної матриці

Наведені відомості тлумачаться наступним чином:

- Кац і Берідзе, зв'язок між ними підтверджений;
- Кац і Марко, зв'язок між ними підтверджений;
- Боєв та Шарко, зв'язок між ними не підтверджений;
- Берідзе і Шарко, зв'язок між ними підтверджений;
- Боєв, його зв'язок з КС «ОКО» не підтверджений;
- Кац – підтверджено, що він співробітник МП «Нива»;
- Берідзе – підтверджено, що він співробітник МП «Нива»;
- Шарко – його зв'язок з КС «ОКО»;
- Берідзе – підтверджено, що він співробітник КП «Град»;
- Шарко, підтверджено, що він інвестор, а не співробітник МП «Нива».

5. Встановлення кількості контактів кожного суб'єкта

Доцільно розпочати складання схеми з підрахунку кількості контактів кожного суб'єкта в матриці. Обов'язково порахуйте горизонтально і вертикально по кожному суб'єкту. В малюнку 3-6 ілюструється цей порядок.

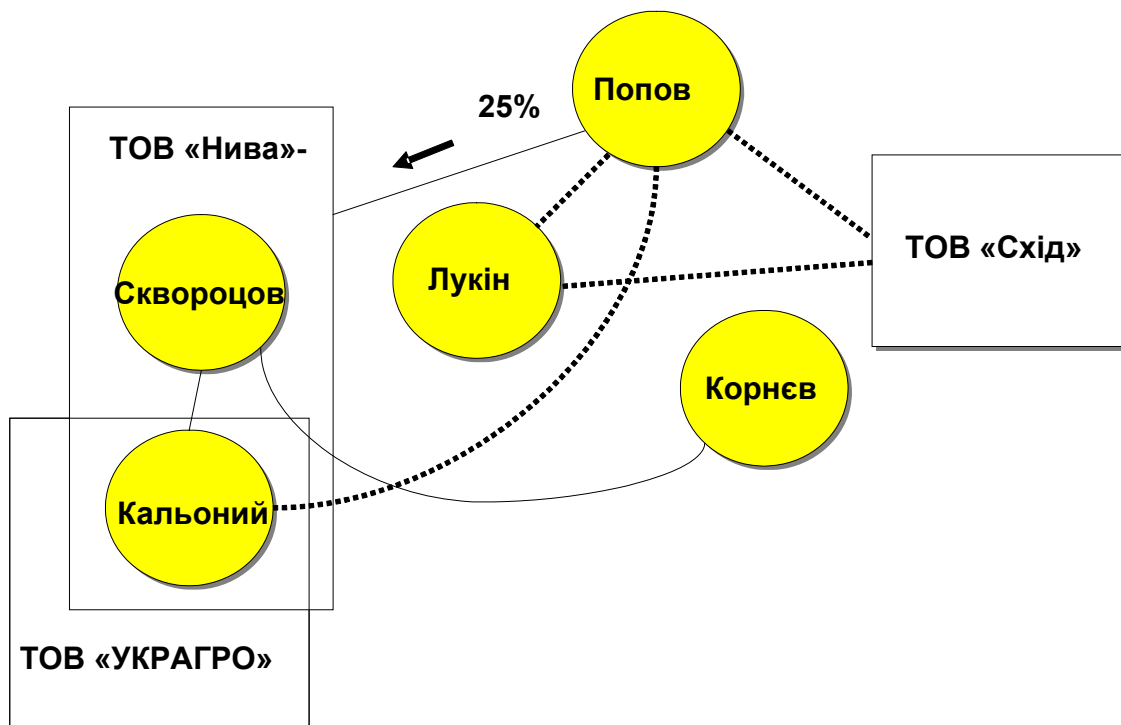

Малюнок 3-6. Узагальнення контактів кожного суб'єкта

Можливо, доцільно почати з того суб'єкта, у якого більш за всіх контактів. Ще однією корисною точкою відліку є всі організації, у яких є пов'язані з ними директора.

6. Складання попередньої схеми

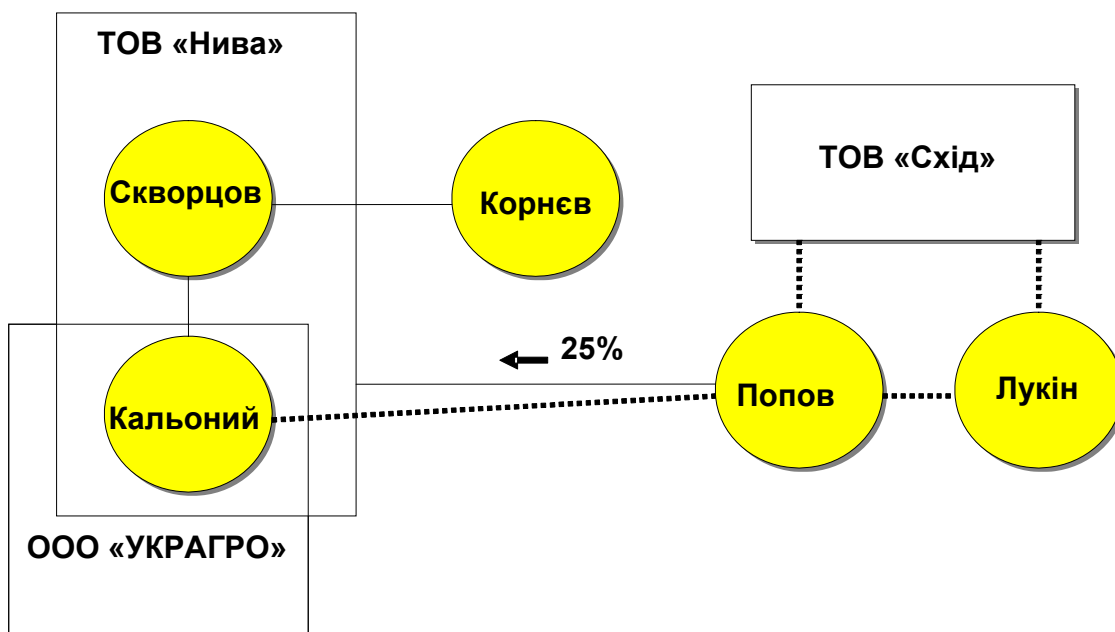
Складіть схему з графічним зображенням всієї інформації, яка міститься в асоціативній матриці. Це можна зробити шляхом вибору і використання відповідних символів. У попередній схемі на малюнку 3-7 використовуються кола для ілюстрації приватних осіб і прямокутники для ілюстрації організацій. Підтверджені контакти зображені суцільними лініями, а ймовірні контакти пунктиром. Частка в майні може бути позначена процентним ярликом на суцільній лінії.

Малюнок 3-7. Попередня схема взаємозв'язків

7. Уточнення та перекреслення схеми

Використання довгих кругових і перехресних ліній під час позначення суб'єктів ускладнює схему взаємозв'язків. Розташуйте «квадрати» для позначення організацій уздовж полів паперу. Перекреслення схеми допоможе з'ясуванню взаємозв'язків між особами. Завершення цього етапу призвело до схеми, відображеної в малюнку 3-8.

Малюнок 3-8. Перекреслена схема

Практична вправа 1. «Аналіз взаємозв'язків»

Задача:

Складіть асоціативну матрицю і схему взаємозв'язків на основі наданої інформації. По кожному пункту містяться коди оцінки.

Інформація:

1. Група візуального спостереження повідомила, що Ткач, підозрюваний у скупці викраденого, кілька разів зустрічався з Дзюбою в одному популярному ресторані. Ткач також зустрічався з Орловим в тому ж ресторані в інші дні. Дзюба та Орлов підозрюються в розкраданні цінних паперів. А1.

2. Ткач, після кожної зустрічі з Дзюбою і Орловим, їздив до Рубана в офіс. Швець раніше був судимий за збут підроблених грошей і розкрадання цінних паперів. Інформатори повідомили, що Швець поширює фальшиві грошові знаки і викрадені цінні папери на «чорних» ринках. А1.

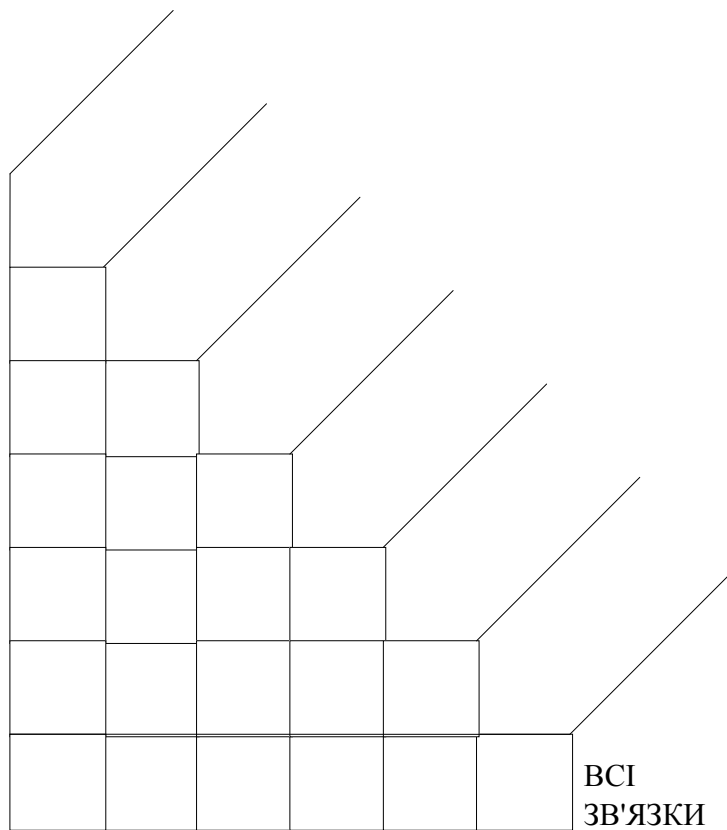
3. За словами свідків, Дзюба два рази заходив до будинку, що розташований за адресою м. Одеса, вул. Катерининська, 5. Кожного разу він проводив у будинку близько 30 хвилин. Згідно з даними Бюро технічної інвентаризації, будинок належить Рубану.

4. За повідомленнями джерел оперативної інформації, Орлов є організатором групи злодіїв-зломщиків у місті. В2.

5. Група візуального спостереження підтвердила, що після кожного візиту Дзюби в будинок Рубана, він зустрічався з чоловіком, який за прикметами схожий під опис Орлова. А1.

6. В результаті санкціонованого прослуховування телефонних переговорів, встановлено факт телефонних переговорів між Орловим і Рубаном, Орловим і Швецем, Рубаном та Швецем. А2.

Складіть асоціативну матрицю на основі викладеної вище інформації, використовуючи порожню форму в малюнку 3-9 на наступній сторінці.

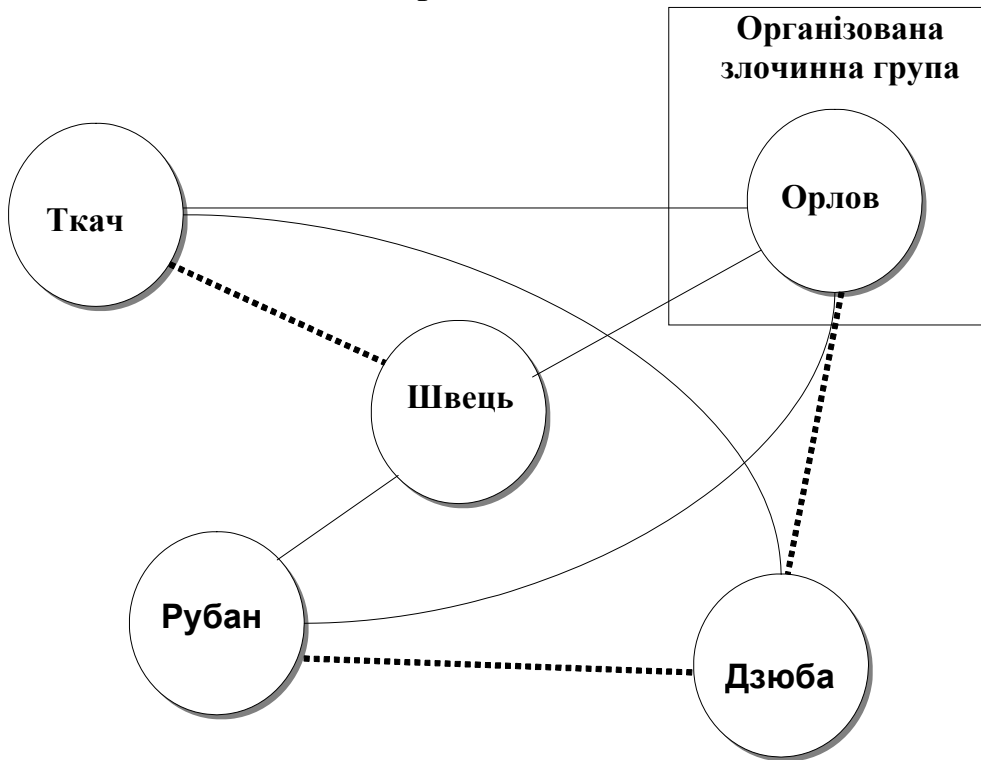

Малюнок 3-9. Порожня асоціативна матриця

Після заповнення матриці, підрахуйте кількість контактів кожного суб'єкта. Доцільно розпочати складання схеми взаємозв'язків з того суб'єкта, який має максимальну кількість контактів з іншими суб'єктами.

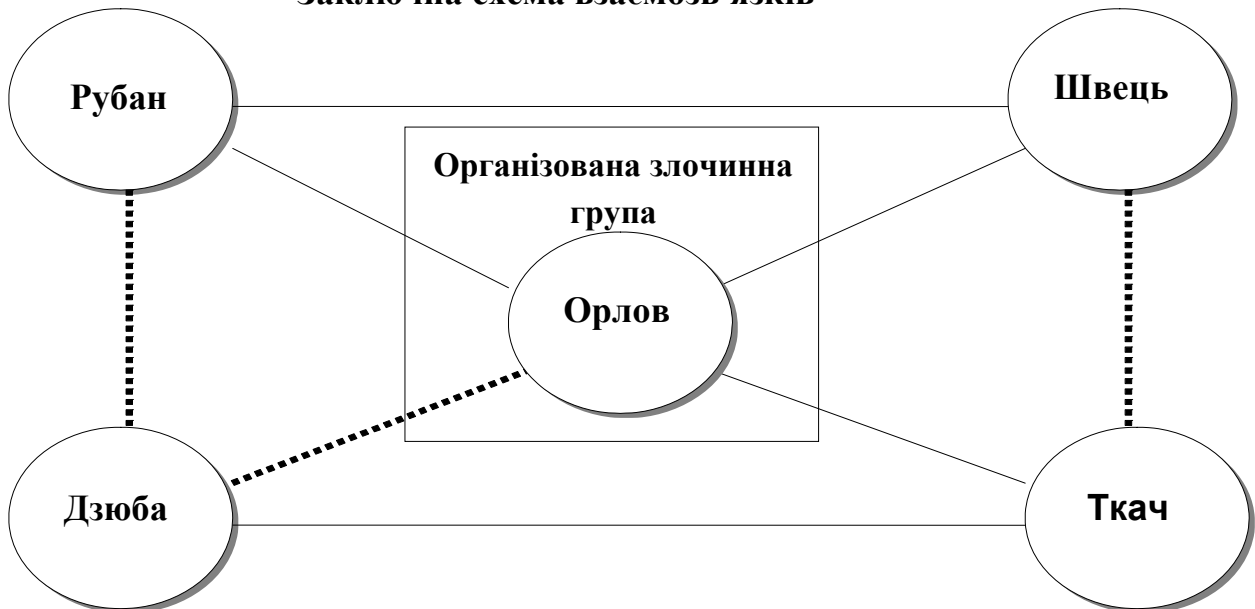
Складіть схему взаємозв'язків за допомогою асоціативної матриці.

Попередня схема взаємозв'язків

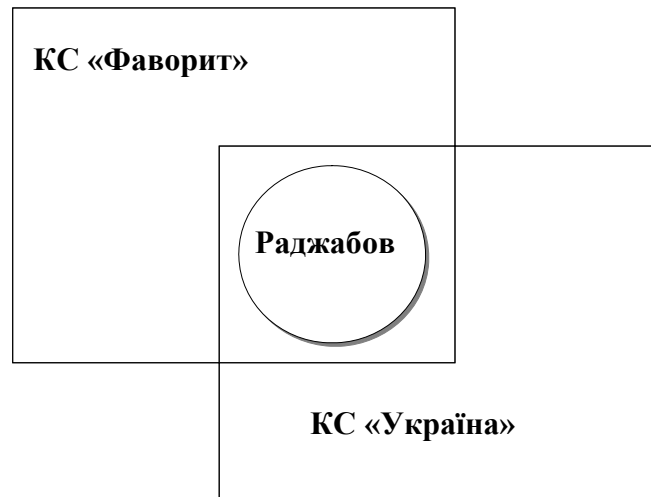
Малюнок 3-10. Приклад попередніх і заключних схем взаємозв'язків для Вправи 1.

Заключна схема взаємозв'язків

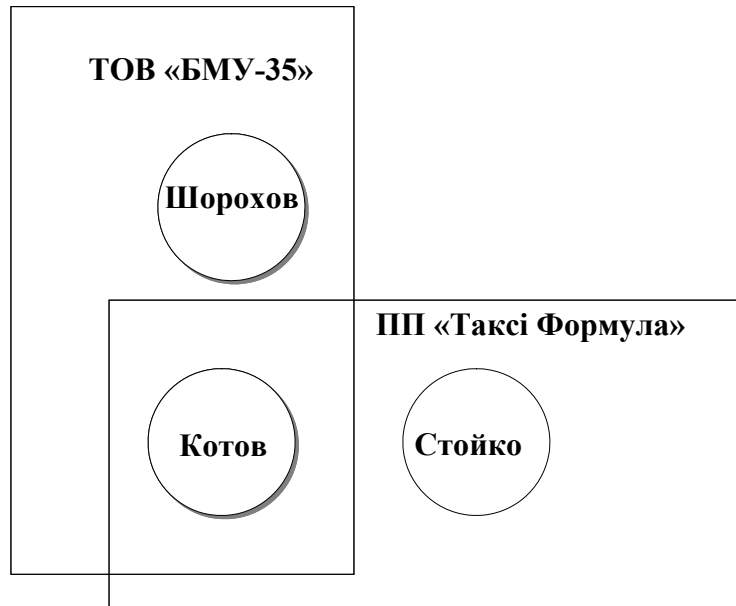

Складання схем різних варіантів

Чим складніше асоціативна матриця, тим більше варіацій необхідно впровадити до схеми взаємозв'язків. У малюнках 3.11–3.24 наведені приклади варіантів, які можуть виявитися корисними.

Малюнок 3-11. Одна фізична особа є учасником двох організацій

Малюнок 3-12. Дві організації, в яких присутня одна і та же фізична особа

Малюнок 3-13. Учасник трьох організацій

Малюнок 3-14. Людина, залучена в декількох організаціях

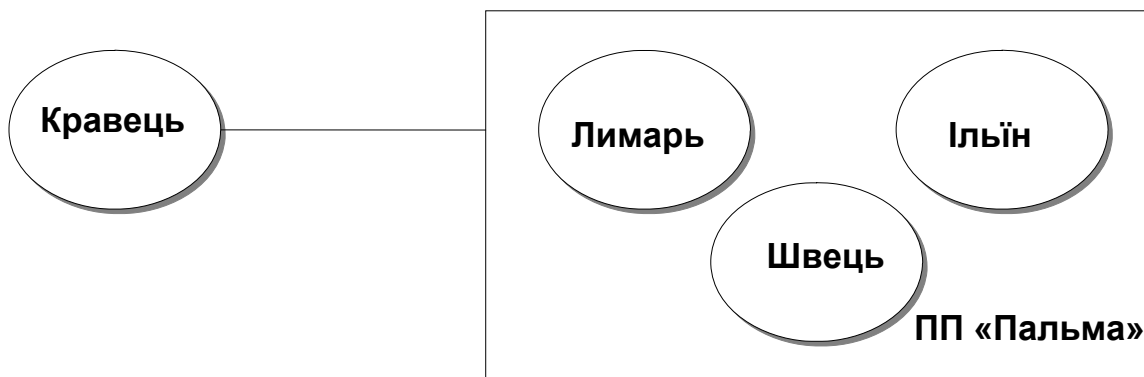
Підтверджені взаємозв'язки

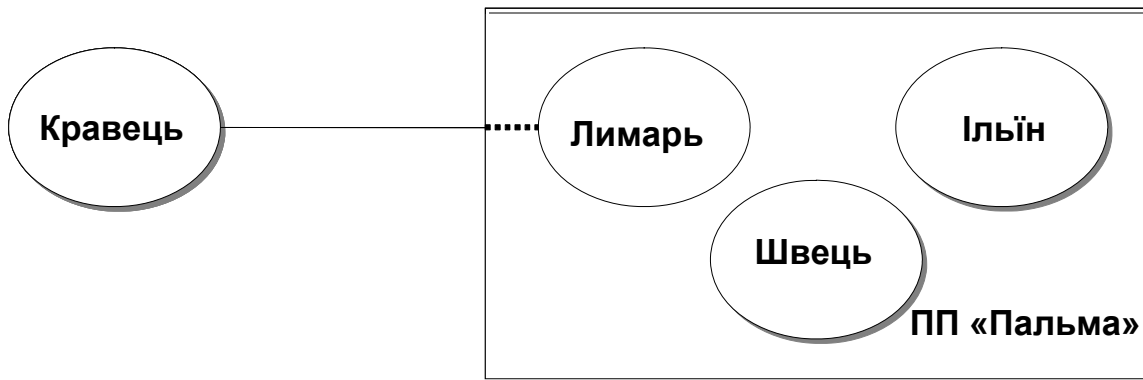
Ймовірні взаємозв'язки

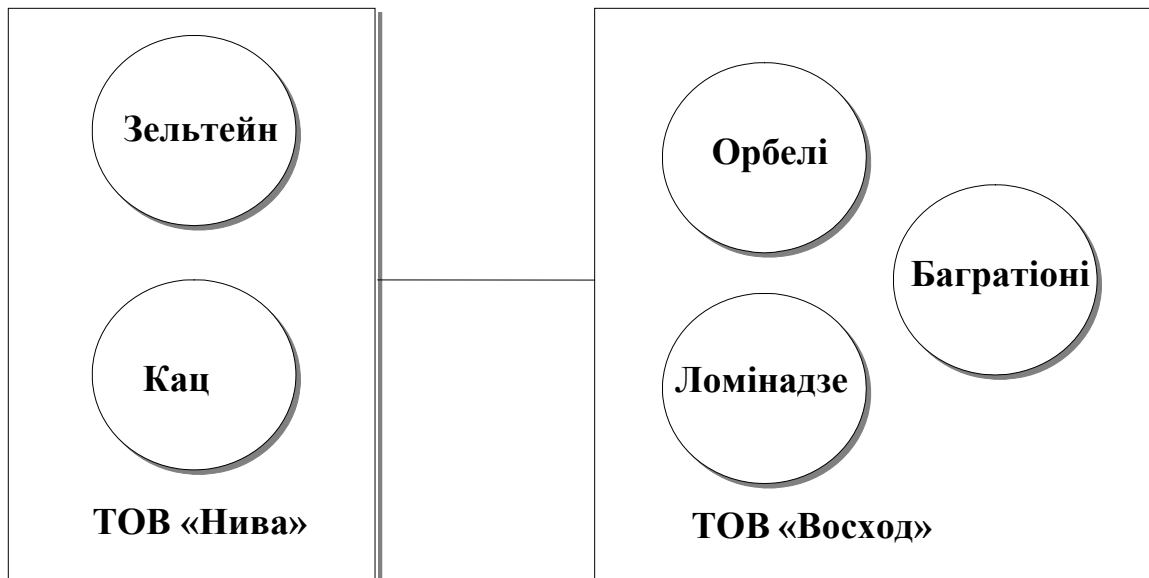
Малюнок 3-15. Лінії взаємозв'язків в системі організацій можна видалити для спрощення схеми взаємозв'язків

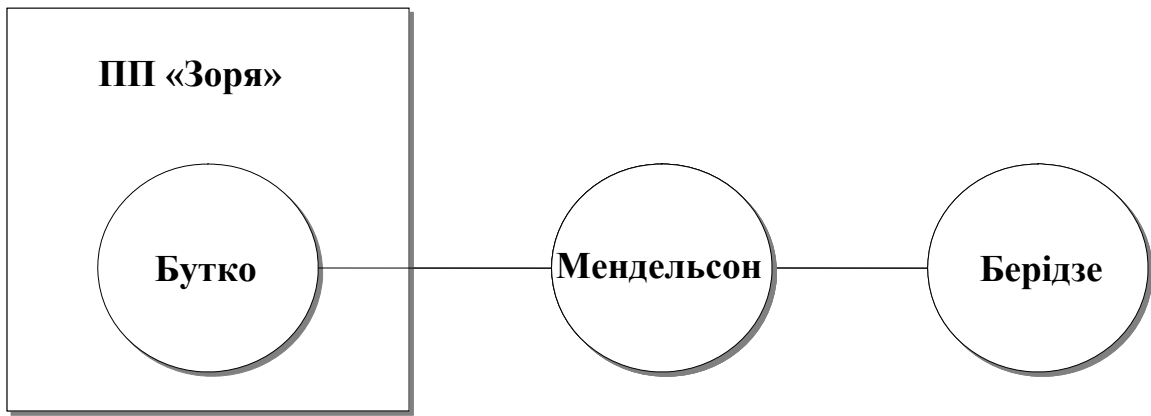
Малюнок 3-16. Особа, пов'язана з організацією, але не з іншими людьми в цій організації

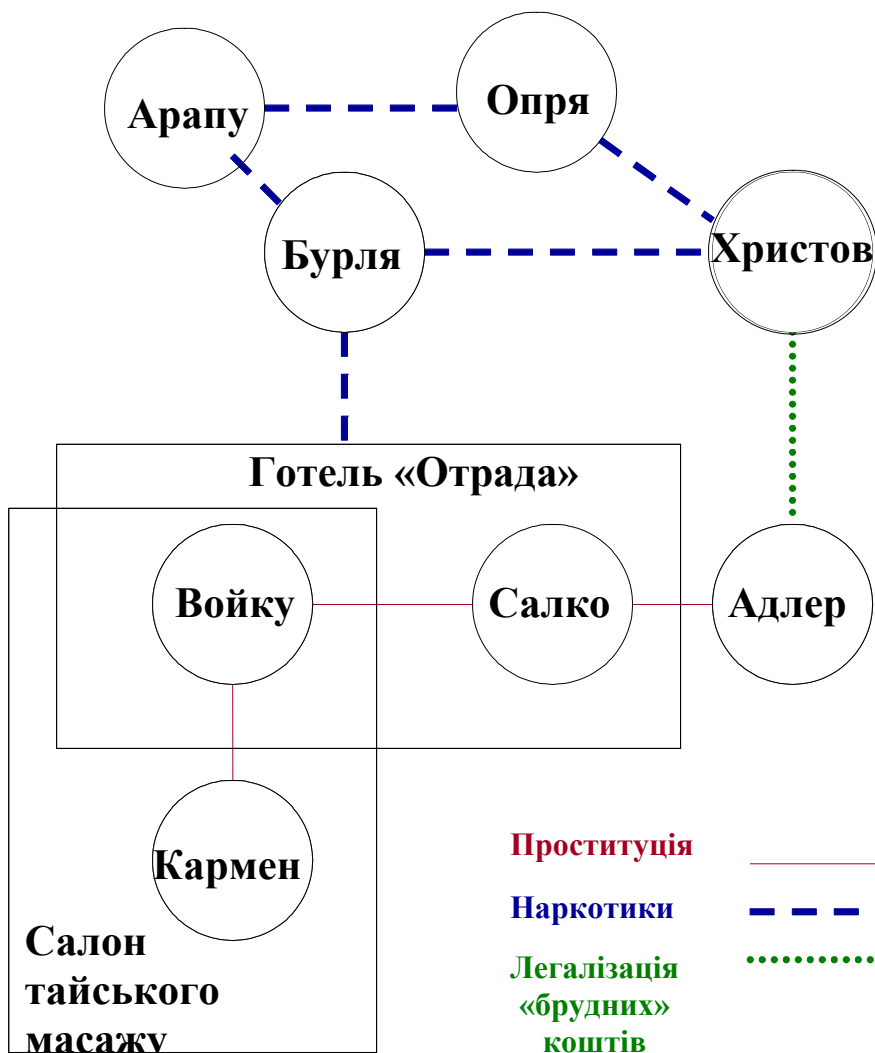
Малюнок 3-17. Особа, яка має відношення до організації, а також з людиною в цій організації, згідно доказам

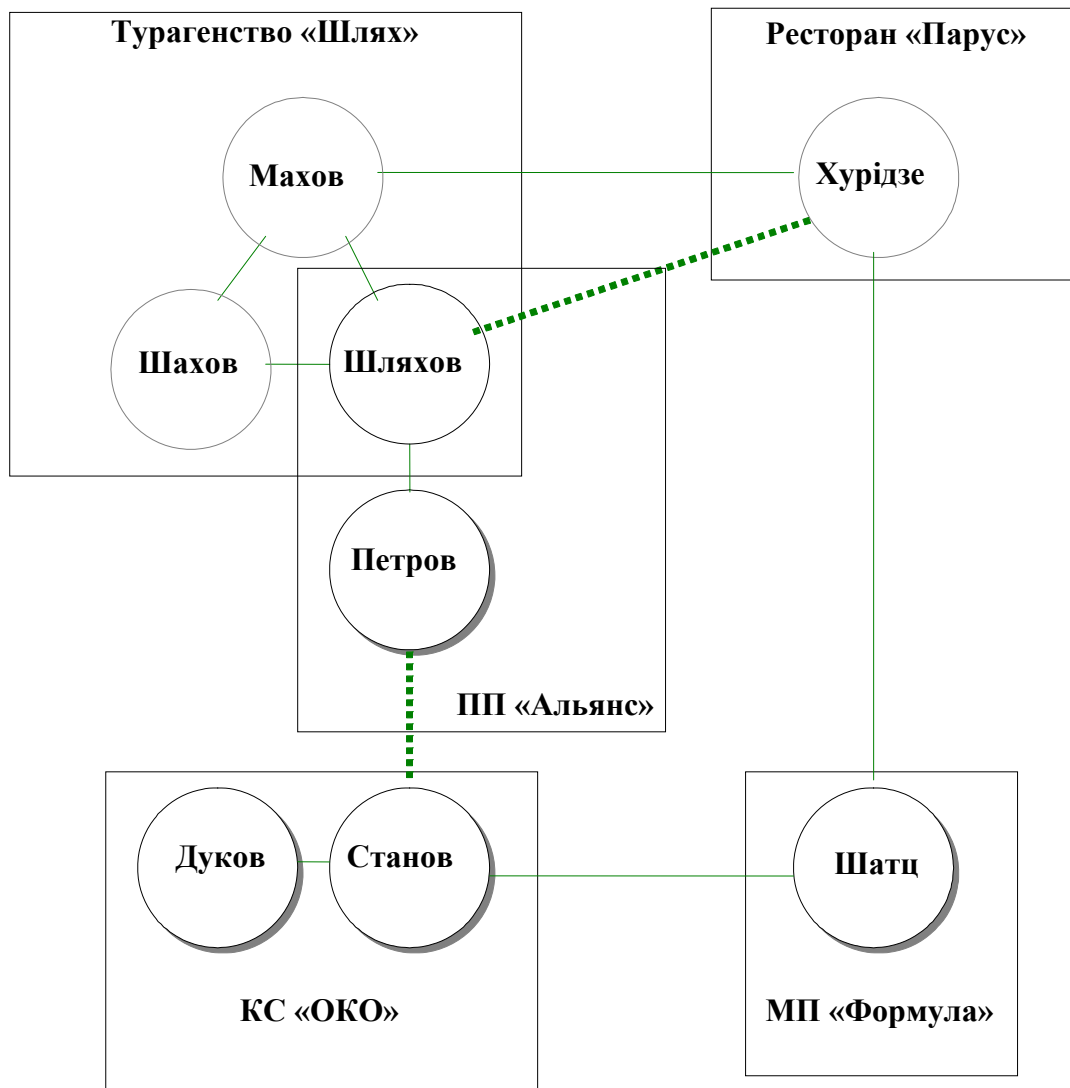
Малюнок 3-18. Наявність взаємозв'язків між двома організаціями без взаємозв'язків учасників однієї організації з учасниками іншої

Малюнок 3-19. Можливо, зв'язок вже підтверджений, хоча ще не встановлений

Малюнок 3-20. Лінії контактів, позначені за типом злочинної діяльності

Малюнок 3-21. Взаємодії між людьми, людьми і організаціями, та між організаціями

2.2. Практична вправа 2. «Аналіз взаємозв'язків»

Задача:

Виявлення взаємозв'язків організацій і осіб, які, можливо, залучені в тероризмі.

Інформація:

1. Джерело «Витязь» встановив, що Русів є фахівцем із запальних пристроїв. В2.

2. На сайті «Думская.net» Куш і Куцов названі лідерами групи, що називає себе «активістами». В2.

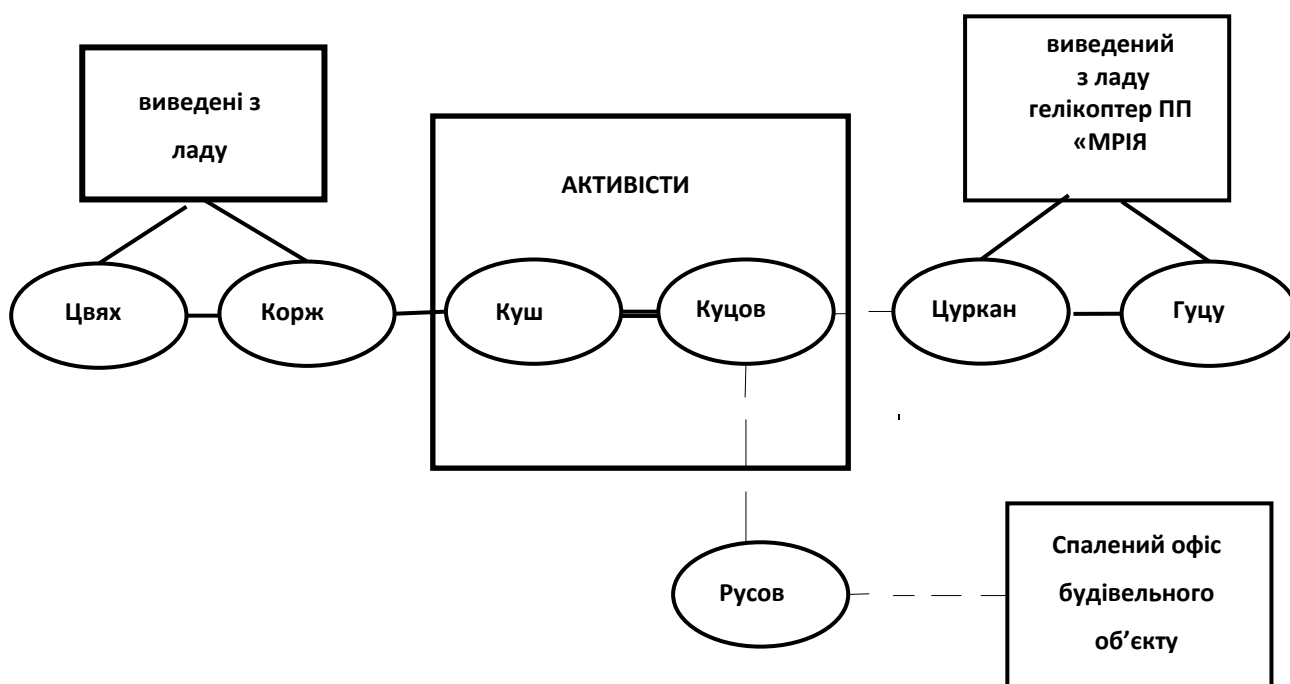
3. Група візуального спостереження повідомила, що під час спостереження, Куцов був помічений на нараді із 15 чоловік в ресторані «Цезар». Група зібралася в напівзакритому приміщенні ресторану. Куцов вів нараду. Одним з членів групи був Цуркан. А1.

4. Оперативне повідомлення: Цуркан і Гуцу були разом заарештовані і визнані винними в пошкодженні гелікоптера, який належить ПП «Мрія» і використовується для будівельних робіт. А1.

5. Оперативне повідомлення: Корж безробітний, одружений на сестрі Куша і виконує його доручення. Інформатор також повідомив, що за наказом Куша Корж і його невстановлений співучасник вивели з ладу п'ять дорожніх грейдерів на будівельному майданчику в Аркадії. Джерело вважає, що невстановленим співучасником є Цвях. В2.

6. Оперативне повідомлення: свідок бачив Русова на будівельному майданчику незадовго до пожежі, після чого офіс споруджуваного об'єкта згорів вщент. Офіс горів так швидко, що виникли підозри в застосуванні запалювальних засобів. А1.

7. Сайт «Думская.net» інформує, що Русов пов'язаний із групою, яка називає себе «активістами». Журналісти припускають, що Русов діє під керівництвом Куцова. В2.

Малюнок 3-23. Схема взаємозв'язків вправи 2.

2.3. Питання для обговорення

1. Для чого необхідно складання схем взаємозв'язків?
2. Який порядок складання схем взаємозв'язків?
3. Які позначки використовуються при складанні схем взаємозв'язків?
4. Яке програмне забезпечення використовується для складання схем взаємозв'язків?
5. У діяльності яких служб можуть використовуватися навички, отримані Вами при вивченні даної теми?

ТЕМА 3.

ФОРМУВАННЯ Й ОЦІНКА ВИСНОВКІВ: ЛОГІЧНА, ДЕДУКТИВНА ТА ІНДУКТИВНА МАТРИЦІ; ПРАКТИЧНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ ВИСНОВКІВ

3.1. Лекційний матеріал

Метою процесу аналізу різновекторної інформації є формування висновків про характер і масштаби злочинної діяльності, а також встановлення конкретних, причетних до неї осіб та організацій. Висновок є поясненням зібраної інформації. Наша мета полягає у формуванні висновків, на які ми достатньою мірою можемо покластися при прийнятті рішень і вчиненні дій.

Кожний з методів опису і узагальнення даних, охоплюваних в цьому курсі, є засобом сприяння формуванню корисних висновків. Зосередимо увагу на формуванні висновків, і особливостях **індуктивної логіки**, яка знаходиться в серцевині всього процесу.

Без розрахунків вірогідної відповідності істині висновки мають мало значення. Дії, що проводяться на підставі висновків, різняться залежно від того, наскільки ми впевнені в їх правильності. Наприклад, висновок, який нам вселяє відносно менше довіри, може послужити тільки для збору додаткової інформації. З другого боку, високий рівень впевненості може привести до конкретних дій, направлених проти основних елементів злочинної діяльності.

Типи висновків.

Розрізняються чотири типи висновків:

Гіпотеза: припущення; попереднє пояснення; теорія, що вимагає додаткової інформації для підтвердження або спростування.

Висновок: добре обґрунтоване роз'яснення; підтверджена гіпотеза, за якою можна вчиняти дії.

Прогноз: умовивід про те, що відбудеться в майбутньому.

Оцінка: умовивід про ціле на підставі прикладу, що має кількісний характер – сума грошей, необхідний час, масштаб дій і т.д. Умовивід, що встановлює абсолютну або порівняльну цінність якого-небудь об'єкту.

Логічна матриця.

Умовиводи формуються в логічній матриці. Елементами даної матриці є:

Аргумент: Список тверджень, кожний з яких виражає важливе питання або думку, формуючи висновок. Подібні твердження називаються засновками.

Логіка: Зв'язок між засновками і висновками в аргументі.

Існують два типи логіки, **дедуктивна та індуктивна.**

Дедуктивна логіка: Процес отримання (вилучення) чого-небудь з засновків – умовивід витікає з засновків. Тому, якщо достовірні засновки, то умовивід також повинен бути правильним. Аргумент виходить із загальних умов до конкретних.

Приклад дедуктивної логіки:

АРГУМЕНТ	За зберігання героїну з метою збуту передбачене покарання не менш одного року позбавлення волі	засновок
	Гр. Котов був визнаний винним у зберіганні героїну з метою збуту	засновок
	Гр. Котов буде осуджений як мінімум на один рік позбавлення волі	висновок

Індуктивна логіка: Процес обґрунтування від окремого до загального або від деталей до цілого. Тому, немає гарантії правильності

умовиводів, навіть якщо засновки достовірні. Але, нас цікавлять ті випадки, коли умовивід, **ймовірно**, вірний, якщо засновки достовірні.

Приклад індуктивної логіки:

АРГУМЕНТ	{	Гр. Шаров и гр. Болотов відбували покарання в одній камері та тепер близькі партнери	засновок
		Гр. Шаров був під арештом, а пізніше засуджений за крадіжку із ювелірного салону	засновок
		Гр. Болотов є співучасником вчинення крадіжок з ювелірних салонів.	висновок

Практична вправа 1.

Класифікуйте наступні аргументи як дедуктивні або індуктивні, вказавши причину.

1.	Усі «викидайла» казино носять зброю.	засновок
	Гр. Стратонов працює «викидайлом» у казино «Клондайк».	засновок

	Гр. Стратонов носить зброю.	висновок

2.	Гр. Чорний признався у вбивстві гр. Мязина.	засновок
	Гр. Нор підписав свідчення, що бачив як гр. Чорний вбивав гр. Мязина.	засновок
	Велика кількість свідків чули, як гр. Мязин на передсмертному диханні вимовив: «Це зробив Чорний!»	засновок

	Гр. Чорний вбив гр. Мязина.	висновок

3.	На службі усі пожежники носять червоні підтяжки.	засновок
	Гр. Коваленко - пожежник.	засновок

	На службі гр. Коваленко носить червоні підтяжки.	висновок

4.	Місто Ізмаїл розташовано в Одеській області.	засновок
	Ізмаїльська установа виконання покарань (№ 22) знаходиться в місті Ізмаїл.	засновок
	Гр. Норовко знаходиться в 49-й камері Ізмаїльської установи виконання покарань (№ 22).	засновок
	<hr/>	
	Гр. Норовко знаходиться в Одеській області.	висновок

5.	Мексика є крупним джерелом коричневого героїну.	засновок
	Останнім часом в містах на заході США коричневий героїн став більш доступнішим.	засновок
	Митна служба США повідомила про вилучення коричневого героїну в контрольно-пропускних пунктах на південно-західному кордоні	засновок
	Останнім часом відомі члени існуючих мереж по наркоторгівлі були вбиті або зникли при загадкових обставинах.	засновок
	<hr/>	
	Нова організація наркоторговців прибрала до рук ввезення коричневого героїну на заході США.	висновок

Порівняння дедуктивної та індуктивної логіки

ДЕДУКТИВНА ЛОГІКА

Висновок не виходить за рамки фактів – нічого нового

Відсутність ризику – якщо засновки правильні, то правильним є і висновок

Відсутня необхідність оцінки імовірності висновку

Від загального до конкретного

Обмежене застосування у кримінальному розвідувальному аналізі

ІНДУКТИВНА ЛОГІКА

Висновок виходить за межі фактів – допомагає виявляти нові фактори, робити прогнози

Ризик – засновки правильні, продукт висновків **може бути** правильним

Необхідність оцінки імовірності висновку

Від конкретного до загального

Застосовується у кримінальному розвідувальному аналізі

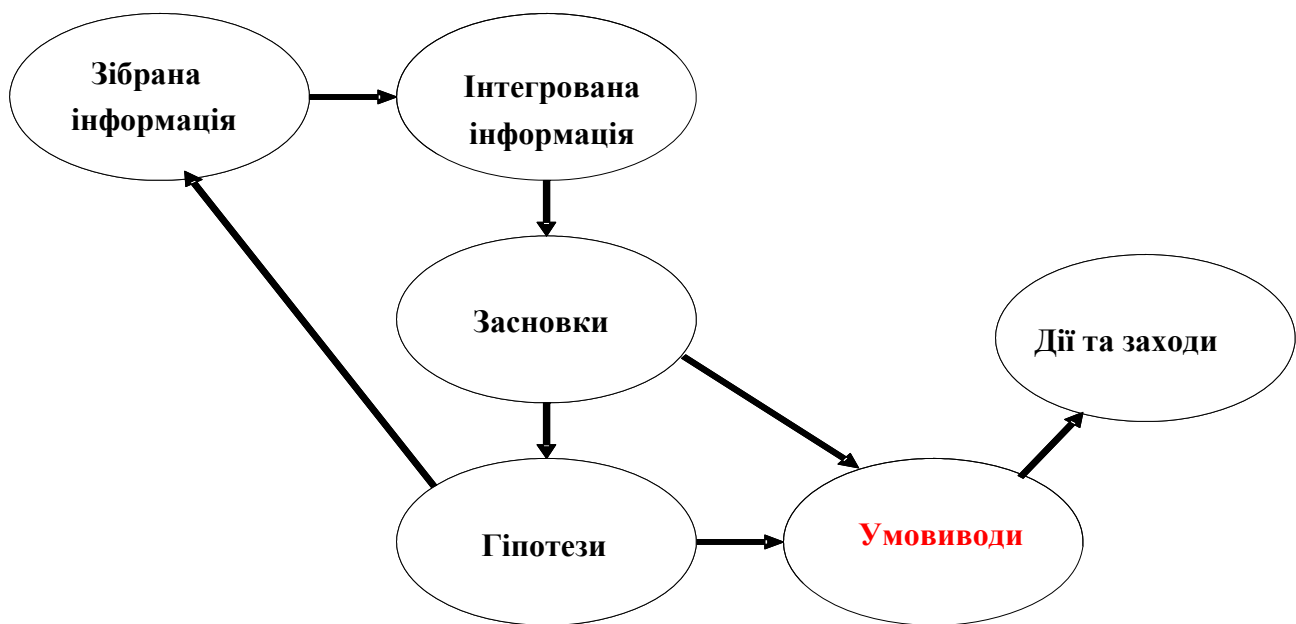
Оцінка аргументів

В обох типах логіки ми вирішуємо, чи правильні засновки, перш ніж, щонайменше, заявити про правильність умовиводу. Тому, в реальному світі у кримінальному розвідувальному аналізі аргумент оцінюється в два етапи:

1. На першому етапі необхідно відповісти на питання: Наскільки обґрунтовані наші засновки? Задача **оцінки даних** в основному полягає в цьому.

2. На наступному етапі необхідно відповісти на питання: Наскільки **сильний** взаємозв'язок між нашими засновками і умовиводом? У цьому полягає основна задача **індуктивної логіки**. *Практичний підхід до формування висновків:*

- використання всієї відповідної й актуальної інформації;
- опис і узагальнення фрагментарної інформації;
- формулювання засновків;
- недопущення логічних помилок;
- розробка гіпотез (однієї або більше);
- застосування оцінки вірогідності;
- випробування гіпотез;
- формування умовиводу, прогнозу або розрахунку

Малюнок 3.1. Схема послідовності формування умовиводів

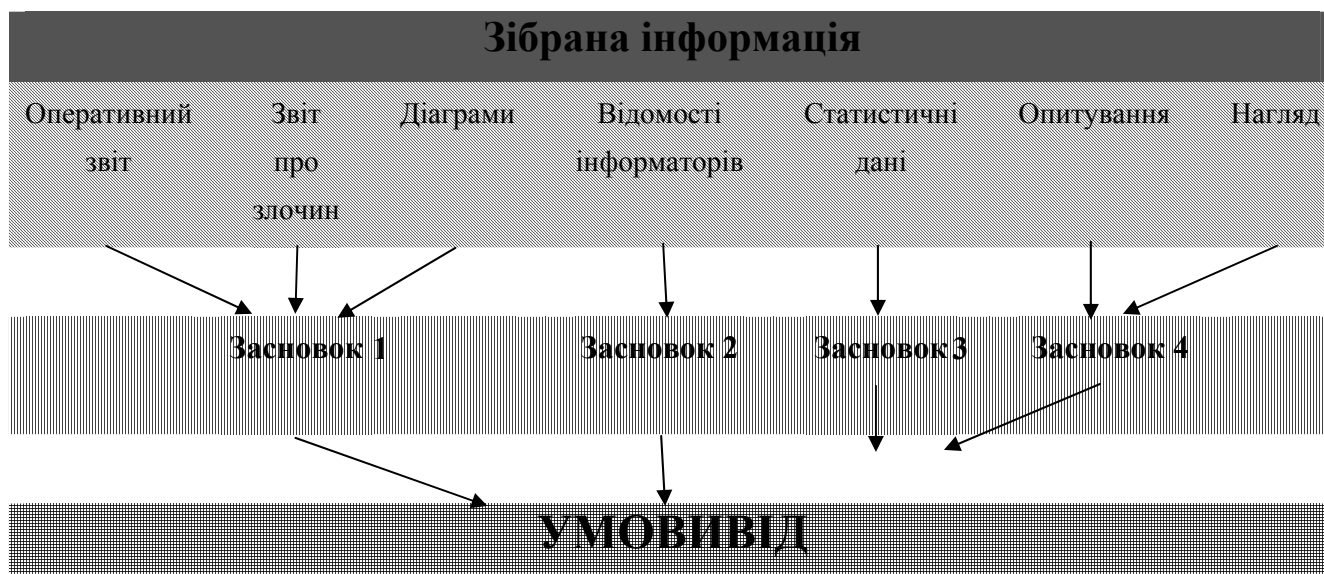
Модель формування умовиводів.

На малюнку ілюструється індуктивний підхід до формування умовиводів. У даній моделі збір, скорочення і аналіз даних охоплено як ввідний елемент процесу.

На малюнку показано, що умовивід здійснюється із засновків. Сутність в тому, що висновок виникає із засновків, а не навпаки. Тобто, не слід робити висновок і потім шукати інформацію для його підтримки.

Після формування умовиводів, представлення результатів йде в іншому напрямі. При представленні своїх результатів, слід почати з умовиводу (крупної ідеї) і потім озвучити засновки, з яких він виник.

МОДЕЛЬ ПІДГОТОВКИ УМОВИВІДУ

Малюнок 3.2. Модель формування умовиводу

Приклад індуктивного аргументу.

Гіпотеза

Працівники мережі магазинів «Предмети мистецтва і колекціонування» займаються розповсюдженням фальшивих 50-гривневих і 20-гривневих банкнот НБУ в Одесі. Фальшиві гроші друкуються в поліграфічному підприємстві «Бліц-друк». Їх виробництво контролює Барінов Олег Миколайович.

1. **ДАНІ ОДЕСЬКИХ ДЕРЖАВНИХ РЕЄСТРАТОРІВ:** «Предмети мистецтва і колекціонування» є мережею з п'яти магазинів, що працюють у галузі колекційних монет і валюти, що розташовані по території міста Одеса. Барінову Олегу Миколайовичу належать 3/5 статутного фонду магазинів. Іншими 2/5 статутного фонду володіють в різних частках адміністративні співробітники мережі магазинів. *Оцінка А 1.*

2. **ЗВІТ ПІДРОЗДІЛУ ВІЗУАЛЬНОГО СПОСТЕРЕЖЕННЯ:** Крініцин Пилип Ігнатович, який підозрюється в збуті фальшивих грошей в Одесі, відвідав магазин «Предмети мистецтва і колекціонування», за адресою: м. Одеса, вул. Суворовська 8, три рази за тиждень наглядів. *Оцінка: А1.*

3. СТАТИСТИЧНІ ДАНІ З ЄДИНОГО РЕЄСТРУ ДОСУДОВИХ РОЗСЛІДУВАНЬ: за останні три місяці в м. Одесі спостерігається збільшення кількості фактів збуту фальшивих 50-гривневих і 20-гривневих банкнот НБУ. *Оцінка: А1*

4. ЗВІТ АНАЛІТИЧНОГО ВІДДІЛУ: оперативні працівники володіють інформацією про те, що Рост Андрій Сергійович, торговий агент мережі магазинів «Предмети мистецтва і колекціонування», який займається закупівлями, має доступ до крупного джерела фальшивих грошей. *Оцінка: В2*

5. ЗВІТ ОПЕРАТИВНИХ ПРАЦІВНИКІВ: за наслідками тижневого спостереження за магазином «Предмети мистецтва і колекціонування», за адресою: м. Одеса, вул. Суворовська 8, а також даними інформаторів, встановлена вірогідність розповсюдження фальшивих грошей з даного об'єкту. У ході обшуку на даному об'єкті слідчими знайдені фальшиві 50-гривневі і 20-гривневі банкноти НБУ на загальну суму в 200 тис. гривень, які були знайдені у прихованому відділенні вітрин магазину. *Оцінка: А1*

6. ЗВІТ ОПЕРАТИВНИХ ПРАЦІВНИКІВ: старшим торговим агентом мережі магазинів «Предмети мистецтва і колекціонування» є Рост Андрій Сергійович. Організація купує і продає рідкісні та колекційні монети і валюту. *Оцінка: С2.*

7. ЗВІТ АНАЛІТИЧНОГО ВІДДІЛУ: аналіз даних про обіг фальшивих 50-гривневих і 20-гривневих банкнот НБУ показав, що їх кількість в обігу зросла після відкриття нових магазинів «Предмети мистецтва і колекціонування». Встановлений значний взаємозв'язок між двома подіями. *Оцінка: В2*

8. ЗВІТ СЛІДЧИХ: Рост Андрій Сергійович - старший торговий агент мережі магазинів «Предмети мистецтва і колекціонування». Він близький друг і діловий партнер Барінова Олега Миколайовича, головного засновника мережі магазинів «Предмети мистецтва і колекціонування». *Оцінка: В2*

9. ЗВІТ АНАЛІТИЧНОГО ВІДДІЛУ: оперативними працівниками здійснено три окремі закупівлі (на суму 5 000, 10 000 і 20 000 гривень) фальшивих 50-гривневих і 20-гривневих банкнот НБУ у Крніціна Пилипа Ігнатовича. Кожна закупівля здійснювалася після візиту Крніціна Пилипа

Ігнатовича в магазин «Предмети мистецтва і колекціонування», за адресою: м. Одеса, вул. Суворовська 8. *Оцінка: А1*

10. ДАНІ ОДЕСЬКИХ ДЕРЖАВНИХ РЕЄСТРАТОРІВ: 80% статутного фонду поліграфічного підприємства «Бліц-друк» належить Барінову Олегу Миколайовичу, 20% статутного фонду цього підприємства належить Росту Андрію Сергійовичу. *Оцінка: А1*

ОЦІНКА УМОВИВОДІВ

Заключним етапом в процесі розробки умовиводів є використання значень вірогідності для оцінки ступеня достовірності істинності умовиводів. **Умовивід без оцінки його істинності (обґрунтованості) є неповним.** Ступінь достовірності може бути виражена в словах декількома способами, наприклад, «дуже вірогідно», «майже напевно», «мабуть», «неможливо», «взагалі неможливо».

Проте, кожний з цих виразів може означати різне для різних людей. Вірогідність є більш певним засобом виразу ступеня достовірності. В цілому, вірогідність є десятковим дробом, який позначає вірогідність того, що подія відбудеться або існує певна умова. Ми використовуватимемо вірогідність для виразу можливості того, що умовивід відповідає дійсності.

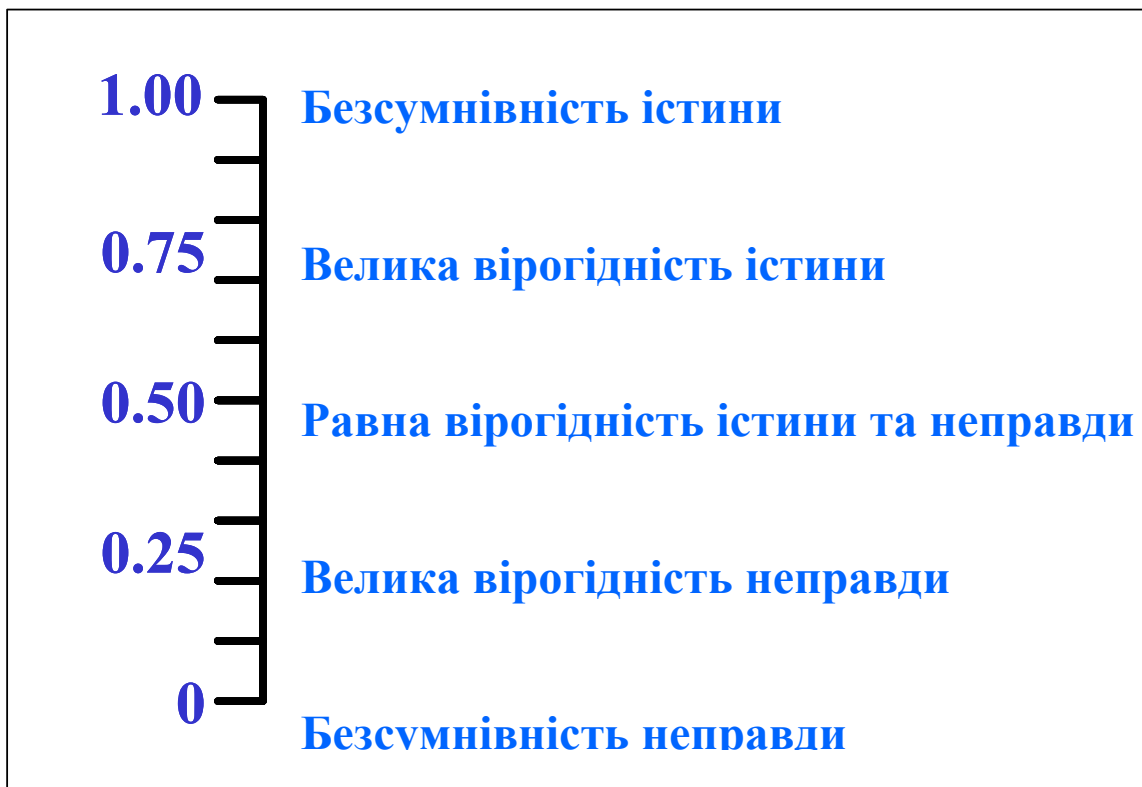
Вірогідність визначається по наступній формулі:

$\text{ВІРОГІДНІСТЬ (В)} = \frac{\text{Кількість разів, коли відбулася подія}}{\text{Кількість можливостей, що були для події}}$
--

Цінність вірогідності полягає в тому, що вона надає засоби одночасно для оцінки і представлення ступеня достовірності умовиводу. Як інструмент оцінки, вона указує на те, коли умовивід може бути використаний з довір'ям або коли додаткова інформація повинна бути одержана. Як інструмент уявлення, вона забезпечує точний засіб виразу ступеня достовірності для споживачів аналітичних результатів. Ступінь довіри на рівні 80% є точною

оцінкою, яка визначається за допомогою вищенаведеного виразу, тоді як фраза «Я цілком упевнений» не може точно передати суть.

Малюнок відображає шкалу значень вірогідності і їх значення.

Малюнок 3.3. Шкала вірогідності

Джерела оцінок вірогідності.

Існує три джерела оцінок вірогідності:

- Відносна частота останніх подій
- Теоретичні оцінки
- Суб'єктивні оцінки

Типи значень вірогідності.

Існує три типи значень вірогідності. Ми обговоримо всі три типи і зосередимося на третьому з них, оскільки він має фундаментальне значення для оцінки вірогідності, яку ми застосовуватимемо для оцінки висновків.

Проста вірогідність: вірогідність виникнення однієї події.

Сумісна вірогідність: вірогідність двох подій, що відбуваються одночасно.

Умовна вірогідність: вірогідність другої події, враховуючи, що перша подія мала місце.

Вживання умовної вірогідності.

Концепція умовної вірогідності використовується для оцінки висновків, розроблених за допомогою процесу індуктивної логіки. Передумови були складовими блоками, що привели нас до висновку. Вони також є тими складовими блоками, на основі яких ми повинні будувати наш ступінь упевненості в обґрунтованості висновку. При застосуванні умовної вірогідності, передумови є тими умовами, на основі яких здійснюється оцінка.

Визначення умовної вірогідності полягає у вірогідності другої події за умови, що перша подія мала місце. «Перша подія» - це ряд передумов; «друга подія» - цей умовивід. Ми хочемо оцінити вірогідність того, що умовивід є істинним, за умови, що низка передумов є істинним.

Один із способів оцінки обґрунтованості умовиводу полягає просто в розгляді всіх передумов відразу і відповіді на наступне питання: У випадку якщо повний ряд передумов відповідає дійсності (є істинним), скільки разів з 100 я можу чекати, що умовивід відповідатиме дійсності? Якщо відповіддю на це питання є 90 разів з 100, то ми надаємо умовиводу вірогідність рівну 0,90. Після чого, ми зможемо заявити, що ми на 90% упевнені в тому, що умовивід відповідає дійсності.

Проте, ми зможемо зробити більш точну оцінку, якщо ми проводитимемо оцінку систематично шляхом додавання передумов, по одній за один раз, і визначаючи значення вірогідності на кожному етапі цього процесу додавання. Для сприяння даному підходу нижче приведені відповідна процедура і робоча таблиця.

Таблиця оцінки.

Таблиця оцінки умовної вірогідності, що наведена нижче на малюнку, була розроблена для оцінки обґрунтованості умовиводу, одержаного в результаті ряду передумов. Максимальна кількість передумов, як правило, не повинна перевищувати семи, тому що більшість людей не може працювати комфортно з більшим, ніж це число, кількістю різних концепцій одночасно – будь то аналітик або ж користувач аналізу.

Знак «+» означає підсумовування або підкріплення інформації, привнесеної кожної з нових передумов до загальної вірогідності.

ТАБЛИЦЯ ОЦІНКИ ВІРОГІДНОСТІ

ПЕРЕДУМОВИ	1		1	B=
	2		2+1	B=
	3		3+2+1	B=
	4		4+3+2+1	B=
	5		5+4+3+2+1	B=
	6		6+5+4+3+2+1	B=
	7		7+6+5+4+3+2+1	B=
УМОВИВІД				
				B=

Малюнок 3.4. Таблиця оцінки вірогідності

Як використовувати таблицю оцінки.

Використовуйте таблицю шляхом виконання наступних кроків:

1. Введіть до семи передумов у відведене для цього місце.
2. Введіть висновок в нижній частині таблиці у відведене для цього місце.
3. Починаючи з першої передумови, вкажіть вірогідність того, що висновок відповідає дійсності, якщо передумова відповідала дійсності, і це була єдина передумова, що була у вас. Швидше за все, вірогідність матиме дуже низьке значення, якщо вона одержана в результаті тільки однієї передумови.

4. Далі, вкажіть вірогідність того, що умовивід відповідає дійсності, якщо як перша, так і друга передумови відповідали дійсності. Це повинне підвищити вірогідність.

5. Повторюйте процес, додаючи по одній передумові на кожному кроці і указуючи вірогідність того, що умовивід відповідає дійсності, з урахуванням всіх доданих передумов. Порахуйте, на яку величину кожна передумова, у свою чергу, підвищує ваш ступінь упевненості у висновку і збільшує значення вірогідності на цю величину.

6. Значення вірогідності, яке ви у результаті одержите після додавання всіх передумов, є значенням, яке ви привласните висновку в нижній частині таблиці.

Припустимо, що ви набули значення вірогідності рівне 0,80, якого висновку ви припустилися. Це значення вірогідності має наступний зміст:

З урахуванням того, що передумови, включені в таблицю, відповідають дійсності, вірогідність того, що умовивід відповідає дійсності, рівна 0,80. Тобто, застосовуючи неодноразово один і той же ряд передумов, ми можемо чекати, що умовивід буде правильним.

3.2. Практична вправа

Мета

Практика формулювання умовиводів з інформації про злочинну діяльність. Складання засновків, оцінка їх вірогідності, а також підсумкове формування вашого аргументу.

Інформація, що вводиться

У вправі містяться набір зібраної інформації. Дана інформація простіше і менше по кількості ніж обсяг з яким звичайно ви працюєте. Реалізм принесли в жертву для демонстрації формування умовиводу із застосуванням індуктивної логіки. Складання діаграм не потрібне. Пізніше у вас буде можливість застосовувати складання графіка і індуктивну логіку по складніших матеріалах.

Порядок виконання вправи:

1. Ознайомлення з інформацією.
2. Дані організовані по групах, де кожна група містить інформацію тільки про одну ідею, концепцію або припущення. Ці твердження стануть засновками для вашого аргументу.
3. За кожною групою необхідно підготувати стисле резюме, де підсумувати значення та сутність інформаційних пунктів у групі. Ці твердження стануть засновками для ваших аргументів.
4. Зробіть огляд засновків для формування умовиводу і викладу основних моментів з засновків у умовивід.
5. Сформулюйте умовивід, засновки та інформацію у тому порядку, у якому вони викладені у попередньому типовому аргументі.
6. Вкажіть значення вірогідності для отриманих умовиводів.
7. Обговорення результатів вправи.

ВПРАВА. ІНФОРМАЦІЯ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ВИСНОВКУ + ТАБЛИЦЯ ОЦІНКИ ВІРОГІДНОСТІ

ПЕРЕДУМОВИ	1	Збільшення кількості фактів шахрайських дій відносно фермерів Одеської області (статистичний аналіз даних Єдиного реєстру досудових розслідувань). <i>Оцінка: А1</i>	1	В=
	2	Особи, що у минулому притягувалися за шахрайство з фінансовими ресурсами, переїхали в місто Одесу: Іван Сергєєв з Ізмаїла, Петро Лукин з Котовська, Андрій Костенко з Южного, Микола Остапенко з Татарбунар, Олег Шпаків з Вилкового. Дані особи в різний час відвідали салони мобільного зв'язку «Інтертелеком» і підключилися до послуг зв'язку як контрактні абоненти. Сергій Калений, Іван Сергєєв і Петро Лукин три рази протягом тижня зустрічалися в барі готелю «Морська»; Сергій Калений і Андрій Костенко чотири рази протягом тижня зустрічалися в барі «Привіз»; Сергій Калений, Микола Остапенко і Олег Шпаків один раз протягом тижня зустрічалися в «Шаланді» (звіт підрозділу зовнішнього нагляду). <i>Оцінка: А1</i>	2+1	В=
	3	Фіктивні угоди, товарно-транспортні і податкові накладні були знайдені в Управлінні фіскальної служби України в Одеській області серед зданих документів щоквартального звіту малими підприємствами Одеси: ТОВ «Украгротехсервіс», ТОВ «Сільгосптехніка» ТОВ, «Сільгоспнефтепродукт», ТОВ «Нива», ТОВ «Одесзернопродукт» (звіт Управління фіскальної служби України в Одеській області). <i>Оцінка: А1</i>	3+2+1	В=
	4	ТОВ «Сільгосптехніка» (директор – Петро Лукин, бухгалтер – Марина Власенко, м. Одеса, вул. Рішельєвська 28); ТОВ «Сельгоспнефтепродукт» (директор – Андрій Костенко, бухгалтер – Олена Новоселова, м. Одеса, вул. Преображенська 34); ТОВ «Нива» (директор – Микола Остапенко, бухгалтер – Ольга Новічка, м. Одеса, вул. Балковська 84); ТОВ «Одесзернопродукт» (директор – Олег Шпаків, бухгалтер – Анастасія Петеляк, пер. Топольського, 4а). Сергію Каленю належить мале підприємство «Відтиск» з виготовлення печаток і штампів (дані Одеських державних реєстраторів). <i>Оцінка: А1</i>	4+3+2+1	В=
	5	Співробітники малого підприємства «Відтиск», при необхідності, виготовляються підроблений друк і штампи для тих підприємців, за яких поручиться Сергій Калений. Сергій Калений дзвонив в мале підприємство «Відтиск» і дав команду виготовити три відмінні комплекти печаток і штампів для ТОВ «Украгротехсервіс» (звіт оперативних співробітників). <i>Оцінка: В2</i>	5+4+3+2+1	В=
	6	Через два тижні Сергій Калений виїжджав для пошуку ділових партнерів серед фермерів Одеської області (звіт підрозділу зовнішнього нагляду). <i>Оцінка: В2</i>	6+5+4+3+2+1	В=
	7	Сергію Каленю поступили на пошту прайс-листи з процентними розцінками для легалізації, грошей здобутих злочинним, шляхом конвертації через Ізмаїльський центр і зарубіжні офшорні компанії (звіт оперативних співробітників). <i>Оцінка: А1</i>	7+6+5+4+3+2+1	В=
УМОВ ІВІД				
				В=

Відповідь: Сергій Калений є організатором ОЗУ (члени – особи, раніше засуджені за шахрайство з фінансовими ресурсами Іван Сергесєв, Петро Лукин, Андрій Костенко, Микола Остапенко, Олег Скворцов), яка спеціалізується на вчиненні незаконного заволодіння чужим майном, шляхом омани або зловживання довірою. Сергій Калений використовує низку юридичних осіб (малих підприємств) з підробленими печатками та штампами для укладення угод з фермерами Одеської області на постачання продукції з метою незаконного заволодіння передплатою за цими угодами. Грошові кошти, здобуті злочинним шляхом, Сергій Калений легалізує через конвертаційні центри, а також шляхом перерахування на рахунки компаній у офшорних зонах.

3.3. Питання для обговорення

Помилки в результаті невірної логіки

Необхідно уникати логічних помилок або невірної логіки в логічному підході до генерування умовиводу. Ці помилки або невірна логіка ведуть до неправильних умовиводів. Найчастіші випадки невірної логіки поділяються на дві основні категорії – **помилки по упущенню і помилкові припущення**.

Помилки по упущенню. Пропущені деякі важливі засновки, питання або сторони аргументу, що враховуються. Нижче висловлено декілька варіантів:

- **Надмірне спрощення:** висновок, який не відповідає всім відповідним умовам або можливостям.
- **Неадекватна вибірка:** помилка в результаті формування умовиводу (розрахунків) при надмірно малій інформації або неякісній інформації.
- **Помилкова причина:** негарантовані відносини причини та слідства, встановлені між подіями або умовами, які існували одночасно або передбачали один одного. Кореляція не завжди означає зв'язок причини і слідства.
- **Неправильна дилема:** помилка, в якій розглядаються тільки екстремальні альтернативи.

Помилкові припущення. Приклади з цієї категорії викладені наступним чином:

- **Підмінити засновок бажаним для себе** умовиводом: замість відповіді на питання або проблеми, питання перефразовується або проблема замінюється іншої і нічого не досягається.

- **Гіпотеза проти факту:** помилка, що відбувається, коли хтось рішуче заявляє, що відбулося б, якщо умови були іншими, надавши гіпотезу, яку неможливо перевірити.

- **Неправильні аналогії:** використовуючи аналогію для обґрунтування, передбачається, що об'єкт або подія в реальному світі схожі на об'єкт або захід в аналогії. Аналогії недоречні як доказ в аналітичній роботі. Аналогії найбільш доцільні для сприяння в роз'ясненні або уточненні концепції.

ТЕМА 4.

УСНІ БРИФІНГИ І ПИСЬМОВІ ЗВІТИ

4.1. Лекційний матеріал

*«Якщо аудиторії легко слідувати за вашою думкою,
вона піде за вами»*

Джері Вайсман ¹

Презентація інформації, отриманої аналітиком в ході його логічної діяльності, є важливою складовою його професійної діяльності. Саме під час брифінгів, доповідей, у письмових звітах надається інформація, яка необхідна для ухвалення процесуальних рішень, спрямування напрямів розслідування, проведення додаткових логічних операцій. Від способу подачі одержаних відомостей, висновків залежить успішність аналітика у доведенні своєї версії, наочної демонстрації ступеню вірогідності висновку, які підкріплюються фактами, доказами.

¹ Джерри Вайсман – один із кращих у світі експертів з питань підготовки та проведення презентацій.

Метою заняття є надання рекомендацій для проведення брифінгів, складання письмових звітів, презентації результатів діяльності аналітика перед аудиторією. Усний брифінг є найбільш ефективним, коли він використовується для демонстрації резюме аналізу, який слугує основою для невідкладних дій – наприклад, коли результати повинні бути поширені під час ситуації, що критично змінюється.

Брифінг в загальноприйнятому розумінні (англ. *briefing* от англ. *Brief* – короткий, недовгий) – коротка прес-конференція, присвячена одному питанню.

Усний брифінг в діяльності аналітика – коротка усна презентація ключових елементів ситуації або аналізу, висновків, що стосуються розслідування, підготовлена для конкретної аудиторії.

Основна перевага усного брифінгу полягає у тому, що він забезпечує особисту взаємодію між клієнтами і виконавцями аналізу. Дуже важливо, щоб брифінг відображав логічні доводи, що увійшли до аналізу, як демонстрацію правильності і об'єктивності пропонованих аналітиком висновків.

Усні брифінги за формою надання інформації істотно відрізняються від інших способів презентації і мають низку **переваг**:

1. Економія часу.

Особа, що проводить презентацію може повідомити слухачам максимальний обсяг інформації за короткий проміжок часу.

2. Прямий контакт.

Усний брифінг забезпечує прямий контакт між особою, яка здійснює аналіз, і клієнтом. Клієнт може ставити питання аналітику щодо джерел даних, оцінки їх надійності, їх співвідношення з аналогічною інформацією. Завдяки прямому контакту, клієнт може більш точно оцінити значення результатів аналізу в частині їх зв'язку з іншою інформацією по темі.

3. Максимальна актуальність, можливість оперативно змінити інформацію, що презентується.

Цього неможливо досягти за допомогою письмового звіту. Брифінг можна швидко змінити в останню хвилину у зв'язку з надходженням останньої

інформації. Брифінг – це, по суті, опис ситуації на момент проведення презентації.

Для підготовки до брифінгу і складання матеріалів презентації необхідно чітко знати структуру брифінгу.

Структура брифінгу:

1. Необхідно відрекомендувати себе аудиторії.

На самому початку брифінгу необхідно відрекомендувати себе, назвавши прізвище, ім'я, по батькові, посаду. При необхідності – може надаватися додаткова інформація – роль у провадженні, що розслідується, звання, науковий ступінь, вчене звання і т.ін.

2. Висловити вдячність аудиторії, яка зібралася на брифінг.

Це допоможе вам позитивно налаштувати аудиторію, стане початком побудови зворотних зв'язків з присутніми.

3. Сформулювати мету брифінгу.

Присутні повинні знати розслідуванню якого провадження, на якому його етапі та щодо яких питань присвячено презентацію.

4. Необхідно вказати час, а також порядок проведення брифінгу.

Озвучити можливість ставити питання після презентації.

5. Презентація коротких висновків (умовиводів) на підставі посилок (підстав).

Після вступної частини брифінгу необхідно, в першу чергу, озвучити висновок, якого дійшов аналітик. Він має бути чітким, коротким і відповідати структурі формування висновку. В ньому дається відповідь на основні питання розслідування: **ХТО? ЩО? ЯК? ДЕ? ЧОМУ? КОЛИ?** Висновок, повинен бути лаконічним і містити вищезгадану інформацію.

Для демонстрації об'єктивності висновку, його логічності і правильності, необхідно надати посилки, які стали підставою для отримання такого висновку. Бажано надавати не більше 6 посилок. Саме такий обсяг інформації є достатнім для обґрунтування висновку і дає можливість, не перенавантажуючи аудиторію зайвими фактами, зрозуміти інформацію, що презентується.

Для висвітлення висновків і посилок доцільно використовувати презентацію – слайди, плакати, на яких вони зафіксовані.

Необхідно пам'ятати, що основною метою презентації є не просто демонстрація матеріалу, а можливість переконати аудиторію в певній позиції аналітика, яка базується на фактичних даних, їх зв'язках, умовиводах.

При складанні своїх висновків, завжди використовуйте прямі, позитивні терміни. Уникайте таких слів, як «може бути», «можливе» і т. ін.. Ступінь визначеності знаходить своє віддзеркалення в значенні вірогідності.

6. Представлення схем, діаграм як матеріалів, що демонструють посилки і обґрунтування висновків.

Для презентативності посилок і висновків доцільно використовувати схеми і слайди, що демонструють аналіз зв'язків, дій, телефонних номерів, прихованих доходів та інші матеріали (підготовці яких присвячений наш навчальний курс).

Необхідно підготувати короткий усний опис схем. Він повинен бути зрозумілим, коротким, не суперечити висновкам, посилкам, іншим схемам.

Презентація схем повинна бути гармонійним доповненням, демонструвати логічний шлях до отримання висновку, не викликати сумнівів в аудиторії.

7. Презентація рекомендацій.

На підставі отриманої інформації необхідно сформулювати рекомендації, спрямовані на проведення подальших заходів в процесі кримінального аналізу, розслідування. В рекомендаціях необхідно чітко вказувати мету і назву заходу, який рекомендується провести. Рекомендації повинні виходити з того презентаційного матеріалу, який був продемонстрований. Вони є логічним кроком подальшого етапу кримінального аналізу, розслідування.

Після надання рекомендацій ви можете ще раз повторити висновки. Тоді на наступному етапі аудиторія зможе краще сконцентруватися на питаннях, що стосуються безпосередньо висновків.

8. Відповіді на запитання.

Після презентації висновку, посилок, схем, рекомендацій необхідно оголосити аудиторії про можливість ставити запитання. При цьому слід визначити час запитань – відповідей. Відповідаючи на запитання, необхідно користуватися тим матеріалом, який був презентований, не намагаючись освітлювати нові, не представлені аудиторії матеріали.

9. Завершення брифінгу.

На даному етапі необхідно подякувати аудиторії за приділений час і увагу, поставлені запитання. Доцільно назвати час і місце наступного брифінгу, якщо такі вже відомі.

Ретельна підготовка і логічна презентація мають велике значення для ефективності усного брифінгу. Логічні висновки, що увійшли до аналізу, повинні бути очевидними в брифінгу. Тому до презентації необхідно готуватися завчасно.

1. Аналіз мети презентації і аудиторії, для якої відбудеться брифінг.

Підготовку до брифінгу слід починати з вивчення аудиторії, яка братиме участь в проведенні заходу. Це можуть бути, як ваші безпосередні колеги, керівництво, так і співробітники інших відомств, підрозділів або представники ЗМІ.

Від мети брифінгу і клієнта, на якого він розрахований, залежить обсяг інформації, що подається, і відповідно специфіка презентації. Наприклад, якщо брифінг орієнтований на інформування ЗМІ про хід розслідування, то інформація, що презентується, може носити усічений характер (не розкриваються певні деталі злочину, зв'язки, не розголошуються оперативно-розшукові і інші заходи, які проведені або заплановані). Якщо ж аудиторією є співробітники, які беруть участь у розслідуванні, керівництво, то доцільно подати найбільш повну інформацію, з метою спільної оцінки логічності і достовірності висновків, співставлення їх з отриманими умовиводами колег, задля розробки та корегування рекомендацій.

Важливе значення на цьому етапі відіграє також оцінка знань (у тому числі, спеціальних – термінології, обставин справи та інше), що є в аудиторії. Від цього залежить лексика, що використовується під час презентації, обсяг відомостей про справу, що повідомляються, необхідність висвітлення всіх або окремих її обставин.

2. Складання плану брифінгу.

Ваші умовиводи і посилки, на основі яких ви розробили висновки в аналітичному процесі, надають якісну основу для складання плану вашого брифінгу. Вони забезпечують логічну спадкоємність між вашим аналізом і вашою презентацією.

План брифінгу має таку структуру:

А) Вступ. Вступ повинен бути коротким і окреслювати цілі брифінгу. Ступінь відкритості інформації та можливість її розповсюдження повинна бути оголошена на початку брифінгу. Також на цьому етапі доцільно висловити слова вдячності аудиторії за приділену увагу.

Б) Виклад умовиводів. Ваша аудиторія хоче знати результати вашого аналізу на самому початку. Висловіть свої висновки чітко, без деталей і подробиць аналізу на даному етапі.

В) Допоміжні посилки (засновки) і дані. Сформульовані посилки забезпечують основу для даного розділу брифінгу. Для більш ефективної демонстрації вам необхідно використовувати відповідні діаграми – ті, які були розроблені в ході аналітичного процесу і які демонструють сформульовані посилки.

Г) Рекомендації. Презентуйте своїй аудиторії рекомендації щодо додаткових вимог по збору даних. Відведіть час на відповіді на питання.

3. Проведення репетиції брифінгу.

Перед проведенням брифінгу бажано провести його репетицію, з використанням підготовлених презентаційних матеріалів. Це допоможе правильно розрахувати час для кожного з етапів брифінгу, відпрацювати навички презентації.

Маючи достатній досвід, таку репетицію можна проводити самостійно. Або можлива попередня презентація для однієї або декількох осіб, які достатньо компетентні, щоб вказати на слабкі сторони змісту, логічної послідовності, відповідності візуальних засобів для брифінгу, доцільності їх використання, підходу і манери подачі матеріалу, дотримання відведеного часу.

Презентаційні (демонстраційні) матеріали для брифінгу відповідають своїй назві – вони не виступають самі по собі. Вони є цінними інструментами для забезпечення чіткого, лаконічного і логічного проведення брифінгу.

До них зазвичай входять візуальні презентації, що підкріплюють усну презентацію (наприклад, прозорі плівки, що використовуються з ОНР-проектором, фліп-чарти і слайди).

Рекомендації з підготовки презентаційних (демонстраційних) матеріалів для брифінгу.

Хоча демонстраційні матеріали є важливими інструментами для усного брифінгу, вони можуть також виявитися відволікаючим елементом в презентації. Увага аудиторії розділяється між усною презентацією і тим, що слухачі можуть бачити. Наступні рекомендації дозволять звести до мінімуму можливі помилки у підготовці зазначених матеріалів.

1. Використовуйте для пояснення певної деталі. Демонстраційний матеріал повинен доповнювати і пояснювати брифінг, але не бути самостійною презентацією. Він використовується переважно для докладного викладу або уточнення складних деталей у вашому брифінгу. Тому він не повинен дублювати вимовне, інакше аудиторія не сприйматиме усну презентацію, а зосередиться на читанні слайдів.

2. Зробіть демонстраційний матеріал простим. Демонстраційний матеріал має бути легким для сприйняття. Якщо вашій аудиторії доведеться розшифровувати складні графіки або схеми, то це відверне увагу від вашого брифінгу. Таким чином, демонстраційний матеріал буде виступати в ролі бар'єру між вами і вашою аудиторією та погіршить презентацію.

3. Підготуйте демонстраційний матеріал наперед. Малювання вами візуального засобу під час усної промови відволікатиме увагу аудиторії від вашого брифінгу. (Можна, звичайно, візуально пояснювати питання, які виникають у ході обговорення.)

4. Зробіть так, щоби демонстраційний матеріал був легко видимим та виглядав розбірливо. Переконайтеся, що схеми, діаграми, плакати легко читаються на будь-якій відстані в аудиторії. Задля цього необхідно правильно обирати розмір та колір шрифту, фон, стиль, виділяти основні елементи.

5. Поясніть, з якою метою використовується демонстраційний матеріал. Чітко вкажіть, що саме ви хочете пояснити за допомогою графіків та схем, діаграм. Намагайтеся уникати простого читання того, що показане на графіку.

Існує три ефективні способи для представлення візуальних засобів – це фліп-чарти, прозорі плівки для використання з ОНР-проектором і комп'ютерні електронні презентації. Інші способи також є ефективними, але, враховуючи чинник часу, необхідного для їх підготовки, їх не завжди можна швидко і легко підготувати.

Фліп-чарти. Фліп-чарти можуть дуже ефективно використовуватися в презентаціях посилок. Наприклад, можна перерахувати посилки або ключові елементи аналізу на фліп-чарти. Коли ви будете готові представити передумови або ключові моменти, то відкривайте їх поодиноці.

Для будь-якої посилки або ключового моменту, для презентації яких підготовані декілька діаграм, ви можете використовувати ОНР-проектор для діаграм. Коли є тільки ОНР-проектор, для зосередження уваги аудиторії на ключових моментах можливе використання новаторських підходів, таких як оформлення відповідним кольором, створення аплікацій для послідовного розкриття ключових моментів.

ОНР-проектор. Прозорі плівки можуть бути виготовлені власноруч, за допомогою спеціальних плівок і фломастерів, спеціально призначених для

писання на плівці. Вони також можуть бути створені механічним способом, за допомогою виготовлення діапозитива.

Спочатку створюється оригінал шляхом друкування або професійного оформлення. Потім робиться фотокопія. Фотокопія використовується як зразок для плівки для діапозитивної машини. Прозорі плівки можуть бути передбачені для ваших посилок, кожної допоміжної діаграми і ваших рекомендацій.

Якщо ви вирішуєте не використовувати фліп-чарт для презентації посилок або ключових моментів, то вони повинні бути відображені на прозорій плівці.

Комп'ютер і цифровий проектор. Наявне програмне забезпечення, таке як Microsoft PowerPoint, забезпечує ефективний і результативний спосіб, як для розробки, так і для презентації усних брифінгів. Програмні додатки, такі як PowerPoint, надають повний презентаційний пакет, що включає засоби обробки тексту, складання схеми, малювання і презентацій. Презентації можуть бути зроблені з 35 мм слайдів, прозорих плівок або безпосередньо з комп'ютера за допомогою цифрового проектора.

При використанні всіх вищезгаданих засобів слід пам'ятати одне просте правило: «Презентацію інформації здійснюєте ви, а не візуальні засоби. Вони є лише підмогою до основної лінії, яку представляєте ви».

Структура презентації на основі індуктивної логіки для аналізу і усного брифінгу, може також успішно служити для підготовки **письмового звіту** аналізу.

Письмовий звіт відрізняється від усного брифінгу формою своєї презентації. Це повинно враховуватися при його підготовці. Якщо при проведенні усного брифінгу аналітик може додатково описати окремі деталі, факти, які не містяться в презентаційних матеріалах, то письмовий звіт повинен лаконічно, але в той же час всебічно містити відомості, що презентуються.

Компоненти аналітичного підходу пов'язані безпосередньо з розділами письмового звіту:

- Розширивши висновки, можна сформулювати резюме звіту.

- Посилки, а також інформація, з якої вони були одержані, стануть основними розділами звіту.
- Аналітичні продукти – такі як зв'язки і фінансові схеми, стають об'єктами основних розділів звіту.
- Заключний розділ звіту може включати повторення висновків і містити перелік рекомендацій.

В ході підготовки письмового звіту, як і під час усного брифінгу, в першу чергу, необхідно навести висновки. Після цього послідовно наводяться посилки до висновку, що супроводжуються схемами, діаграмами, поясненнями до них. Як і в усному брифінгу, схеми і діаграми повинні бути зрозумілими читачу, не вимагати додаткових пояснень, тому в них повинні бути відповідні пояснення про використані елементи. Діаграми і схеми повинні відповідати певному розділу – посилці. В кінці письмового звіту необхідно також вказати рекомендації стосовно здійснення подальших заходів щодо розслідування.

4.2. Практична вправа

Проведення практичної вправи ґрунтується на виконаних раніше задачах із занять № 2-3 і направлено на напрацювання навичок проведення усних брифінгів аналітиками. При проведенні вправи слід дотримуватись таких рекомендацій:

1. Поділіть аудиторію на декілька груп (залежність від кількості людина в аудиторії).
2. Постановка задачі: протягом 20 хвилин, використовуючи схеми зв'язків, висновок і посилки, сформовані під час занять по темах №2,3, кожна група, використовуючи схеми, фліп-чат, проектор за 20 хвилин повинна підготувати презентацію вказаних матеріалів. А один із членів групи повинен підготуватися до брифінгу, в якому він використовує вказані матеріали.
3. Представник кожної з груп повинен провести свій брифінг, хід і результати якого аналізуються тренером та групою.

4. Після закінчення презентації відбувається дискусія з представниками груп, під час якої слід обговорити позитивні і негативні риси презентацій, вказати на помилки і методи їх усунення.

4.3. Питання для обговорення

1. З якою метою аналітиком проводяться усні брифінги і оформляються письмові звіти?
2. Який порядок проведення усного брифінгу?
3. Які основні етапи підготовки до проведення брифінгу?
4. Які особливості оформлення презентаційних матеріалів?
5. Які особливості підготовки письмових звітів аналітика?
6. Які помилки були допущені групами при проведенні брифінгу?

ТЕМА 5.

АЛГОРИТМ СКЛАДАННЯ СХЕМ ПОДІЙ, ДІЙ І АНАЛІЗ ТЕЛЕФОННИХ НОМЕРІВ

5.1. Алгоритм складання схем подій

Схема подій – це відповідний інструмент для вилучення змісту з взаємозв'язаної лінії подій. Схема подій показує послідовність розвитку подій, щоб уточнити час подій, що відбуваються, і їх взаємозв'язок. Схему подій слід розробити на ранньому етапі аналізу багатоепізодної події. Схема подій складається з наступних компонентів:

- **короткий опис подій**, що містяться в символах (круги або чотирикутники). Переконайтеся, щоб один символ представляв одне і теж саме у всіх графіках. Описуйте події коротко – не більше ніж 3-4 слова.
- **з'єднуючі лінії** використовуються для вказівки взаємозв'язку між подіями – послідовність подій, коли одна подія веде до іншого.

- **стрілка на кожній лінії** вказує на послідовність подій – потік подій протягом певного часу.

- **дата або час кожної події** яким-небудь чином пов'язаний з описом події - в рамках або поблизу символу події або пов'язаний з символом.

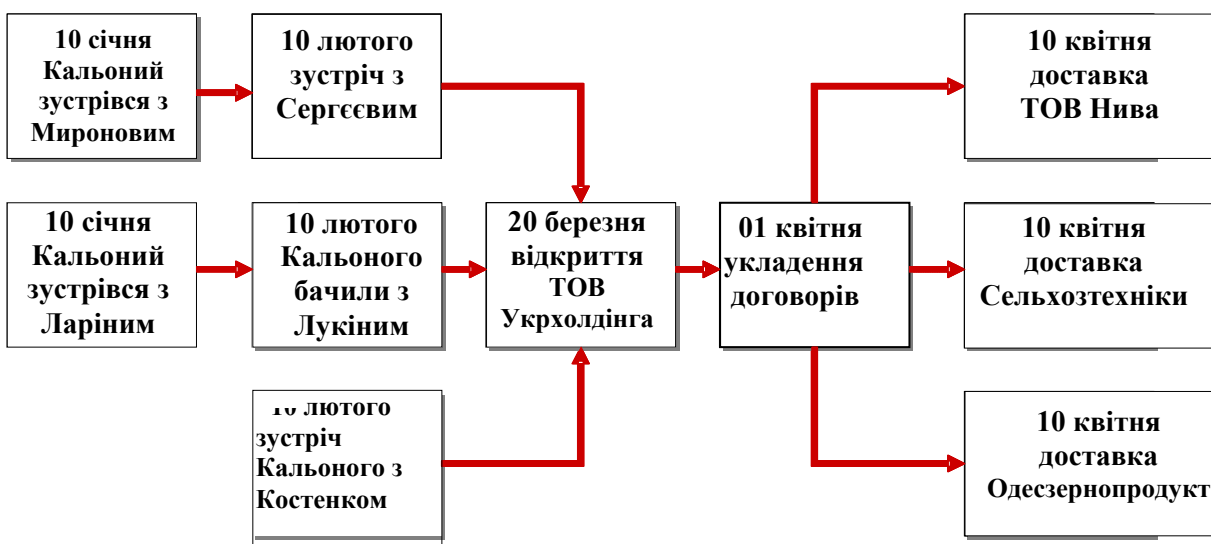
Оскільки часто події не вказуються в хронологічній послідовності, ретельно стежте за датами та часом.

Ці компоненти можна різними способами об'єднати в схему подій, за винятком задач по аналізу та творчості аналітика. Провідними чинниками в складанні схеми подій є:

1. Ясне і правильне представлення інформації;
2. Збереження максимальної простоти та конкретики в схемі.

Кінцева схема є могутнім засобом для аналітика у візуальному представленні значення подій в злочинному світі. Все, що може перешкодити цьому, слід видалити зі схеми.

На малюнку 5.1.1. зображений тип схеми подій, який часто використовується. В цій схемі вся інформація, окрім з'єднуючих ліній та стрілок містяться в рамках символу події – дата та опис події.

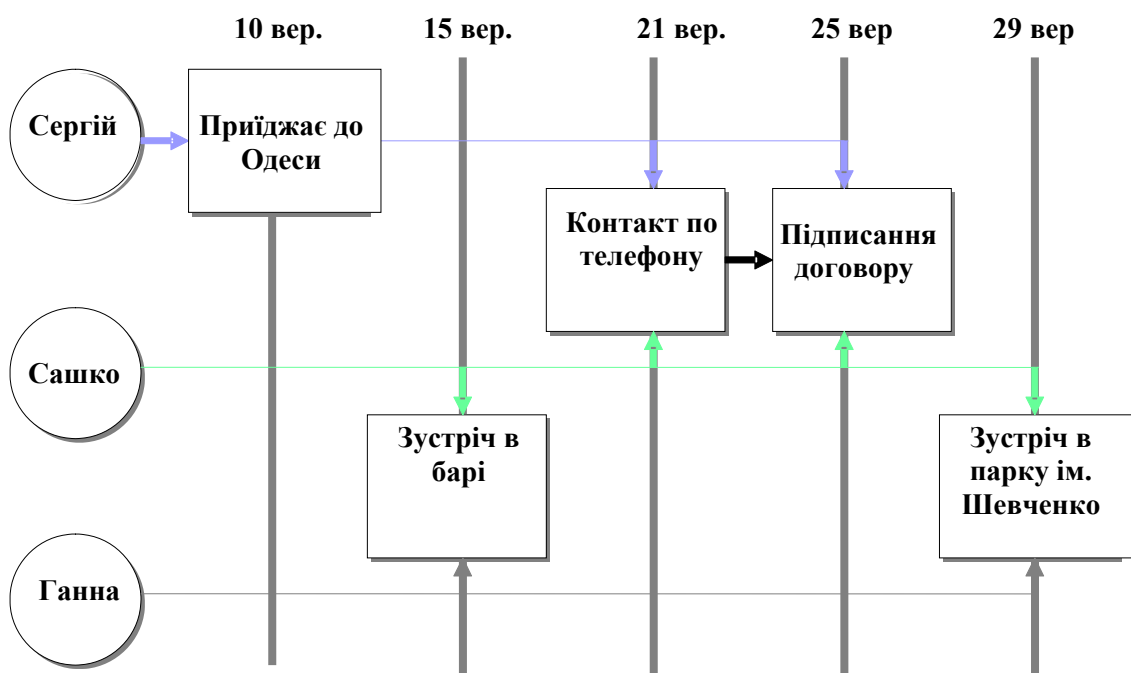
Малюнок 5.1.1. Приклад схеми подій

Схема подій може відображати як перевірену, так і ймовірну інформацію.

Наприклад, в інших умовах, можна було підозрювати, що доставка товарів за

укладеними договорами була здійснена 10 квітня. Але ще не підтверджено, що саме так і відбулося. В таких випадках передбачувана подія відображається пунктирною лінією.

Якщо важливо виділити послідовність подій навколо декількох суб'єктів – людей або організацій, матриця подій буде більш доцільною. Приклад матриці подій представлений на малюнку 5.1.2.

Малюнок 5.1.2. Приклад матриці подій

Застосовується термін матриця, оскільки в схемі перераховані люди з одного боку матриці (з лівою), а час вказаний з другого боку (зверху). В цьому форматі значущі події виводяться на перехрестя часу та імен людей. Стрілки виходять від людини тільки до тих подій, в яких він брав участь. Якщо більше однієї людини брали участь в події, слід показати символ між лініями цих осіб.

Практична вправа 1. Складання схеми подій

*Складіть схему подій, що призведе до арешту керівників двох сільськогосподарських компаній «Колос» та «Нацтомат».*²

1. 29 серпня слідчо-оперативна група прибула до регіонального офісу компанії «Колос», який був повністю знищений внаслідок пожежі. Попередня версія слідства - умисний підпал. Вказаний об'єкт був повністю знищений, постраждалих не має.

2. Під час допиту співробітників компанії «Колос» було встановлено, що пожежа відбулася після зустрічі керівників сільськогосподарських компаній «Колос» та «Нацтомат». Від інших працівників компанії також була одержана інформація, що Микола Діденко, виконавчий директор компанії «Нацтомат», після зустрічі поклявся помститися за недавні дії співробітників компанії «Колос» відносно його співробітника. Зустріч пройшла 27 серпня.

3. Згідно реєстрових даних 26 серпня співробітник (тракторист) компанії «Нацтомат» одержав тяжкі тілесні пошкодження. Підозрюваного не встановлено.

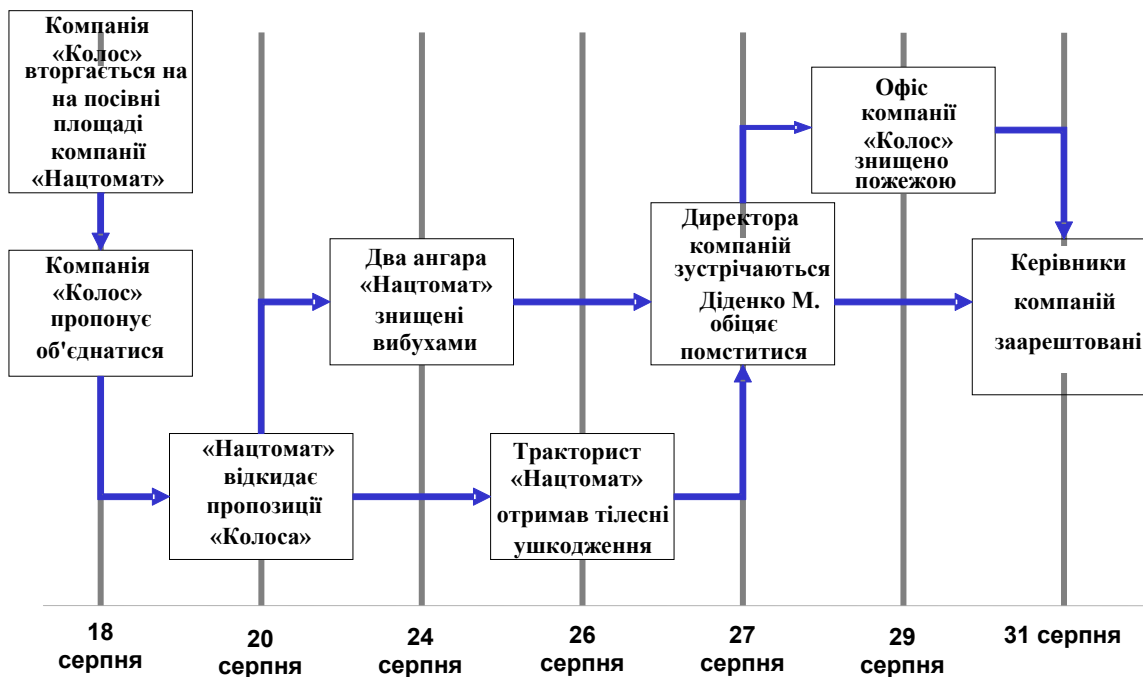
4. В іншому випадку, два ангари компанії «Нацтомат» було знищено вибуховими пристроями в один день, 24 серпня.

5. Від місцевих жителів стало відомо, що сільськогосподарські компанії «Колос» та «Нацтомат» знаходяться в стані територіального конфлікту з приводу посівних площ. 18 серпня співробітники компанії «Колос» почали прибирати урожай на тих полях, які компанія «Нацтомат» вважала своїми. Того ж дня, компанія «Колос» запропонувала об'єднати частину полів, які компанія «Нацтомат» вважала своїми. Також були зроблені інші пропозиції, які відомі тільки керівникам компанії. Достовірно відомо, що 20 серпня компанія «Нацтомат» відкинуло всі пропозиції «Колос».

² Примітка: дата першої події буде початком схеми подій.

6. 31 серпня керівники компанії «Колос» та «Нацтомат» були арештовані по звинуваченню в підпалі та організації нанесення тілесних ушкоджень.

Схема до вправи № 1. Події, що призвели до арешту керівників сільськогосподарських підприємств

Малюнок 5.1.3. Практична вправа 1. Складання схеми подій

Практична вправа 2. Складання схеми подій.

Складіть схему подій на основі звітів зовнішнього спостереження від 15 лютого для опису послідовності подій, з можливим налагодженням такого виду злочинної діяльності як «кришування».

1. В 10.30 Іваненко Антон виїхав з свого будинку за адресою м. Одеса, вул. Преображенська, б. 58. Він поїхав прямо до кафе «Піжон», яке знаходиться за адресою: м. Одеса, вул. Дерibasовська, б. 6, прибув в 11.00.

2. В 10.35 Бараненко Михайло виїхав зі своєї квартири, яка знаходиться за адресою: м. Одеса, вул. Канатна, б. 58, кв. 2 та відразу поїхав до кафе «Піжон», яке знаходиться за адресою м. Одеса, вул. Дерibasовська, д. 6, прибув в 11.00.

3. В 11.25 Бараненко Михайло та Іваненко Антон разом виїхали з кафе «Піжон» та поїхали до більярдної «Шальной шар», яка знаходиться за адресою м. Одеса, вул. Дерibasовська, б. 24, прибувши туди в 11.30.

4. В 11.00 Геннадій Кравченко виїхав з свого будинку, який знаходиться за адресою: м. Одеса, вул. Фонтанська дорога, б. 54 та поїхав напряму до більярдної «Шальной шар», яка розташована за адресою: м. Одеса, вул. Дерibasовська, б. 6, прибувши туди в 11.30. Він приєднався до Антона Іваненко та Михайла Бараненко. Вони розмовляли протягом декількох хвилин.

5. В 11.45 Михайло Бараненко покинув більярдну «Шальной шар» та поїхав до «Сади перемоги», за адресою м. Одеса, площа 10-го квітня, прибув на місце в 12.00. Він увійшов до магазину «Біт», розташований на першому поверсі, зайшов в офіс і вийшов в 12.30, після чого поїхав додому. Ніхто не бачив, чим він займався в офісі.

6. В 11.45 Іваненко Антон покинув більярдну «Шальной шар» та поїхав в напряму магазину «Комп'ютерна мода», який знаходиться за адресою: м. Одеса, вул. Успенська, б. 24, і доїхав туди в 12.05. Він увійшов до магазину, зайшов в підсобне приміщення, вийшов в 12.40, і поїхав додому. Ніхто не бачили, чим він займався в підсобному приміщенні.

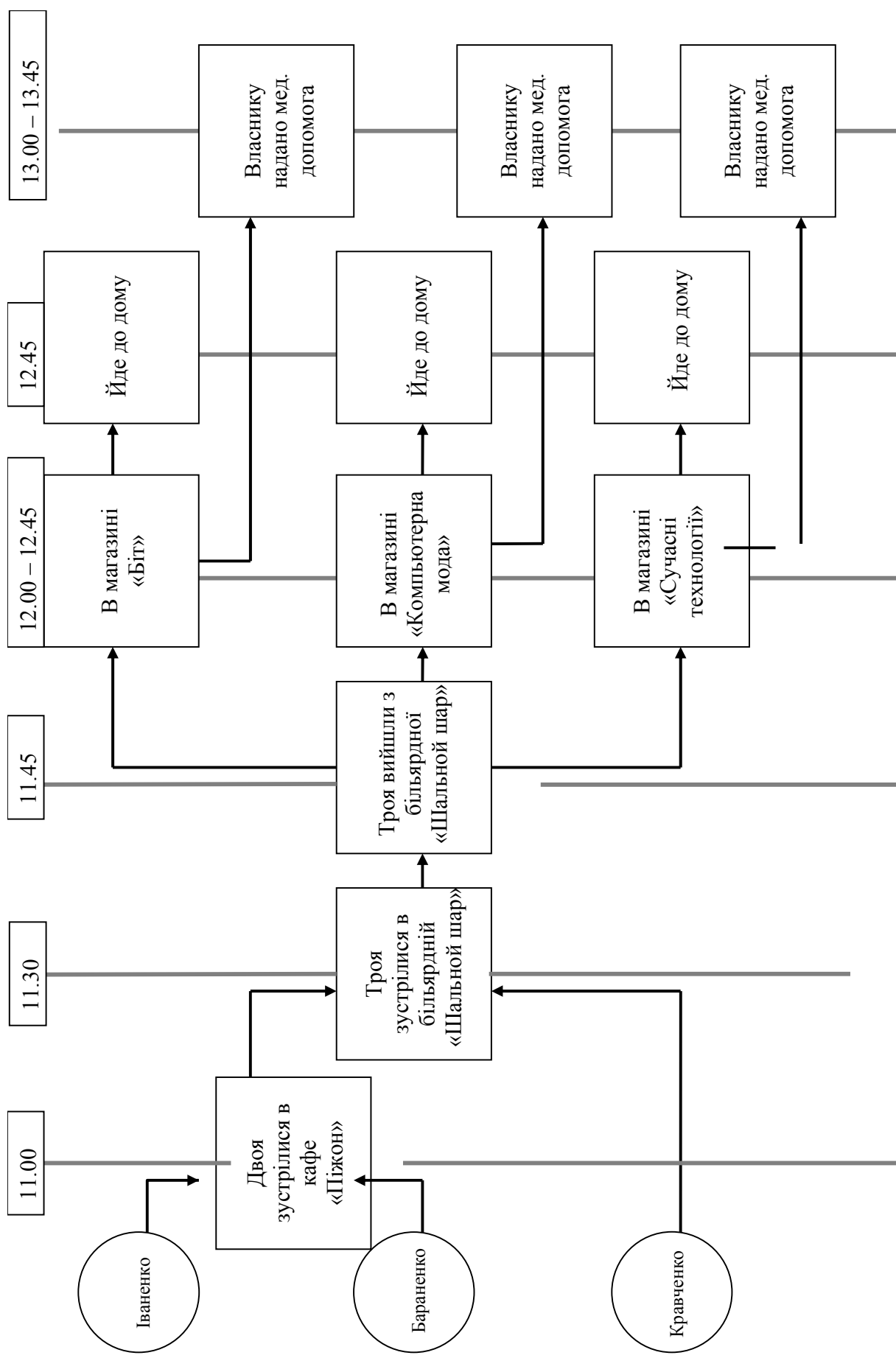
7. В 11.45 Геннадій Кравченко покинув більярдну «Шальной шар» і поїхав до магазину «Сучасні технології», за адресою: м. Одеса, вул. Космонавтів, д. 146, і прибув на місце в 12.05. Він увійшов до магазину, вийшов в 12.45, і поїхав напряму додому. Ніхто не бачив, чим він займався в офісі власника магазину.

8. В зведеному звіті міської швидкої медичної допомоги м. Одеси за 15 лютого містяться наступні дані:

- звіт № 1300: Іваненков Олександр, власник магазину «Біт», адреса м. Одеса, площа 4-го квітня, безліч синяків і ударів. Одержав медичну допомогу та виписався.

- звіт № 1330: Баранченко Віктор, власник магазину «Комп'ютерна мода», адреса м. Одеса, вул. Успенська, б. 24, безліч синяків і ударів. Одержав медичну допомогу та виписався.

- звіт № 1345: Кравець Віталій, власник магазину «Сучасні технології», адреса м. Одеса, вул. Космонавтів, д. 146, безліч синяків і ударів. Одержав медичну допомогу та виписався.

Мал. 5.1.4. Схема до вправи № 2. Схема послідовності подій

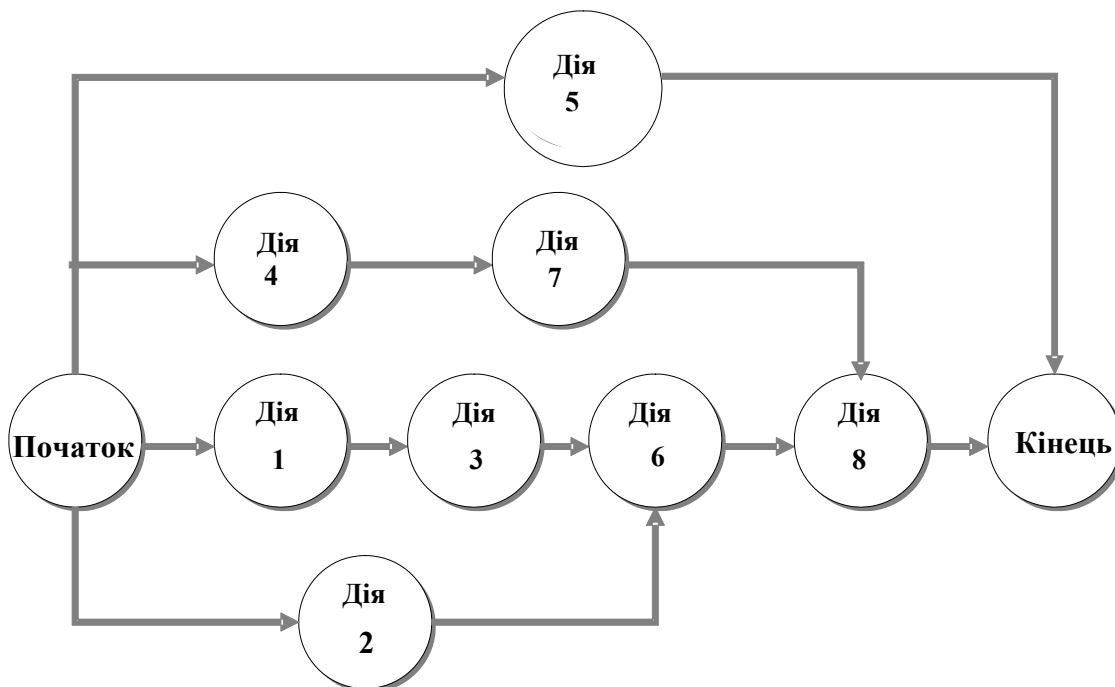
5.2. Алгоритм складання схем дій

Схеми дій застосовуються для ілюстрації і аналізу процесу або послідовності дій, націленої на певну задачу, де кожна дія ілюструється відповіддю на три питання:

- Які дії можуть бути незалежними від інших дій?
- Які дії повинні передувати даній діяльності?
- Які дії повинні послідувати за цією діяльністю?

Послідовність дій виникає з дій, що повторюються. Тому, з двох або більш схем дій можна скласти схему послідовності дій, щоб відобразити методи дії або встановити послідовність якої-небудь поведінки.

З цих схем можна дізнатися багато що про природу і слабкі сторони організованої злочинності. Ці схеми допомагають в роботі правоохоронних органів в боротьбі із злочинністю. Загальний формат схеми дій висловлений в малюнку 5.2.1.

Малюнок 5.2.1. Схема дій

Взаємодія різних дій є унікальною інформацією в схемі дій. В схемі вказується, які дії залежать від інших, які повинні слідувати за іншими або одночасно з іншими діями в процесі або порядку послідовності. Приклад в Малюнку 5.2.1. ілюструє наступне:

- Дія 7 залежить від Дії 4 і повинно передувати Дії 8;
- Дія 3 залежить від Дії 1 і за нею повинно слідувати Дія 6;
- Дія 5 не залежить від інших дій; вона може йти одночасно з іншими діями; але, її потрібно закінчити, щоб вважати процес завершеним;
- Дія 2 може йти одночасно з Дією 1 або Дією 2, але повинно передувати Дії 6;
- Дія 8 повинно йти за Дією 6 і залежить від Дії 8.

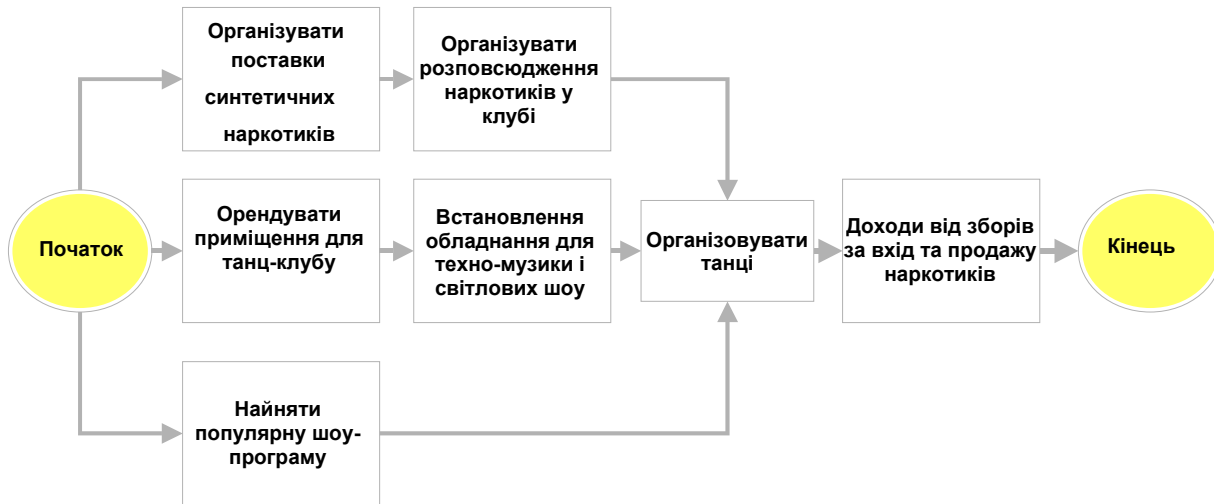
Така ж логіка, використана в складанні схеми подій, використовується в розробці схеми дій. Наступні етапи забезпечують систематичний підхід до розробки схеми.

Розробка схеми дій

- 1. Визначте всі конкретні дії і перерахуйте їх.**
- 2. Вирішіть, які дії залежать від інших, а які ні.**
- 3. Присвойте по символу кожній дії.**
- 4. Дайте опис дії усередині символу.**
- 5. З'єднайте лініями всі взаємозв'язані дії.**
- 6. Вкажіть напрям взаємодії, тобто яка дія передує або слідує за іншим, використовуючи стрілки в кінці лінії, яка з'єднує.**

Приклад схеми дій.

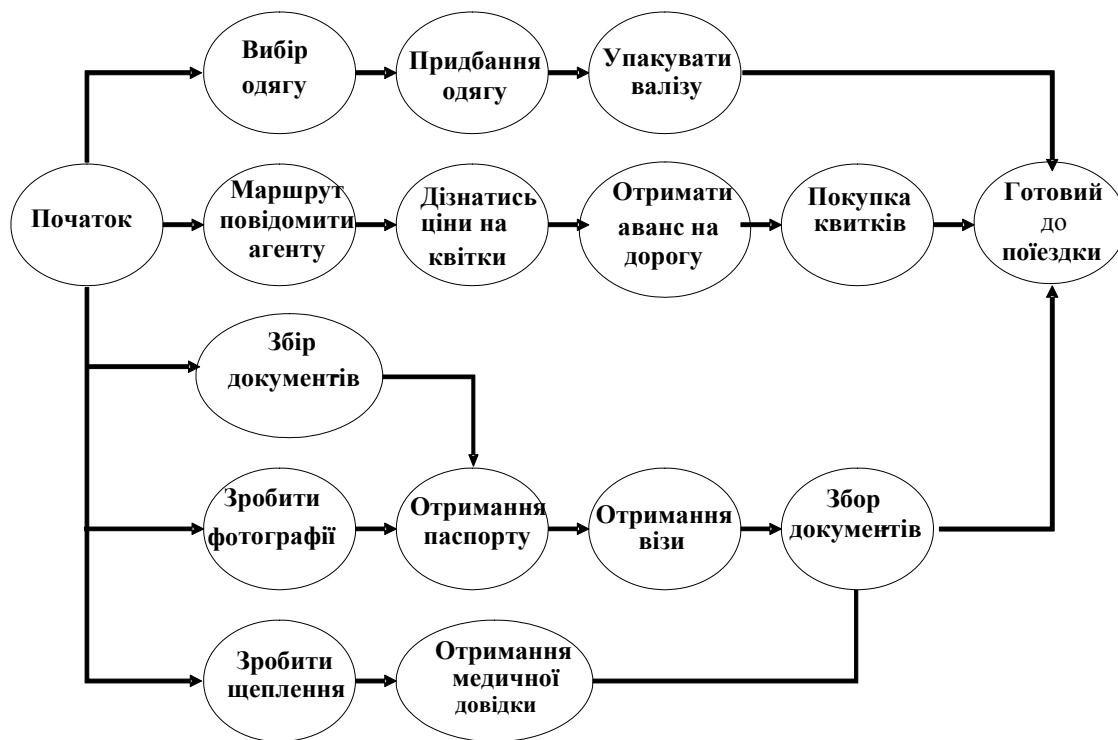
Дана схема дій показує порядок дій по відкриттю клубу для збільшення продажів наркотиків і прибутку клубу.

Малюнок 5.2.2. Схема дій

Використовуючи наступну інформацію про дії, які необхідно завершити для підготовки до ділової поїздки до Брюсселя, ми продемонструємо побудову схеми дій.

- Повідомити агенту туристичного бюро свій графік поїздки;
- Дізнатися вартість квитків;
- Одержати аванс в бухгалтерії;
- Купити квитки за готівку;
- Взяти документи для паспорта;
- Сфотографуватися для паспорта;
- Одержати паспорт;
- Отримати візу (потрібен паспорт, щоб пред'явити консулу Бельгії);
- Зробити щеплення (щоб одержати медичну довідку на в'їзд);
- Зібрати та організувати документи на в'їзд;
- Вибрати одяг для поїздки;
- Придбати додаткові предмети одягу;
- Упакувати чемодан.

Малюнок 5.2.3. Схема необхідних етапів підготовки до поїздки до Бельгії

Практична вправа 3. Складання схеми дій

Використовуючи приведену нижче інформацію, складіть схему послідовності дій громадської організації «За здорове харчування» щодо хімічного тероризму.

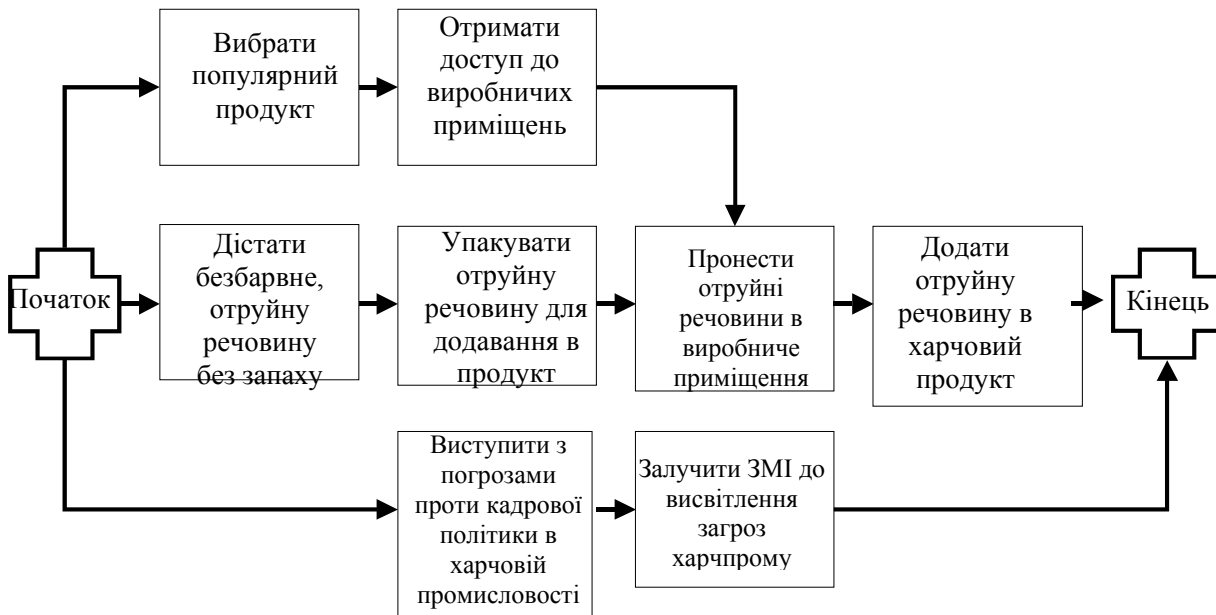
1. Звіт: ЗМІ надали значну увагу освітленню загроз проти харчової промисловості швидкого харчування з боку громадської організації, що називає себе «За здорове харчування» (ЗЗХ). ЗЗХ дотримується позиції, що організації швидкого харчування в Україні усугубляють положення дрібних робітників (в основному емігрантів) своїми способами укладення трудових контрактів. ЗЗХ вважає, що не має іншої альтернативи, окрім знищення існуючої структури швидкого харчування в Україні. ЗЗХ заявила, що отруйливі речовини будуть додані в деякі популярні інгредієнти для приготування піци, і порадило взагалі відмовитися від продуктів цих виробників. Прес-релізи ЗЗХ набули широке поширення в ЗМІ та Інтернеті.

2. Звіт: інформатор повідомив, що ЗЗХ дістав безбарвне отруйну речовину без запаху, яку можна додати до продуктів харчування, і що вона зберігає токсичні властивості після термічної переробки та тривалого зберігання. За повідомленням інформатора, зараз ЗЗХ в змозі упакувати дане отруйливе речовину так, щоб спростити його додавання в продукти харчування в процесі виробництва.

3. Звіт: служба безпеки продовольчої компанії «Натурпродгрупс» затримала робочого, який спробував занести упаковану отруйну речовину в цех по виробництву харчових добавок. Служба безпеки була попереджена про таку можливість та одержала інструктаж про властивості та опис упаковки отруйної речовини. Крім того, в результаті перевірок особистих даних співробітників, декількох робітників були визначено як підозрювані.

4. Звіт: в ході подальшого аналізу інциденту в компанії «Натурпродгрупс» було виявлене, що підозрюваний раніше добивався перевodu на роботу в цех по виробництву харчових добавок, тобто саме туди, де потрібно було додати отруйну речовину.

Схема до вправи № 3. Діяльність з хімічного тероризму

Малюнок 5.2.4. Вправа 3. Діаграма по складанню схеми дій

Практична вправа 4. Складання схеми дій

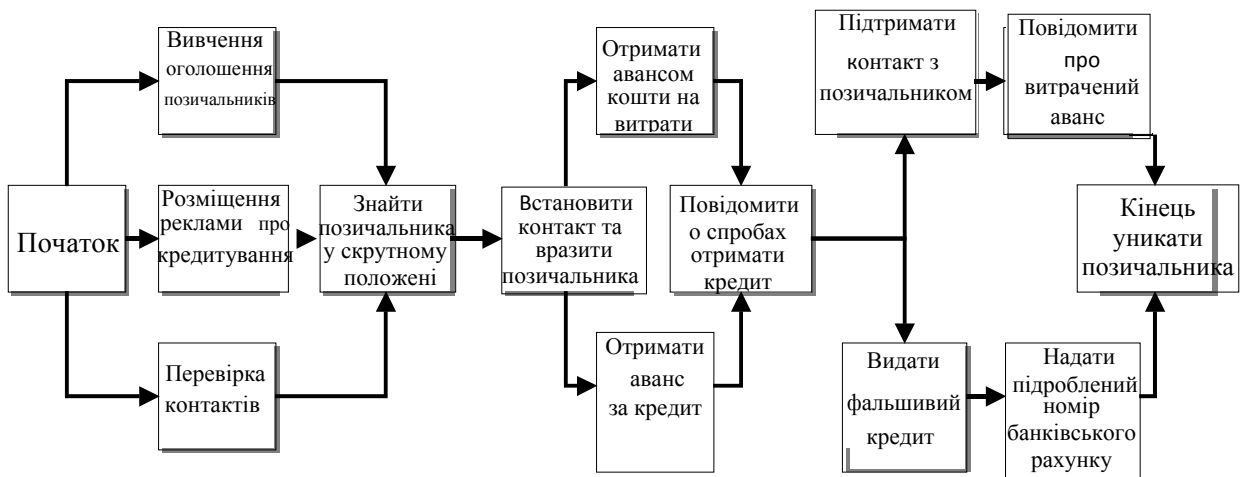
Складіть схему дій по отриманню комісійних авансом за як би оформлений кредит .

Серед економічних злочинів часто зустрічаються шахрайства з боку осіб – так званих «шукачів», які видають кредити особам, які не можуть їх одержати із законних джерел. Звичайно шукач є законним посередником між кредитором і позичальником, як ріелтор, брокер іпотечного кредиту або агент по страхуванню. Але, коли позичальник у скрутному становищі і не може одержати кредит із звичайного джерела, він або вона може потрапити в аферу з авансовими комісійними непорядного «шукача».

Складіть схему дій, щоб відобразити основні взаємозв'язки між діями в цій схемі. З погляду шукача, схема працює таким чином:

1. Вивчення оголошень у фінансово-економічних виданнях осіб, які потребують фінансування, розміщення реклами про наявність фінансування.
2. Знайти позичальника в складному становищі.
3. Встановити контакт з позичальником і спробувати залишити у нього позитивні враження, використовуючи свої якості та контакти.
4. Одержати від позичальника аванс на покриття витрат.
5. Одержати від позичальника аванс за фінансові послуги (8-10%).
6. Переконати особу про нібито активні спроби одержати для нього кредит.
7. Підтримувати активний зв'язок з позичальником, завіривши його, що після рішення певних проблем, кредит буде надано.
8. На цьому етапі заявити, що неможливо знайти джерело для видачі кредиту. Або видати фальшивий банкірський чек позичальнику.
9. Повідомити позичальника, що аванс вже витрачений.
10. Уникати позичальника.

Схема до вправи № 4. Дії з отримання комісійних авансом

Малюнок 5.2.5. Практична вправа № 4. Складання схеми дій

5.3. Аналіз телефонних дзвінків

Аналіз зв'язків можна застосувати в складанні схеми телефонних дзвінків або використати автоматичний реєстратор телефонних дзвінків. Потрібні незначні модифікації, щоб схема не обмежувалася тільки діаграмою мережі взаємозв'язаних телефонних контактів. В більшості випадків необхідно з'ясувати:

- Номер абонента, що телефонує;
- Номер, що приймає дзвінок;
- Частота дзвінків в кожному напрямі.

Застосовується квадратна матриця для ілюстрації напрямку. Телефонні номери ініційованих дзвінків можна перерахувати в вертикальній осі (**ВІД КОГО**) на лівій стороні квадрата. Номери прийнятих дзвінків будуть перераховані по горизонтальній (**КОМУ**) осі на верхній стороні квадрата.

Аналіз буде завершений після виконання наступних кроків:

1. Визначення всіх телефонних номерів;
2. Складання списку в нумераційному порядку;
3. Введення даних у вертикальні списки в клітках квадратної матриці;
4. Введення даних в горизонтальні списки в клітках матриці;
5. Введення частоти дзвінків в клітки матриці;
6. Підрахування кількості вхідних та вихідних дзвінків за кожним номером;
7. Складання схеми контактів.

1. ВИЗНАЧЕННЯ ВСІХ НОМЕРІВ.

Визначте всі телефонні номери – вхідні та вихідні номери.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ НОМЕРІВ.

Організуйте всі номери в низхідному порядку (тобто почніть з мінімального числа зверху і так до кінця матриці) з тризначною приставкою. Якщо більше одного номера з тією ж приставкою, організуйте їх чотиризначним

суфіксом всередині даного префікса. Якщо є коди міжміського зв'язку, то спочатку відсортуйте їх за кодом.

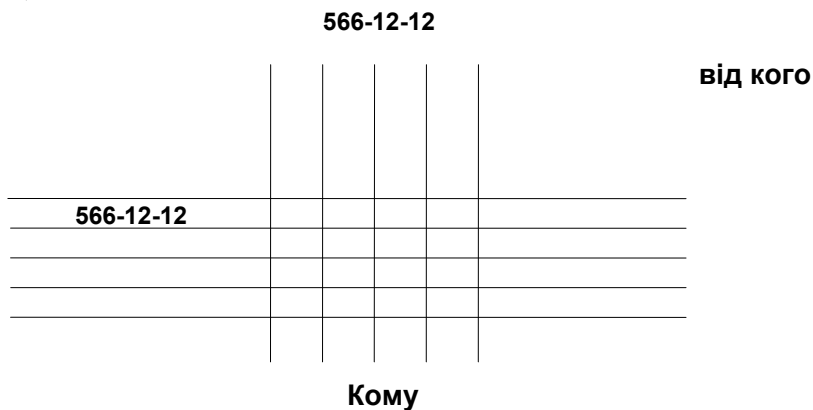
3. ВЕРТИКАЛЬНЕ ВВЕДЕННЯ НОМЕРІВ.

Введіть всі номери по вертикальній осі з лівого боку квадрата, починаючи з кодом регіону з мінімальним значенням, як це вказано вище. Привласніть групі номерів ярлик «Від кого» на дальньому правому краю матриці.

4. ГОРИЗОНТАЛЬНЕ ВВЕДЕННЯ НОМЕРІВ.

Введіть всі номери в тому ж порядку по горизонтальній осі на верхній стороні квадрата. Привласніть ярлик «Кому» групі в нижньому краю матриці.

Увага: переконайтеся, що список починається уздовж горизонтальної осі з лівого боку квадрата, щоб перший номер був також першим номером по вертикальній осі, як це зображено в Малюнку 5.3.1.

Малюнок 5.3.1. Вертикальні номери співпадають з горизонтальними

У свою чергу, малюнок 5.3.2 ілюструє формат матриці міжміських телефонних дзвінків.

**Малюнок 5.3.2. Приклад форми матриці взаємозв'язків
для аналізу міжміських телефонних дзвінків**

	(202) 567-1234	627-5161	712-4136	933-6130	(213) 567-3836	688-6163	766-8421	852-5383	967-6060	(602) 627-2400	734-3126	852-1830	896-7272	(915) 583-6566	696-8311	965-2111
(202) 567-1234																
627-5161																
712-4136																
933-6130																
(213) 567-3836																
688-6163																
766-8421																
852-5383																
967-6060																
(602) 627-2400																
734-3126																
852-1830																
896-7272																
(915) 583-6566																
696-8311																
965-2111																

5. ВВЕДЕННЯ ЧАСТОТИ ДЗВІНКІВ

Позначаєте частоту дзвінків з одного на інший номер, використовуючи знак «/». Знак частоти ставиться в клітці матриці, який можна знайти в обох списках. Даний крок ілюструється в приведеному нижче прикладі.

Інформація про телефонні дзвінки

Абонент, який викликає	Абонент, якого набирають	Абонент, який викликає	Абонент, якого набирають
684-29-11	965-29-41	965-29-41	684-29-11
	843-92-99		687-14-37
	687-14-37		684-29-11
			843-92-99
687-14-37	684-29-11		
	843-92-99		
	843-92-99		

Крок 1: Введіть відмітку «/» в клітку першого номера (965-29-41), куди подзвонив перший абонент (684-29-11). Результат відображений в матриці взаємозв'язків на малюнку 5.3.3.

	684-2911	687-1437	843-9299	965-2941	
684-2911				/	Разом «ВІД КОГО»
687-1437					
843-9299					
965-2941					
					Разом «кому»

Малюнок 5.3.3. Перша відмітка в матриці взаємозв'язків

Крок 2: Введіть відмітку в клітку наступного номера (843-92-99), куди подзвонив зухвалий абонент (684-29-11). Результати перших двох кроків показані в Малюнку 5.3.4.

	684-2911	687-1437	843-9299	965-2941
684-2911			/	/
687-1437				
843-9299				
965-2941				

Малюнок 5.3.4. Перші дві відмітки в матриці взаємозв'язків

Повторивши ці дії по інших абонентах і набраних номерах, утворюється заповнена матриця взаємозв'язків в Малюнку 5.3.5.

	684-2911	687-1437	843-9299	965-2941	
684-2911		/	/	/	3
687-1437	/		//		3
843-9299					0
965-2941	//	/	/		4
	3	2	4	1	

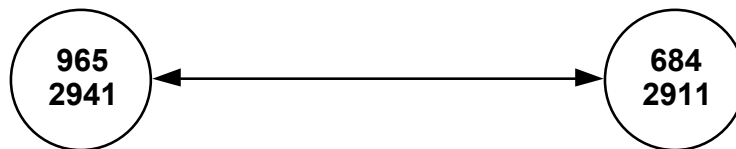
Малюнок 5.3.5. Заповнена матриця взаємозв'язків за списком дзвінків

6. ОРГАНІЗУЙТЕ ВІДМІТКИ ПО РЯДКАХ ТА СТОВПЦЯХ

Введіть всі дзвінки з кожного номера (рядки) і одержаного кожним номером (стовпці) в матриці. Утворюється певна послідовність телефонних дзвінків, яка служить основою для формування і організації схеми зв'язків.

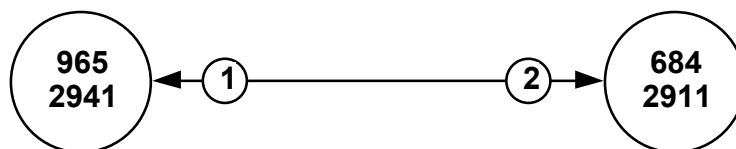
7. РОЗРОБКА СХЕМИ ЗВ'ЯЗКІВ

Розробіть схему зв'язків з інформації, що міститься в матриці. Як у разі зв'язків між людьми і організаціями, використовуйте лінії для з'єднання символів, що представляють різні телефонні номери. В телефонній схемі додайте стрілку, щоб указувати напрям дзвінка. Наприклад, оскільки дзвінки виходили від 965-29-41 до 684-29-11 і від 684-29-11 до 965-29-41, лінії і стрілки будуть показані як в Малюнку 14-6.

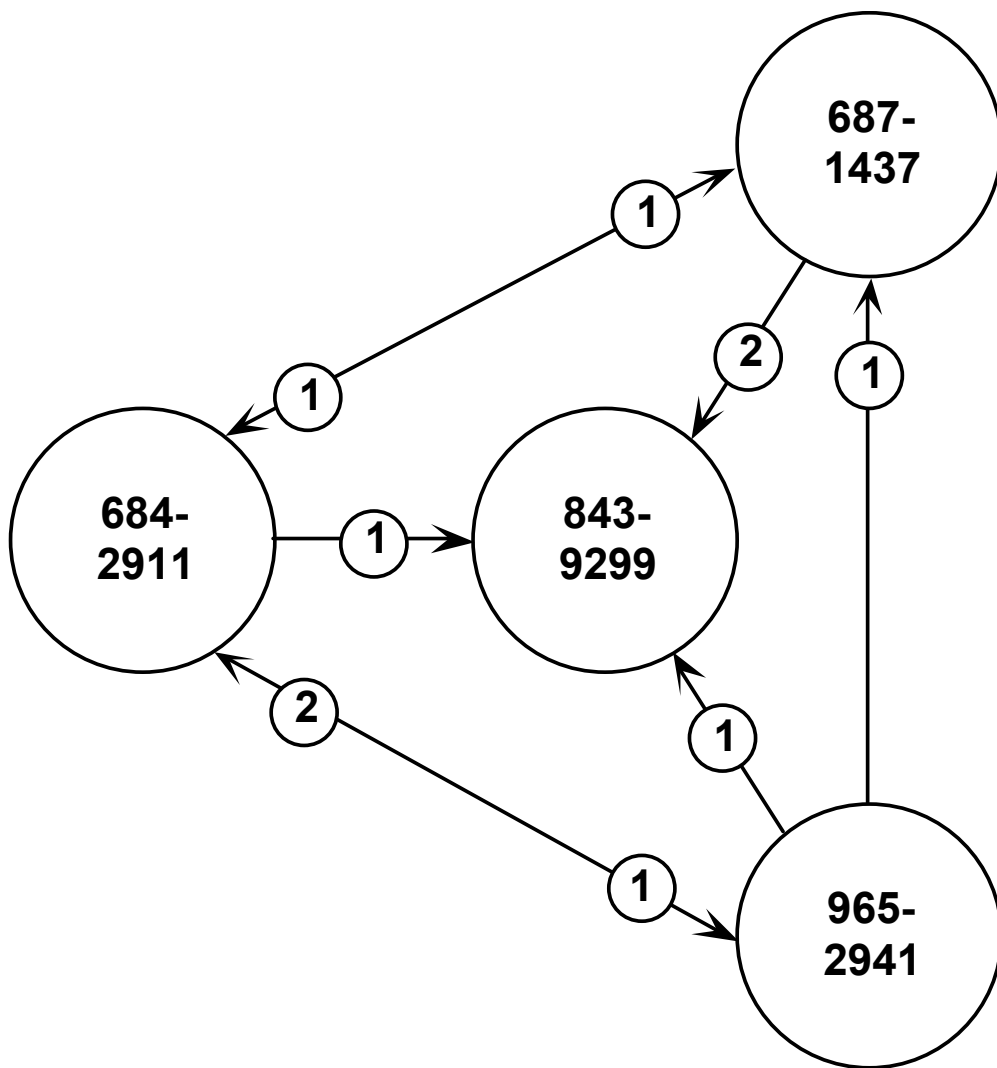
Малюнок 5.3.6. Стрілки указують на напрям дзвінків

Щоб відобразити частоту дзвінків, розмістити невеликий круг на лінії перед стрілкою і впишіть в нього кількість дзвінків у напрямі стрілки, як це зроблено в Малюнку 5.3.7. Тепер видно, що абонент 965-29-41 двічі подзвонив 684-29-11 і одержав один дзвінок від 684-29-11.

Малюнок 5.3.7. Відображає як напрям, так і частоту на схемі зв'язків

Перетворивши інформацію в матриці взаємозв'язків в схему зв'язків в Малюнку 5.3.5, виходить схема в Малюнку 5.3.8.

Малюнок 5.3.8. Діаграма зв'язків на основі матриці взаємозв'язків, раніше показаної в Малюнку 5.3.5.

Практична вправа 5. Аналіз телефонних дзвінків

Ви одержали наступну інформацію про міжміські дзвінки між номерами телефону за останні 24 години. Відсортуйте номери, заповніть матрицю, перерахуйте кількість дзвінків, ініційованих і одержаних кожним абонентом, і складіть схему зв'язків, вказавши мережу абонентів, напрям дзвінка і частоту дзвінків в кожному напрямі.

ІНФОРМАЦІЯ ДЛЯ ВВЕДЕННЯ:

Абонент, який викликає	Набрані номери	Абонент, який викликає	Набрані номери
999-22-11	789-15-16	543-14-14	456-60-60
	543-14-14		765-13-13
	765-13-13		999-22-11
	543-14-14		765-13-13
	765-13-13		789-15-16
765-13-13	543-14-14	789-15-16	987-60-60
	987-60-60		456-60-60
	789-15-16		987-60-60
	543-14-14		456-60-60
	999-22-11		999-22-11
			987-60-60

від кого	Кому						Разом дзвінків «від кого»
456-60-60							
543-14-14							
765-13-13							
789-15-16							
999-22-11							
987-60-60							
	разом дзвінків «кому»						

Схема до вправи № 5.

Кому

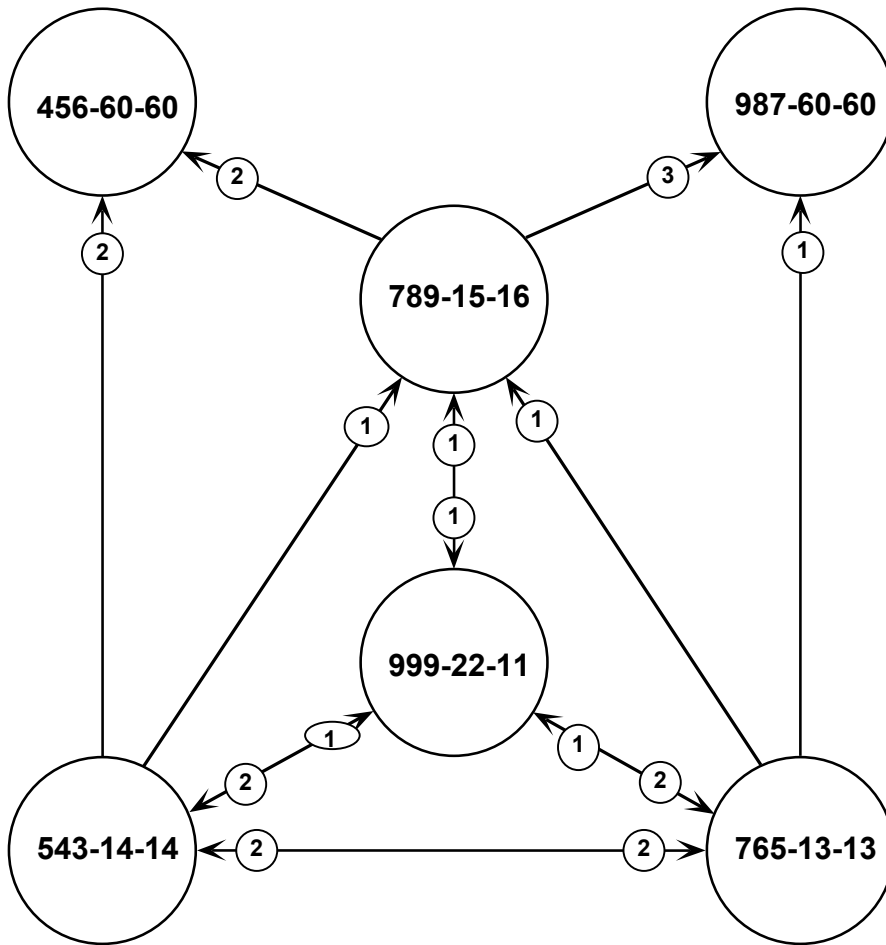
	456	543	765	789	999	987	
	60	14	13	15	22	60	
	60	14	13	16	11	60	
456-60-60							0
543-14-14	//		//	/	/		6
765-13-13		//		/	/	/	5
789-15-16	//				/	///	6
999-22-11		//	//	/			5
987-60-60							0
	4	4	4	3	3	4	

Всього дзвінків «від»

Всього дзвінків «кому»

Малюнок 5.3.9. Практична вправа. Заповнена матриці взаємозв'язків

Схема до вправи № 5.

Малюнок 5.3.10. Практична вправа 5. Схема зв'язків

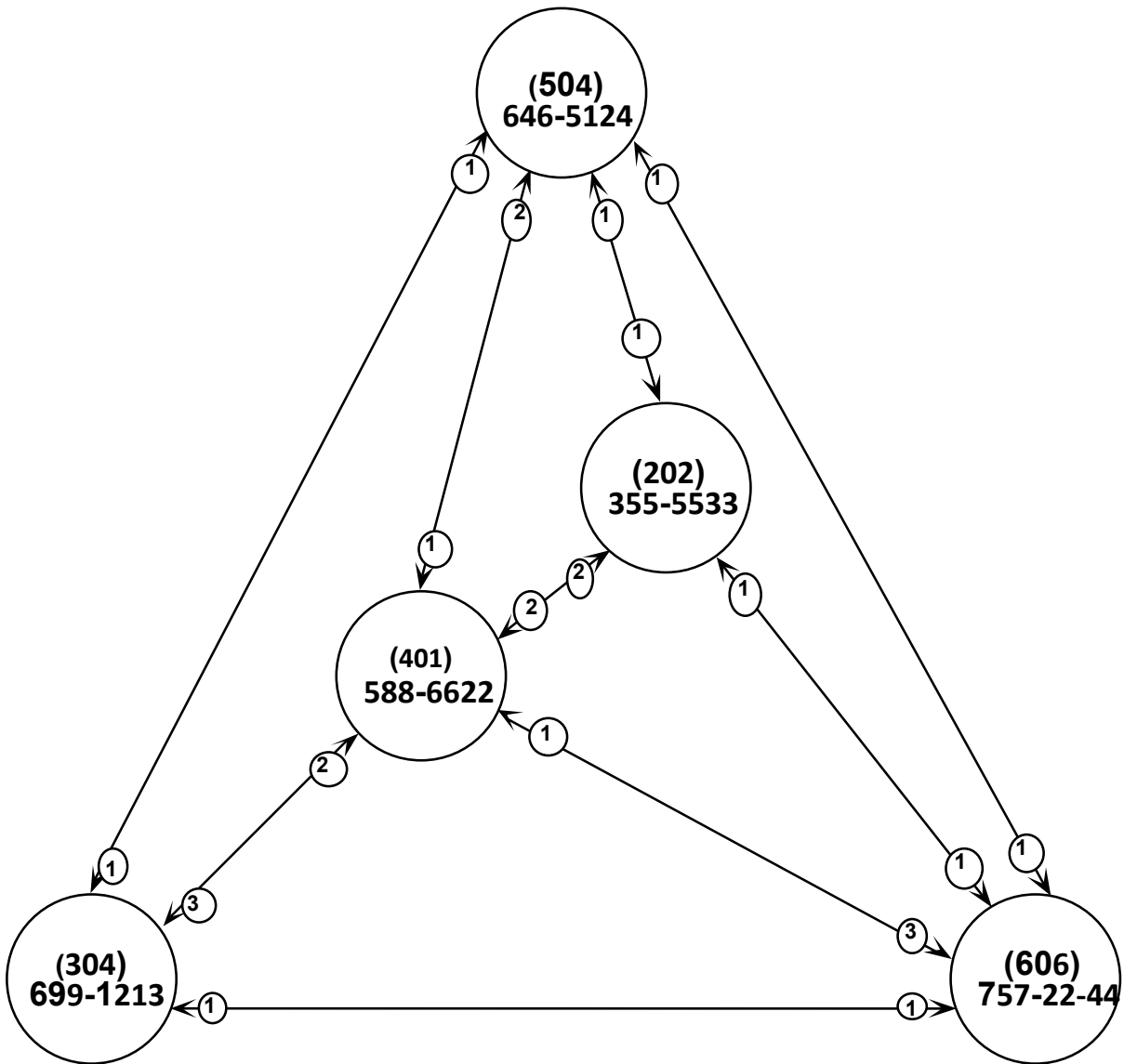
		Кому						
		1	2	3	4	5	6	
	(304) 699-1213		//	/	/			4
	(401) 588-6622	///		//	///	//		10
від	(504) 646-5124	/	/		/	/		4
	(606) 757-2244	/	/	/		/		4
	(202) 355-5533		//	/	/			4
		5	6	5	6	4		

Всього дзвінків від «кого»

Всього дзвінків «кому»

Малюнок 5.3.11. Практична вправа 6. Заповнена матриця взаємозв'язків

Схема до вправи № 6.

Малюнок 5.3.12. Практична вправа 2. Схема зв'язків

5.3. Питання для обговорення

1. Опишіть порядок складання схем дій.
2. Визначте значення частоти дзвінків для висновку.
3. Опишіть порядок введення номерів в матрицю.
4. З яких компонентів складається схема подій?

ЛІТЕРАТУРА

1. Албул С.В. Категорії «розвідувальна інформація» та «інформація кримінальної розвідки» в контексті реалізації розвідувальної функції оперативно-розшукової діяльності Національної поліції України / С.В. Албул // Роль та місце правоохоронних органів у розбудові демократичної правової держави: Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції (25 березня 2016 р., м. Одеса). – Одеса: ОДУВС, 2016. – С. 6-10.
2. Албул С.В. Кримінальна розвідка: світовий досвід в умовах сучасних євроінтеграційних процесів України / С.В. Албул // *Pravna Veda a Prax: Vyzvy Modernych Europskych Integracnych Procesov: Zbornik prispevkov z medzinarodnej vedeckej konferencie (27-28 novembra 2015)*. – Časť 1. – Bratislava: Paneuropska vysoka skola. Fakulta prava, 2015. – P. 180-183.
3. Албул С.В. Кримінальна розвідка як функція оперативно-розшукової діяльності: Європейський досвід та Українські перспективи / С.В. Албул // *European Reforms Bulletin: international scientific peer-reviewed journal: Grand Duchy of Luxembourg*. – 2015. – № 2. – P. 2-6.
4. Албул С.В. Функціональне значення розвідувального циклу в оперативно-розшуковій діяльності органів внутрішніх справ / С.В. Албул // *Південноукраїнський правничий часопис*. – 2014. – № 3. – С. 216-219.
5. Ісмайлов К.Ю. Кримінальна розвідка з відкритих джерел як інструмент збирання оперативної інформації // *Кримінальна розвідка: методологія, законодавство, зарубіжний досвід: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 29 квітня 2016 р.)*. – Одеса: ОДУВС, 2016. – С. 84-87.
6. Бараненко Р.В. Застосування сучасних аналітичних методів для оптимізації оперативно-розшукової діяльності підрозділів Національної поліції / Р.В. Бараненко // *Кримінальна розвідка: методологія, законодавство, зарубіжний досвід: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 29 квітня 2016 р.)*. – Одеса: ОДУВС, 2016. – С. 33-34.

7. Белоглазов Е.Г. Информационные технологии и модели управления в аналитической разведке: монография / Е.Г. Белоглазов. – М.: Моск. ун-т МВД России, 2006. – 210 с.
8. Белоглазов Е.Г. Моделирование системы управления криминальной средой / Е.Г. Белоглазов // Вестник Московского университета МВД России. – 2006. – № 2. – С. 39-41.
9. Белоглазов Е.Г. Оптимальные линейные модели криминальных процессов и их применение в аналитической разведке / Е.Г. Белоглазов // Информатизация правоохранительных систем: материалы конф. – М.: Моск. ун-т МВД России, 2000. – С. 228-232.
10. Бірюков Г.М. Оперативно-тактичне прогнозування як елемент оперативно-розшукової тактики / Г.М. Бірюков // Вісник Академії управління МВС України. – 2010. – № 2 (14). – С. 128-134.
11. Бусол О.Ю. Аналітична розвідка в МВС: історія розвитку та перспективи / О.Ю. Бусол / Сторіччя розшуку: історія, сучасність та перспективи: матеріали науково-практичної конференції. (Одеса, 24 жовтня 2008 р.) – Одеса: ОДУВС, 2008. – С. 54-55.
12. Бусол О.Ю. Засоби аналітичної розвідки МВС України / О.Ю. Бусол // Науковий вісник Київського національного університету внутрішніх справ. – 2008. – № 3, ч. 2. – С. 25-33.
13. Волкова Н.Л. Інформаційна розвідка як перспективний напрям розвитку тактики оперативно-розшукової діяльності в боротьбі зі злочинністю у комп'ютерній сфері / Н.Л. Волкова // Науковий вісник НАВСУ: науково-теоретичний журнал. – 2005. – № 1, Частина 2. – С. 129-138.
14. Гриненко І.М. Оцінювання та управління ризиками у сфері протидії транснаціональній організованій злочинності в Україні: кримінологічний моніторинг, тактичний аналіз та використання відкритих джерел / І.М. Гриненко, Д.М. Прокоф'єва-Янчиленко, Б.В. Сокрут. – К.: ВАІТЕ, 2015. – 158 с.

15. Демьянчук Е.В. Мониторинг сети Интернет как мероприятие, проводимое с целью получения оперативно значимой информации / Е.В. Демьянчук // Спеціальна техніка у правоохоронній діяльності: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (22-23 листопада 2005 р., м. Київ). – К.: КНУВС, 2005. – С. 171-178.

16. Доронин А.И. Бизнес-разведка / А.И. Доронин. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Издательство «Ось-89», 2003. – 384 с.

17. Жарков Я.М. Наукові підходи щодо визначення суті розвідки з відкритих джерел / Я.М. Жарков, А.О. Васильєв // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – Вип. № 30: Військово-спеціальні науки. – Київ, 2013. – С. 38-41.

18. Заєць О.М. Використання програмного забезпечення IBM I2 ANALYST'S NOTEBOOK у діяльності правоохоронних органів України для забезпечення досудового розслідування кримінальних правопорушень / О.М. Заєць // Кримінальна розвідка: методологія, законодавство, зарубіжний досвід: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 29 квітня 2016 р.). – Одеса: ОДУВС, 2016. – С. 158-159.

19. Захаров В.П. Інформаційна розвідка як перспективний напрям розвитку правоохоронної діяльності у боротьбі зі злочинністю / В.П. Захаров // Вісник Львів. держ. ун-ту внутр. справ (юридична серія). – 2006. – № 2 – С. 236-242.

20. Захаров В.П. Сучасні методики аналітичної роботи в сфері оперативно-розшукової діяльності ОВС / В.П. Захаров, В.Ю. Журавльов // Вісник Львів. держ. ун-ту внутр. справ. – 2007. – № 2. – С. 103-115.

21. Концепція розвитку кримінальної розвідки органів внутрішніх справ України: науковий проект / С.В. Албул, О.Є. Користін. – Одеса: ОДУВС, 2015. – 20 с.

22. Користін О.Є. Використання методу складання фінансового профілю підозрюваних осіб із метою встановлення прихованих доходів / О.Є. Користін // Кримінальна розвідка: методологія, законодавство, зарубіжний досвід: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 29 квітня 2016 р.). – Одеса: ОДУВС, 2016. – С. 16-18.

23. Користін О.Є. Нова парадигма оперативно-розшукової діяльності: до питання концептуалізації кримінальної розвідки органів внутрішніх справ України / О.Є. Користін // Оперативно-розшукова діяльність та кримінальний процес: теоретико-праксиологічний дискурс щодо їх співвідношення в умовах реформування органів внутрішніх справ України: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Одеса, 22-23 квітня 2015). – Одеса: ОДУВС, 2015. – С. 4-5.

24. Кузнецов С.В. Конкурентная разведка через Интернет. Введение / С.В. Кузнецов. – М.: ЗАО «Тренинги и семинары», 2008. – 130 с.

25. Мукоїда Р.В. Розвиток системи кримінального аналізу у структурах правоохоронних органів України / Р.В. Мукоїда // Кримінальна розвідка: методологія, законодавство, зарубіжний досвід: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 29 квітня 2016 р.). – Одеса: ОДУВС, 2016. – С. 48-50.

26. Некрасов В.А. Сучасне розуміння кримінальної розвідки як напряму діяльності правоохоронних органів / В.А. Некрасов // Кримінальна розвідка: методологія, законодавство, зарубіжний досвід: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 29 квітня 2016 р.). – Одеса: ОДУВС, 2016. – С. 19-20.

27. Никифорчук Д.Й. Аналітична робота в оперативно-розшуковій діяльності: навчально-практичний посібник / Д.Й. Никифорчук, О.Ю. Бусол, Г.М. Бірюков. – К.: НАВС, 2012. – 152 с.

28. Никифорчук Д.Й. Аналітична розвідка як один із напрямів оперативно-розшукової діяльності / Д.Й. Никифорчук, О.Ю. Бусол // Науковий вісник НАВС. – 2011. – № 1, ч. 2 – С. 3-11.
29. Никифорчук Д.Й. Проведення аналізу оперативно-розшукової інформації: монографія / Д.Й. Никифорчук, О.Ю. Бусол. – К., 2010. – 165 с.
30. Орлов Ю.Ю. Показники якості оперативно-розшукової інформації / Ю.Ю. Орлов // Право України. – 2005. – № 12. – С. 53-57.
31. Орлов Ю.Ю. Застосування сучасної методики прогнозування та запобігання злочинам у поліції США / Ю.Ю. Орлов // Кримінальна розвідка: методологія, законодавство, зарубіжний досвід: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 29 квітня 2016 р.). – Одеса: ОДУВС, 2016. – С. 22-23.
32. Плэтт В. Информационная работа стратегической разведки. Основные принципы / Плэтт Вашингтон; пер. с англ. Е.Б. Пескова; под ред. А.Ф. Федорова. – М.: Изд-во иностранной литературы, 1958. – 341 с.
33. Плэтт В. Добывание, анализ и обработка стратегических разведывательных данных / Плэтт Вашингтон. – М.: Ет Сенера Паблшинг, 2000. – 288 с.
34. Работа полиции. Системы полицейской информации и разведки: пособие по оценке систем уголовного правосудия / ООН. – Нью-Йорк, 2010. – 46 с.
35. Ржевська Н.Ф. Розвідка з відкритих джерел (open source intelligence) / Н.Ф. Ржевська, О.О. Кожушко // Україна в системі глобального інформаційного обміну: теоретико-методологічні аспекти дослідження і підготовки фахівців : Всеукраїнська наукова конференція, Львів, 27 травня 2011 р. / Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, Національний університет «Львівська політехніка». – Львів : Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2011. – С. 257-261.

36. Розвідка-2000: перегляд основних елементів: посібник для професійних розвідників / За ред. Мерилін Б. Петерсон; пер. з англ. «АПТ-БЮРО». – К.: НАВС, 2005. – 280 с.

37. Санакоєв Д.Б. Аналітична обробка інформації в системі кримінальної розвідки оперативних підрозділів кримінальної поліції / Д.Б. Санакоєв // Кримінальна розвідка: методологія, законодавство, зарубіжний досвід: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 29 квітня 2016 р.). – Одеса: ОДУВС, 2016. – С. 57-58.

38. Сумський С.А. Щодо розвідки з відкритих джерел у мережі загального користування – Інтернет / С.А. Сумський, П.С. Романько // Кримінальна розвідка: методологія, законодавство, зарубіжний досвід: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 29 квітня 2016 р.). – Одеса: ОДУВС, 2016. – С. 111-112.

39. Фаріон О.Б. Алгоритм опрацювання оперативно-розшукової інформації для забезпечення потреб кримінального аналізу злочинної діяльності / О.Б. Фаріон // Збірник наукових праць Національної академії державної прикордонної служби України. Серія: військові та технічні науки. – 2013. – № 1 (59). – С. 194-203.

40. Федчак І.А. Основні засади та етапи становлення аналізу злочинності як елементу кримінальної розвідки / І.А. Федчак // Кримінальна розвідка: методологія, законодавство, зарубіжний досвід: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 29 квітня 2016 р.). – Одеса: ОДУВС, 2016. – С. 64-65.

41. Холостенко А.В. Можливості використання аналітичних методик при розслідуванні злочинів, пов'язаних із неправомірною вигодою / А.В. Холостенко // Кримінальна розвідка: методологія, законодавство, зарубіжний досвід: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 29 квітня 2016 р.). – Одеса: ОДУВС, 2016. – С. 175-176.

42. Цветков А.Г. Актуальные вопросы защиты разведывательных информационных потоков / А.Г. Цветков // Вісник ЛІВС МВС України. – 2002. – № 1. – С. 171-177.
43. Цехан Д.М. Використання високих інформаційних технологій в оперативно-розшуковій діяльності органів внутрішніх справ: монографія / Д.М. Цехан. – Одеса: Юридична література, 2011. – 216 с.
44. Ющун Е.Л. Интернет-разведка. Руководство к действию / Е.Л. Ющун. – М.: Вершина, 2008. – 1300 с.
45. Яковец Е.Я. Проблемы аналитической работы в оперативно-розыскной деятельности органов внутренних дел: монография / Е.Я. Яковец. – М.: Изд. дом Шумиловой И. И., 2005. – 219 с.
46. Abramowicz W., Filtrowanie informacji, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej, Poznań 2008.
47. Associates, LLC: Reston, VA. PDF file downloadable at <https://www.cia.gov/csi/books/19104/index.html>
48. Aleksandrowicz T.R, Analiza informacji w administracji i biznesie, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Handlu i Prawa, Warszawa 1999.
49. Antoszkiewicz J., Metody heurystyczne. Tworcze rozwiązywanie problemów PWE, Warszawa 1990.
50. Beebe, Sarah Miller; Pherson, Randolph H. (2014). Cases in Intelligence Analysis: Structured Analytic Techniques in Action. SAGE Publications
51. Boba, R. (2009). Crime Analysis with Crime Mapping, Vol 2. Sage: Los Angeles.
52. Boba, R. & Crank, J. (2008). Institutionalizing problem-oriented policing: Rethinking problem identification, analysis, and accountability. Police Practice and Research, 9 (5), 379-393.

53. Brantingham, Patricia L. and Paul J. Brantingham (1981). "Notes on Geometry Crime." In *Environmental Criminology*, edited Paul J. Brantingham and Patricia L. Brantingham. Beverly Hills: Sage.
54. Buzan T., *Mapy twoich myśli*, RAVI Łódź 2004.
55. Cariens, David (2012-04-06). *Intelligence and Crime Analysis: Critical Thinking*.
56. Carnegie D., *I ty możesz być liderem Świat Książki*, Warszawa 1998.
57. Cialdini R., *Wywieranie wpływu na ludzi*, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 1994.
58. Central Intelligence Agency (CIA) (2012). *A Tradecraft Primer: Structured Analytic Techniques for Improving Intelligence Analysis – Cognitive and Perceptual Biases, Reasoning Processes*.
59. *Criminal intelligence analysis (Analiza wywiadu kryminalnego)*, ISBN 0912479078, Wyd. Palmer Enterprises.
60. Chainey, S & Ratcliffe, J (2005). *GIS and Crime Mapping*, John Wiley & Sons Ltd., Atrium, Southern Gate, Chichester, West Sussex PO19 8SQ England
61. Clarke, Ronald V. (1997). *Situational Crime Prevention: Successful Case Studies*. Second edition. Albany, NY: Harrow and Heston.
62. Clarke, R. (1999). *Hot products: Understanding, anticipating, and reducing demand for stolen goods*. Police Research Series, Paper 112. Policing and Reducing Crime Unit. London, UK: Home Office.
63. Cohen, Lawrence E. and Marcus Felson (1979). "Social Change and Crime Rate Trends: A Routine Activity Approach." *American Sociological Review*. 44:588-605.
64. *Crime analysis through computer mapping (Komputerowe mapowanie w analizie kryminalnej)*. ISBN 1878734342, Wyd. Police Executive Research Forum
65. *Data analysis for criminal justice and criminology (Analizowanie danych dla wymiaru sprawiedliwości i kryminologii)*, ISBN 0205274803, Wyd. Allyn & Bacon.

66. Eck, John E. (1994). Drug Markets and Drug Places: A Case-Control Study Spatial Structure Illicit Drug Dealing. Unpublished Ph.D. dissertation, University Maryland, College Park.
67. Eck, J, Chainey, S, Cameron, J, Leitner, M & Wilson (2005). Mapping Crime; Understanding Hotspots, National Institute Justice, NCJ 209393.
68. Intelligence 2000: Revising Basic Elements (Wywiad 2000 - przegląd podstawowych elementów), ISBN 0-9706887-0-9, Wydawnictwo IALEIA, Inc.
69. International Association Crime Analysts. (2011). Crime pattern definitions for tactical analysis (White Paper 2011-01). Overland Park, KS: Author.
70. Information management and crime analysis (Zarządzanie informacją i analizą kryminalną), ISBN 1878734482, Wyd. Police Executive Research Forum
71. Intelligence analysis and assessment (Analiza i ocena wywiadowcza), ISBN 0714647098, Wyd. Inti Specialized Book Service.
72. International Association Law Enforcement Intelligence Analysts. "Successful Law Enforcement Using Analytic Methods" (Organy Ścigania używają metod analitycznych). October, 1996.
73. Kaczmarek T.T., Ryzyko i zarządzanie ryzykiem, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2006.
74. Koppmeier M.R., Praktyczne metody osiągnięcia sukcesów, Wydawnictwo BELLONA, Warszawa 1995.
75. Khalsa, S. (2009). Intelligence Community Debate over Intuition versus Structured Technique: Implications for Improving Intelligence Warning. Journal Conflict Studies, 29. Retrieved from <http://journals.hil.unb.ca/index.php/JCS/article/view/15234/20838>.
76. Kedzior, Richard. "A Modern Management Tool for Police Administrators: Strategic Intelligence Analysis" (Nowoczesne narzędzie zarządzania dla administracji policyjnej - strategiczna analiza wywiadowcza), Ottawa, Ontario: Criminal Intelligence Service Canada, 1995.

77. Larose D.T., *Metody i modele eksploracji danych*, PWN, Warszawa 2008.
78. Leipnik, M. R. & Albert, D. P. (2003). How law enforcement agencies can make geographic information technologies work for them. In M. R. Leipnik & D. P. Albert (Eds.), *GIS in law enforcement: Implementation issues and case studies* (pp. 3–8). New York: Taylor & Francis.
79. Maxwell J.C., *Być liderem*, Wydawnictwo MEDIUM, Warszawa 1996.
80. Mc Ginnis A.L., *Sztuka motywacji Świat Książki*, Warszawa 1997.
81. Moore, D. & McCabe, G. (1999). *Introduction to practice statistics*. New York, NY: W.H. Freeman. *Prevention: Police Role - Environmental Criminology - Crime, Strategies, Social, and Space - JRank Articles* <http://law.jrank.org/pages/1755/>
82. Niwiński T., *Ja*, Wydawnictwo RAVI. Łódź 1993.
83. Paynich, R & Hill, B (2010). *Fundamentals Crime Mapping*, Jones and Bartlett Publishers, Sudbury, MA 01776.
84. Pherson Katherine and Pherson Randolph (2013). *Critical Thinking for Strategic Intelligence*. SAGE Publications.
85. Pherson, Randolph H. Five Habits Master Thinker. *Journal of Strategic Security*, 6 № 3 (2013): 54-60.
86. Proctor T. *Zarządzanie tworcze*, Gebethner & Ska, Warszawa 1998.
87. Simon J., *Excel profesjonalna analiza i prezentacja danych*, Helion, Gliwice 2006.
88. Slater R., *Kto przewodzi nie musi zarządzać*, Wydawnictwo Studio EMKA, Warszawa 2003.
89. *Statistical analysis in criminal justice and criminology (Analiza statystyczna w wymiarze sprawiedliwości i kryminologii)*, ISBN 013208221, Wyd. Prentice Hall.
90. *Statistics in criminal justice: Analysis and interpretation (Statystyka w wymiarze sprawiedliwości ; Analiza i interpretacja)*, ISBN 083421086X, Wyd. Aspen Publishers Inc

91. Steven Gottlieb, Sheldon Arenberg, Raj Singh. Crime Analysis: From First Report to Final Arrest (Analiza kryminalna: od pierwszego raportu do fmaiowego aresztowania). – Wydawnictwo Alphagroupcenter, 2002. – 194 s.
92. Through Writing (Kindle Locations 106-107). Kindle Edition.
93. Harries, K. Mapping Crime; Principles and Practice, National Institute Justice, Gran No. 98-LB-VX-009, NCJ 178919.
94. Heuer, Richards J. Jr. (2007). Psychology Intelligence Analysis.
95. Heuer, R. and Pherson, R. (2011). Structured Analytical Techniques for Intelligence Analysis. Washington, DC: CQ Press.
96. Heuer, Richards J. Jr. (2007). Psychology Intelligence Analysis, Pherson Associates, LLC: Reston, VA. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://www.cia.gov/csi/books/19104/index.html>
97. Hicks, S, Fritz, N, Bair, S & Helms, D (2008). Crime Mapping in Exploring Crime Analysis; readings on essential skills (pp.283-308), International Association Crime Analysts (IACA), Overland Park, KS 66212.
98. Gordon, Theodore. (1994) Cross Impact Method, United Nations University Millennium Project.
99. Gorr, W, Kurland, (2012). GIS Tutorial for Crime Analysis, ESRI Press, Redlands CA 92373.
100. Felson, Marcus (1994). Crime and Everyday Life: Insight and Implications for Society. Thousand Oaks, CA: Pine Forge Pres.

Навчальне видання

Користін Олександр Євгенійович
Албул Сергій Володимирович
Холостенко Андрій Володимирович
Заєць Олександр Михайлович
Ісмайлов Карен Юрійович
Тетерятник Ганна Костянтинівна
Горбаньов Ігор Миколайович

ОСНОВИ КРИМІНАЛЬНОГО АНАЛІЗУ

ПОСІБНИК З ЕЛЕМЕНТАМИ ТРЕНІНГУ

Комп'ютерна верстка та дизайн обкладинки Романов О. Д.

Підписано до друку 30.08.2016. Формат 60x90/16. Папір офсетний.
Гарнітура «Times New Roman». Друк цифровий. Ум. друк. арк. 12,54.
Видавництво ОДУВС
Наклад 200 прим.
м. Одеса, вул. Успенська, 1.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3507 від 25.06.2009 р.
тел. 048-7024884; 094-9547884 email – ndrvv1@gmail.com